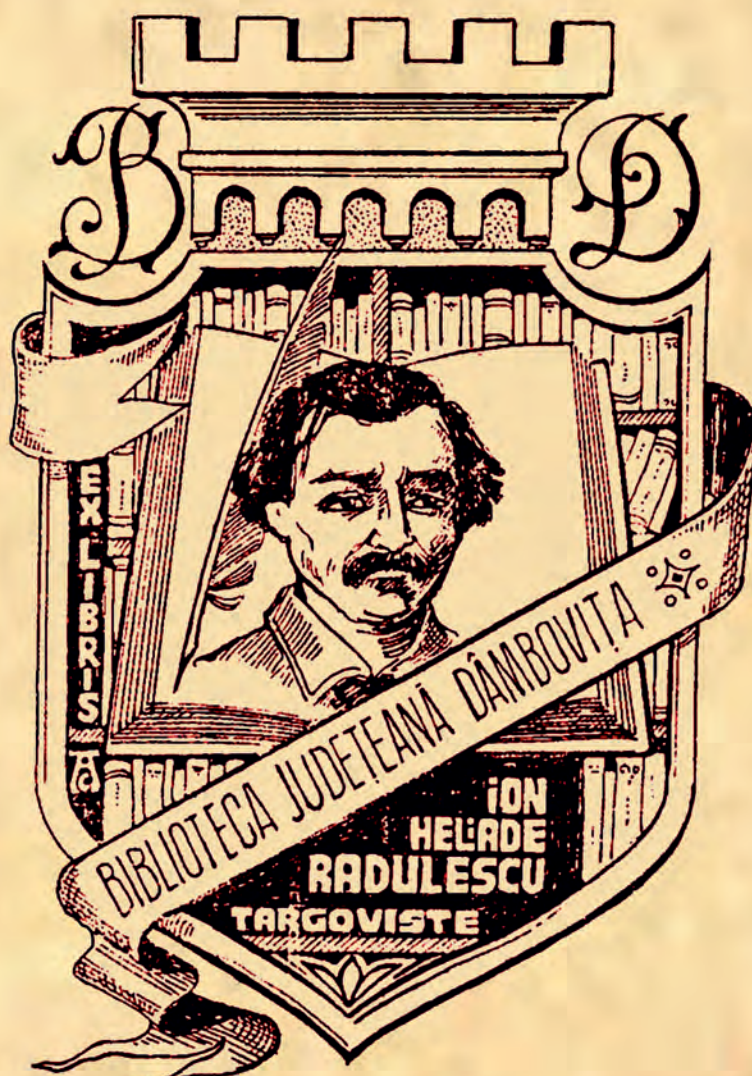

CURIER

Revistă de cultură și bibliologie

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița
Târgoviște • An XXVI – Nr. 1 (51) 2020

CUPRINS

INTERFERENȚE CULTURALE

- **Mesajul Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nifon cu ocazia manifestărilor legate de Ziua Culturii Naționale – 15 ianuarie 2020 / 2**
- **Ziua Culturii Naționale**, Monica Ilie / 3
- **O legendă americană în Valahia de la începutul secolului al XVII-lea**, Alexandru Ștefănescu / 5
- **Cultivarea mirabilei cunoașteri**, Cristina Popescu / 11

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

- **Biblioteca publică – spațiu fizic și psihologic ideal pentru discursul public**, Agnes Erich / 12
- **Proiectul INNO3D: Implementarea serviciilor de imprimare 3D în biblioteci**, Angela Repanovici, Mihai Bârsan / 15
- **Bibliotecarul modern. Bibliotecarul 2.0**, Voichița Dragomir / 17

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

- **Formarea profesională continuă a personalului – proces sistematic de schimbare a comportamentului, cunoștințelor și motivației angajaților**, Vlăduț Andreescu / 22
- **Activitatea Filialei ANBPR Dâmbovița 2015-2019**, Daniela Iordache / 23
- **La pas... prin cele mai frumoase biblioteci din lume**, Barbu Georgiana Cateluța / 25
- **De pe la noi din bibliotecă**, Violeta Dumitrescu / 28

PATRIMONIU

- **Personalități culturale în Târgoviștea epocii moderne**, Cornel Mărculescu / 30
- **Ion Heliade Rădulescu și biblioteca sa**, Victor Petrescu / 36

REMEMBER – Grupaj realizat de Victor Petrescu

- **Ștefania Stâncă. O lebadă bolnavă de tristeți** / 38
- **Corneliu Popescu. Străbătând lumea** / 39

TABLETA DE SCRITOR – Grupaj realizat de Victor Petrescu

- **Petre Cristea (1930-2008). Ștefan cel Mare și Târgoviștea** / 41
- **Mihail Cruceanu (1887-1988). Seara în cetate** / 44

TINERE CONDEIE

- **Planeta își ia revanșa...**, Iulia Predescu / 45
- **Gânduri despre carantină**, Teodora Anghel / 46

* **Notă:** Autorii își asumă cele prezentate în cadrul articolelor din punctul de vedere al resurselor bibliografice consultate.

INTERFERENȚE CULTURALE

Mesajul Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nifon cu ocazia manifestărilor legate de Ziua Culturii Naționale 15 ianuarie 2020

Sărbătorirea Zilei Culturii Naționale este, de fiecare dată, un prilej de a reafirma rolul important pe care cultura îl are în dezvoltarea societății noastre, pentru aprofundarea valorilor care au ctitorit națiunea română, dar și pentru prezentul și viitorul nostru.

Cu acest prilej, ne aducem aminte de personalități, evenimente și instituții

cu un important rol cultural, dintre care Biserica Ortodoxă Română reprezintă una din acelea care au inițiat, protejat și au contribuit, într-o copleșitoare măsură, la aprofundarea culturii noastre românești, care astfel are și solide fundamente creștine.

Celebrarea Zilei Culturii Naționale pe 15 ianuarie, moment ce aniversează ziua de naștere a poetului, publicistului și scriitorului Mihai Eminescu - important simbol al culturii și civilizației noastre, reprezintă un omagiu adus acestuia, dar accentuează și faptul că, prin întreaga sa activitate, el a reușit să sintetizeze, în mod autentic și integral, esența spiritualității românești, constituindu-se în paradigmă completă a expresiei noastre culturale naționale.

Niciodată nu trebuie să uităm că din întreaga operă a lui Mihai Eminescu transpare credința strămoșească și valorile Evangheliei lui Hristos, ce se constituie în coloană fundamentală a civilizației românești. Astfel, atunci când vorbim despre cultură și despre Eminescu, vorbim despre românită și despre credință, despre nevoia de aprofundare a acestor valori în viața noastră, singurele care dau autenticitate, profunzime și trăinicie existenței umane.

Sărbătoarea culturii naționale trebuie să ne impulsioneze să valorizăm cultura și să o utilizăm pentru propria devenire în toate zilele vieții noastre, pe parcursul fiecărui an, nu doar în această zi. De aceea, avem datoria de a le vorbi tinerelor generații despre frumusețea, profunzimea și măreția culturii și a spiritualității noastre, despre marile personalități care au creat istorie și pe a căror strădanie se sprijină prezentul și viitorul nostru. Cultura și aprofundarea acesteia reprezintă o necesitate de viață, atât personală, cât și comunitară, și un mijloc de a înțelege mai bine, corect și integral, existența noastră, cu ajutorul tuturor aceluia care au dorit să tezaurizeze, pentru a ne-o împărtăși, experiența lor, prin intermediul culturii.

Să nu uităm niciodată că atunci când vorbind despre credință trebuie să ne referim în mod special la carte și la rodnicia ei utilizare, în pofida valorizării excesive, uneori, a rețelelor de socializare și a mediului *on line* în general, deoarece aceasta poate duce la superficialitate, la o limitare a rodniciei creatoare, în promovarea culturii autentice!

Puternica amprentă eclezială a culturii noastre vechi constituie un îndemn pentru noi de a contribui la dezvoltarea culturii naționale și la aprofundarea valorilor Evangheliei lui Hristos în ambientul lumii noastre, pentru mai binele nostru și al comunității în care trăim. Suntem responsabili, atât pentru calitatea spirituală a vieții noastre și a contemporanilor noștri, cât, mai ales, pentru armonia și rodnicia vieții culturale a tinerei generații, ceea ce ne obligă la acțiuni curajoase de a promova valorile culturii românești prin tot ceea ce facem.

Asupra tuturor celor care creează și promovează actul cultural, invoc binecuvântarea Atotmilostivului Dumnezeu, rugându-L să le dăruiască pace, sănătate și succes în progresul cultural și spiritual!

†NIFON,
ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT

Ziua Culturii Naționale

Înainte de toate, as dori să transmit salutul și aprecierea domnului primar cu privire la întreaga activitate pe care Biblioteca Județeană „Ion H e l i a d e Rădulescu” o desfășoară în municipiul Târgoviște.

În ultimii ani, activitățile au fost diverse, de o

incontestabilă calitate care vizează atât actul cultural, dar și organizarea, iar mai presus de toate remarcăm deschiderea față de publicul târgoviștean cititor, modalitățile inedite de a veni în întâmpinarea nevoii de lectură, de impunere deloc agresivă, în viața de zi cu zi, a diferitelor manifestări de cultură, motiv pentru care susținem și ne alăturăm dumneavoastră în acest demers.

Ziua de 15 ianuarie este o zi de mare sărbătoare pentru poporul român, pentru că este ziua de naștere a celui care „a spus că teiul e sfânt, a celui al cărui nume nu se cade să fie luat în deșert, a celui care oricâte desnădejdi ne-ar încerca ne dă temeieri ca totuși să nu desnădăjduim”, după cum afirma Geo Bogza. Iată că, la propunerea academicianului Eugen Simion, printr-o fericită inițiativă legislativă susținută atât de conducerea țării cât și de Academia Română, din 2011 poporul român începe fiecare an sub auspiciile celor două mari sărbători: ziua de naștere a poetului nostru național, Mihai Eminescu, și Ziua Culturii Naționale.

Lui Mihai Eminescu i-au adus laude toți românii care l-au citit, de la oameni de rând la

mari cărturari, unanim fascinați de versul și de verbul său. Cu măsura omului echilibrat și cu desăvârșirea proprie specialistului, George Călinescu l-a plasat fără echivoc, sub semnul eternității, concluzia referitoare la personalitatea marelui poet tulburând și astăzi prin forța adevărului: „... cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc”.

De aceea ni se pare firesc lucru să ne strângem acum, aici, și să celebrăm Ziua Culturii Naționale, de ziua nașterii lui Mihai Eminescu, indiferent de opțiunile ideologice, de opinii, de idei, de afinități politice sau religioase. Cultura presupune comuniune de idei, pluralitate și grijă comună față de valoarea actului cultural, coerență și creativitate, toate susținute de efortul unanim, astfel încât inestimabilul tezaur cultural al României să devină o carte de vizită pentru întreaga Europă, așa cum Eminescu servește ca etalon în măsurarea bogăției spiritualității românești, impunându-se definitiv în câmpul valorilor universale, după cum afirma și Tudor Arghezi care spunea că „fiind foarte român, Eminescu e universal”.

Calitatea de arhitect spiritual al României moderne nu i-o poate lua nimeni lui Mihai Eminescu, chiar dacă acesta nu a apucat să vadă pe hartă nici măcar jumătate din România reală, pe care doar a intuit-o, a pipăit-o aievea cu ochii minții sale creatoare și a cântat-o duios, în cele mai frumoase versuri, ca atâția alți titani ai culturii române. Purtând în suflet țara întreagă, „de la Nistru pân-la Tisa”, Eminescu îndeamnă neconținut la iubirea de țară, de neam și de limbă, și este, în același timp, un mare patriot și un om universal. Nu tot ceea ce se scrie sau se vorbește despre Eminescu este benefic personalității sale sau culturii române. I se reproșează lui Eminescu faptul că are

accente naționaliste. Se uită că el făcea gazetărie la „Timpul” în perioada în care românii se luptau pentru construirea unui stat modern, pentru recunoașterea națiunii lor. Vehemența ideilor și a limbajului său trebuie raportate la evenimentele timpului. El apăra o cauză sfântă a lui, a poporului său și a țării sale, prin stăpânirea certă a limbii la a cărei creare a contribuit din plin. Acestea erau nevoile epocii respective și Eminescu și-a făcut datoria față de România, din plin.

El este cel care și-a dorit o cultură modernă, și-a dorit să existe un spirit critic care să dea măsura culturii române. Este un poet extrem de ancorat, de înrădăcinat în spiritualitatea românească, dovadă și dificultatea cu care a fost tradus în alte limbi.

Trecutul nostru cultural este bine conturat, este măreț, nu numai prin Eminescu, ci și prin cei care au scris până la el, dar și după el, însă, acest trecut trebuie valorizat prin prezentul cultural care să întrețină acest nivel. De aceea, este necesar să ne respectăm trecutul, dar nu o putem face decât dacă nu suntem indiferenți față de prezent.

Pe agenda publică, astăzi, sunt multe gesturi culturale care nu ne aduc neapărat un plus de valoare, este mult activism, multă lipsă de substanță. Astăzi, trebuie să producem cultură, să o promovăm, să o admirăm, să ne străduim, după putință, să ne ridicăm noi la cultură și nu să coborâm actul cultural la nivelul de înțelegere al unora.

Cultura se face prin educație, iar aici un rol primordial îl are școala, care trebuie să decripteze actele culturale la nivelul de înțelegere specific fiecărei vârste. Din păcate, astăzi, tinerii ajung cu greu la un nivel minim de cunoștințe generale, motiv pentru care se orientează cu greu în societatea contemporană. Acest fapt nu înseamnă că sunt mai puțin inteligenți decât tinerii din alte generații, dimpotrivă, sunt inteligenți, au multiple surse de informare, dar, paradoxal, acest fapt duce și spre dezinformare, slabă dorință de informare, de înțelegere a trecutului pe care îl consideră perimat. Necunoașterea trecutului creează un vid de cultură care are ca efect transformarea

tinerilor în victime ale societății contemporane, ale celor care dirijează comunicarea.

Cultura este o resursă importantă a țării noastre, ea ne arată cine suntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm. Ne oferă trecutul și ne asigură viitorul, ne ține uniți și ne garantează identitatea națională și personală, fără de care dezvoltarea noastră ca popor, dar și ca indivizi, ar fi total compromisă. Ziua Culturii Naționale trebuie să fie și momentul în care privim, cu realism, la ceea ce am înfăptuit și la ceea ce avem de realizat în continuare pentru a întări unitatea națională, pentru a promova marile valori culturale ale României, atât în țară cât și în lume, spre a demonstra că versul eminescian „la trecutu-i mare, mare viitor” a devenit pentru noi testament.

Sunt convinsă că România are nevoie de o strategie responsabil întocmită, pe termen lung, legată de cultură, o strategie care să funcționeze dincolo de oameni, de miniștri sau de interese personale, are nevoie de un management performant și de valorificarea optimă a resurselor financiare și culturale. Sunt obiective pe care trebuie să ni le propunem cu toții și care pot fi atinse doar cu sprijinul și implicarea tuturor iubitorilor de cultură.

Știm cu toții că nu trăim într-o societate ideală, poate nici nu e de dorit, nici măcar într-una dreaptă, suntem tentați să criticăm și să ne manifestăm îndoiala față de orice inițiativă, uneori pe bună dreptate, dar, haideți să ne amintim de pesimistul Eminescu și să rezistăm tentației de a fi dezbinați în vorbe, în fapte sau în atitudini. El a visat la făurirea și preamărirea României la care am ajuns noi, prin unitate națională. Eminescu este lauda poporului român, iar unirea sub semnul culturii naționale și al lui Eminescu constituie rațiunea de a fi a poporului român.

Vă mulțumesc pentru că mi-ați oferit prilejul de a participa la un eveniment de înaltă ținută, cum sunt de altfel, toate manifestările organizate sub amprenta Bibliotecii Județene, unul dintre reperele culturale ale municipiului nostru și vă îndemn să răspundem cu sinceritate și responsabilitate la versul eminescian „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?”

Monica Ilie,

Viceprimar al Municipiului Târgoviște

O legendă americană în Valahia de la începutul secolului al XVII-lea

Soldat, aventurier, colonist și scriitor¹, John Smith (1580-1631) este fondatorul coloniei Jamestown, Virginia – prima așezare britanică în America - moment cheie în formarea națiunii americane. Pe lângă numeroasele studii și lucrări ce i-au fost dedicate, John Smith este foarte cunoscut și de publicul foarte tânăr din întreaga lume grație filmului de animație Pocahontas (realizat de Disney în 1995), ce are în centru povestea de dragoste dintre eroină și Smith².

Născut în comitatul Lincolnshire, în familia unui fermier, va deveni unul dintre cei mai faimoși eroi ai colonizării Americii de Nord, ajungând în lumea nouă în 1607, în Golful Chesapeake, împreună cu alți membri ai Companiei Indiilor. A fondat și condus timp de un an colonia Jamestown (Virginia, 1608-1609), asigurându-i supraviețuirea într-un mediu ostil (vreme capricioasă, lipsa hranei și a surselor de apă, atacurile indienilor). A explorat teritoriile riverane, realizând prima hartă a golfului Chesapeake. Ulterior, în 1614, va explora și cartografia coastă Noii Anglii. Cărțile și hărțile sale vor juca un rol important în încurajarea colonizării Noii Anglii. Dacă aventurile sale din Lumea Nouă și rolul jucat în fondarea și dezvoltarea coloniei Jamestown sunt bine cunoscute, prima parte a călătoriilor sale, cele din Europa centrală și de est, au prezentat mai puțină interes pentru cercetătorii săi.

Sursa principală a aventurilor „căpitanului” în Europa o reprezintă lucrarea *The True Travels, Adventures and Observations of Captain John Smith, Sometimes Governour in Those Countryes and Admiral of New England*³, publicată în 1630 (de Thomas Slater la Londra), care reia și îmbogățește textul publicat în 1625 de Samuel Purchas în volumul VIII al colecției *His Pilgrims*⁴. Lucrările sale au cunoscut numeroase reeditări moderne, și au dus la apariția unei ample literaturi de specialitate în care criticii și apărătorii săi se înfruntă.

Istoricii români care au abordat Călătoriile lui Smith au avut poziții diferite. Porțiunea privind luptele din Țara Românească a fost publicată parțial de către academicianul Marcu Beza în *Românul* (1912), text republicat de Nicolae Iorga în *Neamul românesc literar* din 1912, cu unele scurte note și îndreptări, fără a se ocupa de restul textului sau a lua o atitudine în problema autenticității.

Cel mai amplu studiu se datorează Mariei Holban, *The truth about the True adventures of Captain John Smith in Transylvania and Vallachia*⁵, care consideră întreaga relatare a lui Smith din spațiul mai sus menționat complet inventată pentru a spori gloria căpitanului într-un moment în care acesta se confrunta cu probleme în Anglia. Pentru adevărul istoric trebuie precizat faptul că problemele lui Smith datau din 1609, când revine în Anglia discreditat de coloniști și la un pas de arestare pentru înțelegerea cu șeful indian Powhattan, iar în 1614 face o nouă călătorie în America. De ce a simțit nevoia abia în 1624 să-și justifice statutul de gentilom cu blazon câștigat în luptele cu turcii e mai greu de înțeles.

Conform Mariei Holban, Smith a copiat intensiv din *The General History of the Turks*, a lui Richard Knolles (1622), completând-o în istorisirile sale cu harta lui Theodore de Bry⁶, textul și gravurile lui Hieronymus Ortelius și volumul lui Ciro Spontoni, *Attioni de Re dell Ungaria* (Bologna, 1602)⁷.

Este cert că Smith și-a redactat *Călătoriile* la mai bine de douăzeci de ani după evenimentele pe care le descrie, completându-și amintirile cu informațiile furnizate de hărțile și lucrările de istorie ale epocii și, poate, și cu ceva fantezie. Putem înțelege astfel cum de cunoaște o serie de amănunte legate de situația politică a țărilor menționate, distrugerile provocate de războaie în anumite zone, detalii privitoare la acțiunile militare, la tacticile folosite, la etniile din diverse regiuni, dar relatările sale nu respectă cronologia evenimentelor la care susține că a fost martor și nici locurile în

care s-au desfășurat evenimentele nu sunt identificate foarte corect.

Conform relatării sale, istoria luptelor purtate de Smith contra turcilor începe la Graz, unde este recrutat de contele Meldrich (Modrusch) din armata imperială habsburgică. În regimentul acestuia participă la lupte în Slovenia, Ungaria, Transilvania și Țara Românească. Obiectul acestui studiu îl vor face doar luptele duse de Smith la sud de Carpați, sfârșite cu rănirea și luarea sa în captivitate, cu o scurtă introducere referitoare la acțiunile anterioare.

Pe scurt, sosit la Graz în anul 1600, după ce vizitase Italia, este prezentat de un compatriot și un iezuit irlandez comandaților imperiali din zonă: lord Ebersbaught, baronul Kisell și contele Meldritch, în subordinea cărora se remarcă la sediul cetății Olumpagh⁸. După confruntările din Ungaria, oprite de vremea ploioasă și anotimpul rece, în octombrie 1601, ducele de Gyor, Mercour, și-a divizat armata în trei părți, pregătindu-se de iernat. O garnizoană a rămas în Alba Regalis (Székesfehérvár), o altă parte a oștirii a fost trimisă sub conducerea lui Russworm să asedieze Nagykanizsa, iar contingentul care îl includea pe John Smith a fost trimis în sprijinul generalului Giorgio Basta în Transilvania. Ducele de Gyor a iernat la Viena și Praga, unde a fost onorat cu Te Deum-uri.

Situația Transilvaniei la momentul sosirii lui Smith era confuză și se va menține tulbure pentru următorii ani. Smith, probabil, a încercat să clarifice taberele în conflict și evenimentele la care susține că a luat parte, folosind istoriile epocii. Rezultatul nu este însă satisfăcător, aruncând o umbră de îndoială asupra întregii sale istorisiri din Transilvania și Valahia.

În 1600, principele Mihai Viteazul fusese înfrânt de o coaliție a nobilimii transilvănene cu generalul imperial Basta. Refugiat la împăratul Rudolf al II-lea, Mihai revine în Transilvania cu sprijinul acestuia, de data asta în calitate de aliat cu Basta. Oastea nobiliară condusă de principele Sigismund de Bathory este înfrântă la Guruslău, liderul ei refugiindu-se în Moldova. În contextul asasinării lui Mihai la ordinul lui Basta, Sigismund revine în Transilvania și se proclamă principe la Brașov (2 octombrie 1601), recunoscând autoritatea sultanului Mehmed al III-lea. Replica împăratului habsburgic a fost de a-l numi pe generalul Basta comandant șef al armatei imperiale din Transilvania, la 20 ianuarie 1602, armată din care acum făcea

parte și John Smith. Cartierul său general era la Bistrița, acolo unde se afla și corpul de oaste condus de Modrusch. Aici va sosi la 17 februarie vestea morții ducelui Mercour, la Nuremberg.

Plecarea generalului Basta în Ungaria a creat noi oportunități pentru Smith și comandantul său. Modrusch era protestant, confesiune față de care Basta se arătase intolerant, iar posesiunile sale se aflau în teritoriul controlat de Sigismund. Tatăl său fusese ucis de turci și el fusese învățat de foarte tânăr să lupte. Văzuse devastarea suferită de Transilvania în anii neîncetați de războaie, dar o atribuia în special imperialilor, jafurile făcute de trupele neregulate de haiduci și mercenarii valoni fiind condamnate și de Smith. Autobiografia acestuia vorbește și de faptul că populația ajunsese să mănânce câini, pisici și șobolani. În acest context, Modrusch și Smith trec în tabăra lui Sigismund, corpul lor de oaste fiind bine primit și trecut în subordinea lui Moise Szekely.

Este posibil ca cei doi să fii luat parte la recucerirea cetății Alba Iulia (c. februarie 1602), în câmpia de la sud de acesta fiind cantonați. La scurt timp oastea lui Moise Szekely se ciocnește cu turcii în apropiere de Schelken (Șeica Mare), la nord de Sibiu. Deși aveau 8-9000 de oșteni conform autobiografiei lui Smith, creștinii nu s-au considerat suficient de puternici pentru a-i ataca și s-au întărit cu tranșee.

Aceste este momentul de glorie al lui Smith. Conform obiceiului epocii (îl vom întâlni și la lupta de la Ogetin, când la Stroe Buzescu se duelează cu ginerele marelui han tătar), Smith provocă la luptă individuală un campion turc. Cei doi s-au repezit călare unul contra celuilalt, în armură completă, dar lancea englezului l-a doborât pe turc, decapitat imediat. Capul învinsului a fost prezentat de către Smith lui Moise Szekely, în uralele soldaților creștini. În ziua următoare, răspunzând unei provocări turcești, Smith a frânt lancea cu un alt campion otoman. Duelul a continuat cu pistoalele, englezul reușind o lovitură decisivă care l-a doborât pe adversar, decapitat ulterior. În a treia zi un nou duel călare, doar cu pistoale de data aceasta. Fără a se putea nimeri, dueliștii au trecut la bardă și sabie, falchionul lui Smith dovedindu-se letal. Și al treilea campion turc a sfârșit decapitat în uralele armatei creștine. Moise Szekely l-a premiat pe căpitanul englez cu un cal, un scimitar și 300 de ducați, iar Modrusch l-a promovat la gradul de maior.

Pozițiile turcești au fost străpunse după 15 zile de asediu, victoria creștinilor fiind completă. La scurt timp, Sigismund i-a permis maiorului Smith să-și creeze și să poarte propriul scut heraldic cu 3 capete de turci pe un câmp verde. Maiorul englez trecea astfel în rândul gentlemanilor, jurând credință principelui de la care a primit un medalion de aur cu chipul gravat al acestuia și o pensie anuală de 300 de ducați.⁹

Încercând să restabilească autoritatea habsburgilor, generalul Basta a pătruns din nou în Transilvania în vara lui 1602. Bătălia cu oastea lui Moise Szekely s-a dat la Tovis (Teiuș), în apropiere de Alba Iulia, la 2 iulie, încheindu-se cu victoria imperialilor. Șase zile mai târziu, Sigismund s-a predat lui Basta la Sibiu, ocazie cu care fostele sale trupe au depus jurământ de credință față de împărat.

Trimiși în ajutorul lui Radu Șerban, pe care generalul imperial Giorgio Basta încerca să-l impună pe tronul Țării Românești, Smith și regimentul său participă la mai multe confruntări contra lui Ieremia Movilă (în realitate frate său, Simion Movilă), domnul impus de polonezi și susținut de tătari și oștile moldovene ale fratelui său.

Prima descrierea a unei lupte purtate în Țara Românească, trecerea munților împreună cu Radu Șerban, înfruntarea cu oștile domnului Simion Movilă (în text apare Ieremia) într-o vale dintre munți, corespunde într-o anumită măsură cu descrierea luptei de la sud de Enhe (identificată de unii specialiști cu localitatea brașoveană Teliu¹⁰ sau Năeni¹¹ din județul Buzău), purtată în martie 1602, luptă mai puțin cunoscută și abordată, dar destul de amplu descrisă de cronicarul italian Ciro Spontone¹².

Spontone vorbește de ocuparea unei trecători montane, la Enhe, la granița cu Moldova, („o mică câmpie de formă triunghiulară, înconjurată de munți”) probabil pe cunoscutul drum comercial Pasul Tătarului – Tabla Buții – Slon – Valea Teleajenului.

Descrierea corespunde cu memoriile lui Smith, care însă confundă valea Teleajenului cu Valea Oltului (localizare păstrată și pentru restul evenimentelor din Valahia), și vorbește despre „strămtorile de la Rebrinke (Râmnic, pe Valea Oltului) pe unde au intrat în Țara Românească”¹³.

În continuare expunerii sale, cronicarul italian vorbește de un prim succes al oștii conduse de Radu și valonul Boulet, soldat cu uciderea a circa 800 de moldoveni și tătari, care atacaseră poziția întărită deținută de pretendentul imperialilor. Smith notează și el că „Radul a zdrobit multe grupuri mici care veneau asupra taberei sale”. Dar dacă Spontone continuă expunerea și arată cum dorința de pradă a valahilor a dus la pierderea luptei și retragerea în Transilvania (de unde Radu va

reveni și va ocupa tronul câteva luni mai târziu), Smith expediază mai repede istorisirea¹⁴: „mai înainte de a se fi putut ajunge a-1 atrage pe principele Ieremia în lupta în care (precum s-a notat) 2 000 de morți zăceau pe câmp, și la unul și la altul, însă Ieremia a fugit, și Radu a reputat izbânda, și prin aceasta și-a recâștigat iar domnia”. În continuare, el trece la următoarea luptă purtată de Radu Șerban cu Simion Movilă, despre care știe că s-a purtat în aceeași zonă geografică ca și cea de dinainte.

Descrierea luptei din valea Veresthon, ultima dusă de Smith în Țara Românească, seamănă în mai multe aspecte cu descrierea luptei de la Ogretin-Teișani¹⁵ (13-14 septembrie 1602), așa cum apare ea în scrisoarea lui Tomaso Cavriolo către ambasadorul venețian la Praga¹⁶ – descriere considerată cea mai importantă sursă pentru această bătălie.

„În valea Veristorne, între râul Olt și muntele Rottenton, a fost acea ciocnire sângeroasă în care au pierit cei mai mulți și mai buni prieteni ai Principelui Sigismund.

Meldrich, rânduindu-și cât a putut mai bine cei 11 000 de soldați ai săi la poalele muntelui, în flancul său și în fața sa, a înfipt acolo niște pari ascuțiți, înnegriți prin ardere la un capăt, și plecați împotriva dușmanului, ca trei batalioane de sulite, pentru care de asemenea au fost săpate mici gropi. Printre acei pari a fost rânduită pedestrima cu porunca de a se retrage dacă s-ar ivi prilejul. Tătarul, așezându-și spre cel mai mare folos al său pe cei 40 000 de oameni ai săi, l-a însărcinat pe Mustafa pașa să înceapă lupta, cu un mare strigăt al tuturor și cu steagurile desfășurate, în bătaia tobelor și în semnalul trâmbițelor și oboiurilor.

Nederspolt și Mavazo cu regimentele lor de cavalerie le-au ieșit înainte vitejește și i-au silit să se retragă. Tătarul Begolgi, cu escadroanele sale ce întunecau cerul cu nenumăratele lor săgeți în zbor, a fost întâmpinat cu o vitejie asemănătoare de către Veltus și Oberwin, și acest măcel sângeros a ținut mai bine de un ceas, până ce mulțimea fără seamăn a tătarilor a sporit atât de mult, încât s-au retras după escadroanele lor de pari, cum fusese porunca, Tătarul fioros, socotind că ar fi mai prejos de el să aștepte așa de mult timp victoria, și-a urmat mai departe atacul cu masa trupelor sale; dar a fost lucru minunat să vezi cum se prăbușeau la pământ printre acei pari călăreții și caii, iar trupele în dezordine erau așa de decimate, încât creștinii au scos un strigăt puternic: Victoria, și cu cinci sau șase piese de câmp așezate pe coasta muntelui au pricinuit mari pierderi dușmanului, care își continua lupta cu atâta îndârjire încât Meldrich, văzând că nu e nici o putință să păstreze superioritatea multă vreme, și-a adunat mica sa

oaste într-un singur corp, hotărât în acea clipă să forțeze trecerea sau să moară în această încercare; și astfel a dat un atac general, și timp de mai bine de o jumătate de oră și-a deschis drum înaintea sa, până ce grosul trupelor hanului Crimeei, împreună cu două regimente de turci și de ieniceri, le-au întrecut așa de tare numărul, încât au fost înfrânți. Pe înserate contele cu 13 sau 14 sute de călăreți a trecut înot unji s-au înecat, toți ceilalți au fost uciși sau prinși.”¹⁷

Descrierea lui Smith corespunde cu prima zi a luptei de la Ogretin, iar pentru el lupta pare să se fi încheiat în acea zi, cu distrugerea corpului de oaste din care făcea parte și căderea în prizonierat. Dar să vedem și relatarea căpitanului italian prezent la fața locului.

”Radu voievodul care se afla cu tabăra sa la 40 de mile italiene de tabără noastră, însă dincolo de munți spre Țara Românească, se așezase dintre două dealuri într-un loc destul de nefavorabil, întrucât frontul era foarte întins și nu observase o cale lăsată în spatele său. Așadar, înaintând hanul tătar împreună cu Simian, fratele lui Ieremia, cu un număr de vreo 40 000 de tătari și ceva moldoveni și cazaci.

(...) am arătat că acel ilustrul Basta m-a îndemnat îndată și mi-a poruncit să pornesc, dându-mi să comand cele patru companii călare ale Valonilor vechi, printre care este și aceea a fratelui meu, și le comanda acum unul numit Varlein din Ličge, pe deasupra celor 6 companii călare tot de valoni, care la început erau de infanterie, având eu una dintre acestea, pe care nu o comanda nimeni, pe celelalte 5 le comanda unul numit Boavrici, tot din Liege, și apoi încă 3 companii de cavalerie din regimentul colonelului Flanz, care a murit și pe care îl comanda acum unul numit Ovelic (...)loc poate fi pregătit pentru a ține piept doar cavaleriei și de îndată m-am sărguit să pun să se facă o tranșee în fața care putea să aibă o lățime de 600 de pași, întrucât ei nu puseseră să facă la început decât o tranșee de 20 de pași în fața artileriei, și cum nu se putea muta terenul într-un anumit loc mai stâncos i-am pus să îngrămădească acolo un număr de căruțe, și totul a fost terminat în ziua de 22, și de o parte și de alta a acestui front erau crânguri care întinzându-se acopereau cele două flancuri (...)

După ce au fost duse la împlinire toate acestea, în ziua de 23 într-o luni la orele 6 dimineața a apărut marele han cu toată oastea sa și deși eu îl rugasem pe voievod să nu lase să treacă nimeni ca să se hărțuiască <cu tătarii> cu toate acestea a ieșit cine a vrut, și mai ales lăncieri unguri; închipuind-mi dezordinea care era să se nască am așezat jumătate din cavaleria pe care o adusesem cu mine în partea dreaptă, iară cealaltă în stânga tranșeei,

la o depărtare de 50 de pași, în afara locului încercuit <cu tranșee> poruncindu-le să nu înainteze decât dacă inamicul ar veni asupra lor ca să se încaiere. Iar eu m-am postat înaintea uneia din aceste trupe, și astfel făcându-se toată ziua mari încercări și ai noștri folosind cât se poate de bine 4 piese, adică falconete pe care le distribuise de-a lungul tranșeei potrivit cu înălțimea, la orele 22 ei s-a hotărât să atace cu toate forțele și fugărind-i pe acei unguri care ieșiseră, veneau în fața noastră la galop, iar noi, susținându-i-i pe fugari cu focul artileriei rezistând din nou în trei rânduri i-am respins cu mari pierderi printre ai lor li puțină printre ai noștri. (...) niciodată nu am văzut la un loc atâta cavalerie, nu am auzit atâtea strigăte și nu am văzut un asemenea fel de a lupta. În chipul acesta ne-au ținut în acțiune de la orele 6 dimineața până noaptea târziu. Așadar văzând neorânduiala de luni, am fost la voievod, și nu numai că 1-am rugat din nou să nu lase pe nimeni să iasă din tranșee; dar am și protestat cu toată cuviință.”¹⁸

Descrierile prezintă o serie de asemănări. Observăm că ambii autori vorbesc despre o bătălie desfășurată în câmpie mărginită de dealuri. Numărul tătarilor este identic la ambii autori: 40 000. Similare sunt și dispozițiile de luptă, fortificarea frontului creștinilor și ordinul de a lupta în spatele acestor fortificații de teren. Este descrisă lupta de cavalerie și prezența masivă a trupelor ecvestre. Numele mai mult căpitani seamănă: Varlein/Veltus, Boavric/Bowell, Ovelic/Oberwin. Ambii vorbesc de eficiența celor câteva tunuri plasate în fortificație, dând un număr apropiat: 4 piese, respectiv 5-6 la Smith, dar și de înfrângerea și pierderile suferite de trupele care se avântaseră în afara întăriturilor. Nu în ultimul rând, în fața fortificațiilor exista o colină care a fost intens disputată de cele două armate, fiind ocupată de tătari către sfârșitul zilei.

Pentru cronologia evenimentelor e de înțeles ca memoria să-i fi jucat feste după trecerea unei perioade lungi de timp și după o viață plină de aventuri în Lumea Veche și în Lumea Nouă. Pentru erorile geografice e suficient să studiem hărțile

epocii, hărți la care Smith a avut acces în redactarea memoriilor sale.

Principala eroare care i se atribuie în descrierea luptelor din Valahia este confuzia între Valea Oltului și Valea Teleajenului. Smith centrează evenimentele din Valahia în apropierea Oltului, în timp ce ele s-au desfășurat preponderent pe Valea Teleajenului (trecerea Carpaților de către Radu Șerban în două rânduri, bătăliile cu Simion Movilă și tătarii etc). Dacă privim hărțile epocii înțelegem ușor confuzia: Valea Teleajenului nu apare, în schimb Valea Oltului apare în absolut toate și este clar reprezentată ca principala cale de acces dinspre Transilvania în Valahia.

Să dăm câteva exemple edificatoare din câteva hărți contemporane.

Abraham Ortelius a gravat la Anvers în 1580, *Hungariae descriptio*, hartă bazată pe cea a lui Wolfgang Lazius¹⁹. Harta nu include întreg teritoriul Valahiei, dar arată clar cursul Oltului (Aluta), cu locurile menționate de Smith, majoritatea cu numele în două variante: Sibiu (Cibinum, Hermanstadt), Turnu Roșu (Rotenthurn, Veresthorn), Rebnik, Pitesk, Argisch, Longenaw, în Valahia (Walachaie Pars). Același Ortelius va publica tot la Anvers, patru ani mai târziu, *Ungariae Loca Praecipua Recens Emendata atque Edita, per Ioannem Sambucum Pannonium*²⁰, ceva mai bogată în localități, dar cu aceleași limite în privința teritoriului Valahiei, ca harta din 1580.

Și tot lui Ortelius i se datorează o frumoasă și detaliată hartă a Transilvaniei²¹, realizată la Anvers în 1584, bogată în detalii, dar prezentând curențe la granița de est și sud-est a principatului. Nici pe această hartă nu apare altă vale a unui râu între Transilvania și Valahia, decât cea a Oltului (notat de data aceasta Saluata).

Aceleași detalii cartografice le găsim pe harta lui Theodore du Bry, din 1596, inclusă în lucrarea *Pannoniae Historia Chronologica*²², pe care mai mulți autori o consideră sursa principală în completarea informațiilor furnizate de John Smith²³. Mai mult, pe această hartă ținutul misterios numit de Smith *Zarkam*, poate fi identificat cu Varcha (litera V poate fi greșit citită Z din cauza modului de scriere)²⁴, menționat lângă Alba Iulia/Wessemburg, dar și cu Zaruara, de lângă cetatea Deva.

Aceste omisiuni nu au fost corectate nici mai târziu, pentru că le găsim și în hărțile realizate la aproape un secol distanță, hărți care cuprind întreg spațiul românesc.

*Carte de Haute et Basse Hongrie Transilvanie Sclavonie, Croatie, et Dalmatie Dessignees sur les lieux par un Gentilhomme Hongrois*²⁵, publicată în 1663, la Paris de Nicolas Berey. Este impresionantă prin detaliile oferite, menționând numeroase localități dar și vestigiile arheologice

precum Ulpia Traiana Zarmizegetusa. Valea Oltului (Alutae) este înfățișată clar, ca și cursul râului în apropiere de Sibiu (dat cu ambele denumiri Cibinium, Hermanstadt), trecătoarea Veresthorn (notată și cu denumirea Rotenthorn), iar în apropierea Oltului, în Walachaie Pars, plasate localitățile la care face referire și Smith: Rebnirk, Pitesk, Argisch, Longenaw.

Pierre du Val, în a sa *Le Grand Royaume de Hongrie qui est aujourd huy La Turquie Septentrionale en Europe, ou sont la Hongrie, La Transilvanie, la Valachie, La Moldavie: La Bosnie, La Servie, La Bulgarie, La Roumanie. &c. avecque les Roues de Vienne et de Raguse a Constantinople*²⁶, publicată tot la Paris, dar în 1684, include întreg teritoriul Valahiei și Moldovei, respectând ceva mai bine punctele cardinale (Valahia este la sud de Transilvania, iar Moldova la est). Valea Oltului și localitățile menționate mai sus sunt notate la fel ca în harta lui Berey, dar ceea ce atrage atenția este granița dintre Moldova și Valahia, plasată corect pe Misono (Milcov), dar mult mai la vest decât în realitate: Conform acestei hărți, granița este imediat la est de râul Ialoniș (Ialomița) și Tergovisk (Târgoviște), iar Valea Teleajenului nu este inclusă.

Luând în calcul aceste aspecte, putem înțelege de ce toate evenimentele valahe la care face referire Smith se petrec în apropierea trecătoarei Turnu Roșu și a Văii Oltului și de ce spațiul de desfășurare al lor este atât de îngust: Valahia sa se reduce la teritoriul dintre Olt și Pitești, așa cum era redus, probabil, în hărțile la care a avut acces, iar trecătoarea dintre Transilvania și Valahia – loc al bătăliilor la care a luat parte - nu avea cum sa fie alta decât Veresthorn, o alta nefiind menționată pe hartă. Se explică astfel și de ce forțele lui Simion Movilă (identificat greșit cu fratele său, domnul Moldovei, Ieremia Movilă) sunt plasate la Longenau (Câmpulung), care apare pe hărțile mai sus menționate drept o localitate estică a Țării Românești, în unele cazuri foarte aproape de granița cu Moldova. Nu trebuie ignorat nici faptul că, în octombrie 1601, o parte a trupelor trimise în sprijinul lui Radu Șerban, conduse de căpitanul Mârza, au purtat o luptă cu tătarii în apropiere de Turnu Roșu, sfârșită cu o grea înfrângere, iar o altă luptă, la Râmnic (Râmnicu Sărat) fuse dată, o lună mai devreme, între oastea Movileștilor și cea a lui Radu Șerban. În iulie 1602, tot pe la Turnu Roșu, frații Buzești și Mârza au trecut în fruntea unei cete de haiduci în Muntenia, pregătind reînscăunarea lui Radu Șerban. Posibil ca și aceste evenimente să fii favorizat confuziile lui John Smith.

Având în vedere cele prezentate mai sus și luând în considerare și faptul că o serie de cercetători au început reevaluarea memoriilor lui

Smith²⁷, expediate inițial ca produse ale fanteziei autorului, considerăm *Călătoriile* sale o sursă importantă în studierea istoriei spațiului românesc, dacă nu prin precizia informațiilor oferite, cel puțin prin modul în care era perceput acest spațiu în mentalitatea europeanului occidental.

NOTE:

1. În timpul vieții sale a publicat 8 volume, majoritatea tratând problemele colonizării nord-americane
2. Nu există nicio dovadă istorică asupra acestei presupuse povești de dragoste, iar salvarea vieții lui Smith de către Matoaka (poreclită Pocahontas) este discutabilă. De asemenea, la momentul întâlnirii, Pocahontas avea circa 10 ani, iar Smith 28 și era foarte diferit de personajul masculin frumos și amabil din film.
3. *The true travels, adventures, and observations of Captaine Iohn Smith, in Europe, Asia, Affrica, and America from Anno Domini 1593 to 1629: his accidents and sea-fights in the Straights: his service and strategems of warre in Hungaria, Transilvania, Wallachia, and Moldavia, against the Turks, and Tartars: his three single combats betwixt the Christian Armie and the Turks: after how he taken prisoner by the Turks, sold for a slave, sent into Tartarias: his description of the Tartars, their strange manners and customes of religions, diets, buildings, warres, feasts, ceremonies, and living: how hee flew the Bashaw of Nalbrits in Cambia, and escaped from the Turkes and Tatars: together with a continuation of his Generall history of Virginia, Summer-Iles, New England, and their proceedings, since 1624 to this present 1629: as also of the new plantations of the great river of the Amazons, the iles of St. Christopher, Mevis, and Barbados in the West Indies / all written by actuall authors, whose names you shall finde along the history*, London, printed by J.H. for Thomas Slater. 1630.
4. Samuel Purchas ed., *Hakluytus posthumus, or, Purchas his Pilgrimes. Contayning a history of the world, in sea voyages, & lande-travells, by Englishmen and others*, London, Imprinted for H. Fetherston, 1625.
5. Maria Holban, *Truth and Fiction in Captain John Smith's Adventures in Transylvania and Valachia in the Year 1602*, în „*Revue des Études Sud-Est Européennes*”, tome XVI, nr.2/1978, p.253-268. Concluziile studiului sunt reluate și în *Călători străini despre Țările Române*, vol. IV, București, Ed. Științifică, 1972.
6. Din lucrarea Johann Adam Lonicer, *Pannoniae historia chronologica: res per Ungariam, Transylvaniam iam inde a co[n]stitutione Regnorum illorum, usque ad invictiss. Rom. im. Rodolphum II. Vngariae regem christianum 40. et sereniss. Sigismundum Bathorium Trans. etc ducem, maxime vere hoc bello gestae: Vitae item actaet victoriae reliquorum eius belli procerum*, 1596.
7. *Călători străini despre Țările Române*, vol. IV, București, Ed. Științifică, 1972, p. 516.
8. Veridicitatea aventurilor în Slovenia și identificarea personajelor și a locurilor amintite este probată de Janez Stanonik, *Captain John Smith in Slovenia*, în „*Slovene Studies*”, nr. 1-2 (11)/1989, p.25-32.
9. Arthur R. Bauman, *The Historical Background of Captain John Smith Travels*, Bloomington, AuthorHouse, 2015.
10. Traian Mutașcu, *Radu Șerban*, București, Ed. Militară, 1978.
11. V. Motogna, *Războaiele lui Radu Șerban (1602-1611)*, în Academia Română „*Memoriile Secțiunii Istorice*”, seria III, tom VI, 1927, p.249
12. Ciro Spontone, *Historia della Transilvania*, Veneția, Appresso Giacomo Sarzina, 1638, p.189-191.
13. Peter Firstbrook, *A Man Most Driven: Captain John Smith, Pocahontas and the Founding of America*, Londra, Oneworld Publications, 1988, păstrează fidel linia cronologică oferită de Smith și plasează confruntarea pe valea Oltului în august 1602, deci cu ocazia revenirii pe tron a lui Radu Șerban.
14. În realitate, după lupta din martie 1602, Simon Movilă va fi alungat abia în iulie, același an.
15. Vasile Mărculeț (coord.), *Dicționarul domnilor țării Românești și ai Moldovei*, București, Ed. Meronia, 2009, p.183, consideră că lupta de la Ogretin a fost nedecisă, iar Radu Șerban obține victoria a doua zi, în lupta de la Teșani.
16. *Călători străini despre Țările Române*, vol. IV, p. 537-540.
17. Ibidem, p.523-524.
18. Ibidem, p.538-539.
19. <https://www.vintage-maps.com/en/antique-maps/europe/austria-hungary/ortelius-austria-hungary-1580::557>
20. <https://www.vintage-maps.com/en/antique-maps/europe/austria-hungary/ortelius-austria-hungary-transylvania-1584::1331>
21. <https://www.vintage-maps.com/en/antique-maps/europe/romania-moldavia/ortelius-romania-moldavia-transylvania-1584::1326>
22. Johann Adam Lonicer, *Pannoniae historia chronologica: res per Ungariam, Transylvaniam iam inde a co[n]stitutione Regnorum illorum, usque ad invictiss. Rom. im. Rodolphum II. Vngariae regem christianum 40. et sereniss. Sigismundum Bathorium Trans. etc ducem, maxime vere hoc bello gestae: Vitae item actaet victoriae reliquorum eius belli procerum*, 1596.
23. Maria Holban, *Truth and Fiction in Captain John Smith's Adventures in Transylvania and Valachia in the Year 1602*, în „*Revue des Etudes sud-est europeennes*”, tome XVI, nr.2/1978, p.257.
24. Ipoteză propusă de Maria Holban, *art.cit.*, p 259-260.
25. <https://www.raremaps.com/gallery/detail/54193/carte-de-haute-et-basse-hongrie-transilvanie-sclavonie-croa-berey>
26. <https://www.raremaps.com/gallery/detail/52424/le-grand-royaume-de-hongrie-qui-est-aujourd-huy-la-turquie-s-du-val>
27. Laura Polanyi Striker, *The Hungarian Historian, Lewis L. Kropf, on Captain John Smith's "True Travels": A Reappraisal*, în „*The Virginia Magazine of History and Biography*”, vol. 66, No. 1 (Jan., 1958), pp. 22-43; Laura Polanyi Striker, Bradford Smith, *The Rehabilitation of Captain John Smith* în „*The Journal of Southern History*”, vol. 28, No. 4 (Nov., 1962), pp. 4747-481.

Prof. dr. Alexandru Ștefănescu

Cultivarea mirabilei cunoașteri

Călătorim, visăm, sperăm, cercetând clipă de clipă tot ceea ce ni se poate oferi bun, valoros și, desigur, ce vom avea șansa să dăruim în forme noi, atent și sensibil elaborate, înaintând cu pasiunea discipolului pe calea deschisă atât de promițător și de provocator cunoașterii.

Încă din prima jumătate a secolului al XVII-lea, Johann Amos Comenius, în lucrarea sa *Didactica magna*, considera că la naștere, copilul este înzestrat numai cu „semințele științei, ale moralității și religiozității”, ele devenind un bun al fiecărui om doar prin educație. Așadar, în concepția sa, educația a fost și va rămâne o activitate de stimulare a acestor „semințe” și, implicit, de conducere pe calea în care nimeni nu poate deveni om, decât dacă este educat.

Crearea deprinderilor intelectuale este în fapt condiția pentru dezvoltarea ulterioară a fiecărei persoane, printr-o organizare riguroasă, deschidere spre educația permanentă, dezvoltarea capacității de analiză și a celei de sinteză, gândire critică.

În vâltoarea unei existențe cu un noian de întrebări, abandonând pasivitatea și bucurându-ne avizi de multe căutări, așteptăm răspunsuri revelatoare, uneori cu o dulce-exasperantă aparență de eternitate sisifică.

Indubitabil, o variabilă extrem de importantă a oricărei societăți, independentă de coordonatele geografice, dar dependentă de modul în care fiecare dintre noi o percepem, o asimilăm și o utilizăm mai departe în mod creativ, este informația. În evoluția sa, parcurgând diferite etape, ea își îmbogățește sensul, pierzând unele nuanțe ale accepțiunii originare. Astfel, „de la informare, a da formă – care putea însemna, în latinește și a închipui o formă, a plăsmui – s-a ajuns la ideea de modelare a sufletelor, de educare. A da formă avea și sensul acesta frumos de a instrui.”¹

Încărcată de semnificație, informația devine cunoaștere. De altfel, sintagma „societatea cunoașterii” este unanim recunoscută ca fiind cea mai adecvată pentru a caracteriza concis societatea actuală.

Într-o lume în care mirajul cuvintelor rostite ori scrise ne copleșește, îndeosebi al celor bine gândite, ticluite, armonios așternute ori rostite, privim și simțim mai acut că nu ne formăm în mod real decât primind cu aviditate lecturile ziditoare.

Ioana Pârvulescu, aducând un „simplu” dar superb „elogiu al cărții”, arată că: „la îndemână, așteaptă, liniștită și modestă, [...] una dintre cele mai mari și mai inexplicabile minuni create vreodată de mîntea omului: cartea. Mai aproape de cer decât orice piramidă, mai misterioasă decât orice construcție care dăinuie timp de milenii, mai atrăgătoare decât orice sit arheologic. Urci pe Acropole, roșu de efort și de săgețile lui Apollo, și vezi urmele mâncate de timp ale Parthenonului, Erechtheonului, ale cariatidelor decolorate, apoi cobori spre vechea Agoră, din care, ceva mai întreg, n-a rămas decât un mic templu al lui Hefaistos, acum cu paznici în locul filozofilor. Paznicii tac, dar nu filozofic, turiștii se plimbă, dar nu peripatetic.”²

Avem menirea, în impresionanta noastră diversitate,

să ne dovedim și să dovedim celorlalți modul miraculos prin care ne transformăm, devenim, ajungem să creăm ca scriitori, cercetători, să formăm ca dascăli, sau să ne aflăm, mai mult sau mai puțin timizi, în spatele actului creator ori formator ca oameni de cultură, bibliotecari, intermediari ai cunoașterii sau comunicatori.

Să nu uităm, însă, afirmația lui P.P. Negulescu cu privire la coroborarea permanentă a tinereții avide de cunoaștere aprofundată cu experiența de cercetare dobândită prin dăruire și consecvență. Acesta se simțea îndreptățit să considere că între tineri și bătrâni este necesară o strânsă colaborare, pe care o justifica prin faptul că „la tineri, sensibilitatea e mai vie, mai puternică, mai doritoare deci de forme noi de viață și mai grăbită să ia inițiativa realizărilor. La bătrâni, în schimb, e mai puternică și mai sigură inteligența, întrucât dispune de un tezaur de cunoștințe [...] pe care le-a putut acumula în decursul unei vieții întregi, și mai dispune [...] și de o experiență, care le-a putut verifica, în numeroase cazuri, valoarea practică.”

Este bine să luăm aminte, însă, că „a fi cultivat nu înseamnă a ști, înseamnă a ști să cauți. Nu a ști să utilizezi o «mașină de căutare», ci a transforma căutarea într-un parcurs laborios, imprevizibil, plin de fertile derapaje colaterale. Cultura nu te îmbogățește prin ceea ce îți livrează în mod expres, ci prin aventura drumului, prin barocul tatonărilor. Cultura e facultatea de a decide ce e de făcut *când nu știi ceva*: cum să pui întrebarea, la ce ușă să bați, în care orizont să te miști. Cultura te îmbogățește și prin ce afli *fără să fi căutat* în mod direct. Pe scurt, cultura ține mai mult de inspirație și de febrilitate spirituală decât de zel cumulativ.”³

Ca urmare a unei largi priviri retrospective, realizăm că eferescența gândirii și cercetării celor care-s abia pomiți pe o frumoasă cale a profunde înțelegeri ar putea avea șansa de a-și găsi statornic, firesc și cuminte locul în universitățile românești doar dacă factorul stimulat va acționa consecvent, cu fervoarea, dar și cu grația caracteristică domeniilor umaniste, considerate uneori, pe nedrept, cenușărese ale cercetării. Se trece astfel sub tăcere în mod deliberat nuanțarea specifică ei pentru aceste domenii care vor continua, însă, să promoveze crezul lui Nichifor Crainic: „rolul unui popor nu este de a ști, ci de a crea”. Dar, în mod firesc, valoarea este atributul oamenilor cultivați.

NOTE:

1. NOICA, Constantin *Eseuri de duminică*, București, Humanitas, 1992, p. 149.
2. PÂRVULESCU, Ioana. Simplu elogiu al cărții. În: *România literară*: [online], nr. 40, 2006 [accesat: 27.11.2017], Disponibil pe Internet la adresa: http://www.romlit.ro/simplu_elogiu_al_crii
3. PLEȘU, Andrei. Cultura de internet. În: *Despre frumusețea uitată a vieții*. București: Humanitas, 2011, p. 225.

Conf. univ. dr. Cristina Popescu,
Universitatea din București

DEMERS BIBLIOTECAR MODERN

– Biblioteca publică – spațiu fizic și psihologic ideal pentru discursul public

Bibliotecile publice sunt instituții sociale al căror rol principal este acela de educa, informa și oferi posibilități de recreere membrilor comunității pe care o deservește. Dar, în același timp, bibliotecile publice sunt puternic afectate de politicile financiare și de resurse umane aplicate, care influențează programele și activitățile acestora, libertatea de acces, libertatea intelectuală etc. De aceea oamenii politici trebuie să conștientizeze că succesul unui sistem politic democratic depinde de implicarea comunității în luarea deciziilor, biblioteca fiind cea care ar trebui să faciliteze consultarea acesteia, oferind un spațiu fizic și psihologic ideal pentru discursul public.

Suștinând discursul public, biblioteca publică poate începe să revigoreze atât calitatea acestuia, cât și angajamentul său tradițional față de idealurile democratice. Lucrarea de față dorește să demonstreze importanța spațiului public fizic pus la dispoziție de bibliotecile publice, spațiu care ar putea capacita comunitatea în a fi mai activă din punct de vedere civic, prin susținerea unui discurs public adecvat, într-un cadru ideal pentru exprimarea opiniilor diverse despre problemele politice și sociale.

Pentru a oferi un forum pentru discursul public în care să fie dezbătute problemele comunității, bibliotecarii trebuie să ia în considerare următoarele: misiunea bibliotecii publice trebuie regândită; îndeplinirea anumitor standarde de incluziune; biblioteca trebuie promovată ca un forum public incluzând activități care ar facilita includerea cetățenilor; eliminarea discriminării; evitarea publicității; depășirea stadiului în care cei care frecventează biblioteca sunt considerați clienți. Concluzia care se desprinde ar fi ca accentul să fie mutat de pe valoarea economică pe valoarea socială a bibliotecilor publice, care

este de obicei exclusă din evaluările privind eficiența acesteia.

Pornim în demonstrarea demersului nostru de la afirmația lui Andrew Carnegie: „*There is not such a cradle of democracy upon the earth as the Free Public Library. A library outranks any other one thing a community can do to benefit its people. It is a never-failing spring in the desert.*” (Nu există un astfel de leagăn al democrației pe pământ ca Biblioteca Publică Liberă. O bibliotecă depășește orice alt lucru pe care o comunitate îl poate face în beneficiul oamenilor săi. Este o primăvară în deșert.). Andrew Carnegie (1835-1919), om de afaceri și mare filantrop american de origine scoțiană, unul dintre primii „regi” ai oțelului, este considerat unul dintre cei mai bogați oameni din istorie care a susținut financiar construirea a peste 3.000 de biblioteci în SUA și Anglia.

Biblioteca publică, în conformitate cu legea bibliotecilor, este biblioteca de tip enciclopedic pusă în slujba unei comunități locale sau județene care asigură egalitatea accesului la informații și la documentele necesare informării, educației permanente și dezvoltării personalității utilizatorilor, fără deosebire de statut social sau

economic, vârstă, sex, apartenență politică, religie ori naționalitate. În prezent, în contextul unei explozii informaționale evidente, biblioteca publică trebuie să își redefiniască misiunea și atribuțiile pentru a răspunde în mod pozitiv cerințelor tot mai diverse ale utilizatorilor prin oferirea de documente și informații privind colecțiile bibliotecii pentru întreaga populație, prelucrarea documentelor, oferirea de servicii de cultură informațională atât pentru adulți cât și pentru copii, promovarea valorilor culturale prin organizarea de evenimente, asigurarea accesului cetățenilor la toate tipurile de informație comunitară.

Actualmente această misiune și-a pierdut din valoare în favoarea atragerii a cât mai mulți utilizatori către bibliotecă, punându-se un accent deosebit pe divertisment și marketing. În decursul timpului s-a pierdut tradiția democratică a spațiului civic care permitea adunarea oamenilor și practicarea discursului public, acesta fiind transformat într-un loc de petrecere a timpului liber. Această carență ar putea fi rezolvată prin intermediul bibliotecii publice care oferă un spațiu fizic și psihologic ideal pentru discursul public, pentru exprimarea opiniilor diverse despre problemele politice și sociale. Susținând discursul public, biblioteca publică poate începe să revigoreze atât calitatea acestuia, cât funcția ei tradițională, aceea de a fi o instituție democratică. Fiind un loc al întâlnirii, bibliotecile își asumă și rolul de centru cultural multifuncțional și de dezvoltare comunitară, grupurile comunitare fiind sprijinite în a avea un acces echitabil la informație și contribuind la creșterea interesului acestora pentru aspectele legate de cultura și identitatea locală care le oferă un impact semnificativ asupra apartenenței la comunitate.

Un alt aspect demn de luat în seamă este acela că, în prezent, tot mai multe biblioteci furnizează servicii de informații privind sănătatea sau mediul de afaceri propriu firmelor locale. Există o legătură indirectă între utilizarea bibliotecilor publice și incluziunea socială în ceea ce privește dezvoltarea competențelor în domeniul informațiilor, spațiul real transformându-se într-un loc al întâlnirii și al petrecerii timpului liber.

Literatura de specialitate în care s-a dezbătut această problemă denunță erodarea spațiului public, pierderea tradiției democratice și declinul bibliotecii ca spațiu public în favoarea entertainment-ului. Cei mai mulți cred azi că biblioteca publică nu mai e legată de misiunea

ei tradițională de a servi democrația prin intermediul unor cetățeni informați. De asemenea, este reclamată disneylizarea bibliotecii. Marea întrebare care se ridică este cât de publică e biblioteca publică? Astfel, spațiul public este văzut aici ca o arenă (*establishment* al drepturilor civice, libertate de asociere, presa liberă etc) unde oamenii în mod voluntar vin împreună și participă ca egali în dezbaterile publice. Se subliniază dubla ei calitate e de a fi deschisă tuturor și, evident, de a fi independentă simultan de sistemele politic și economic. În perioada comunismului biblioteca s-a axat în interior, mai curând pe rolul ei tradițional funcționând în exterior în special ca centru de împrumut. O idee de spațiu public, chiar și într-o formă limitată, n-a fost posibilă pentru că spațiul public ca forum deschis, voluntar și reflexiv nu reprezenta o opțiune într-o lume în care „nu existau” divergențe sau erori. În ultimii ani s-au parcurs pași importanți spre servicii și activități extrem de diferite față de ce se obișnuia în anii trecuți:

- programe de recalificare profesională pentru șomeri
- programe de utilizare a unui computer și de învățare limbi străine
- digitizarea colecțiilor
- programe destinate unor grupuri specific (femei, seniori, pictori, cititori, filosofi etc)
- activități de socializare și recreere pentru categorii mai largi de public.

În prima decadă a secolului XXI spațiul public și-a diminuat importanța, ceea ce a condus la o scădere a implicării civice. În ciuda eforturilor comunităților virtuale de a suplini acest aspect, comunitățile bazate pe locul fizic sunt încă importante în mentalitatea oamenilor, iar această funcție poate fi îndeplinită de biblioteca publică prin însăși funcția ei democratică. Oriunde internetul a tins să izoleze oamenii, biblioteca ca spațiu fizic a făcut exact opusul. În interiorul instituției, ca o resursă de învățare revigorată și dinamică, biblioteca poate din nou să devină nucleul principal în organizarea comunității intelectuale și a întreprinderii academice”.

Cum se poate rezolva această situație? În primul rând prin **reformularea misiunii**. Întrebarea este: Biblioteca este doar un centru de distribuție a documentelor sau o „magazie de informații care permite coexistența tuturor tehnologiilor disponibile”? Răspunsul: Putem să

asigurăm cerințele de loisir ale utilizatorilor fără a ne pierde angajamentul pentru idealul democratic. Pentru a demonstra acest angajament, bibliotecarii trebuie să adopte o poziție mai activistă care ar trebui să fie reflectată în declarația misiunii. Astfel, trebuie venit în întâmpinarea cerințelor oamenilor de a se întâlni și de a interacționa cu ceilalți și de a participa la discursul public despre problemele comunității, depășindu-se granița dintre „noi” față de „ei” și trecerea spre „față în față”. De reținut că printre numeroasele motive care îi determină pe cetățenii unei comunități să apeleze la serviciile unei biblioteci se numără acela că această instituție oferă informații bine organizate, ușor accesibile despre problemele cu care se confruntă comunitatea dar care furnizează și programe recreative și culturale de înaltă valoare estetică și morală. Cum își îndeplinește această misiune: prin crearea unui sistem bine pus la punct din punct de vedere biblioteconomic, format dintr-un sediu central și mai multe filiale destinate unor utilizatori specifici care să ofere documente, informații și servicii ușor disponibile, astfel încât toate nevoile informaționale ale comunității să fie satisfăcute cu un minim de întârziere și birocrație.

În ceea ce privește **promovarea bibliotecii ca forum public**, trebuie avută în vedere adaptarea de noi programe de educație la conceptul de forum public: prelegeri, forumuri și grupuri de discuții. De asemenea, trebuie îndeplinite standardele pentru discuțiile publice: toleranță, respect pentru opiniile celor din jur, dorința de a asculta, accent pe persuasiune și nu pe forță, evitarea dogmatismului etc. Dialogul nu implică neapărat argumente combative ci o discuție axată pe toleranță, deoarece toate opiniile sunt binevenite. O altă soluție ar fi crearea de forumuri pentru grupuri specifice: seniori, pictori, filosofi, femei, iubitori de animale etc., acest tip de activități facilitând includerea cetățenilor în sfera publică.

O anume parte a legislației actuale consideră persoanele care calcă pragul bibliotecii ca fiind clienți. Această idee trebuie depășită, aceste persoane trebuind să fie văzute ca și coproprietari ai acestei instituții democratice, cetățeni activi ai comunității. Acest lucru nu se obține simplu, ci este un proces continuu care implică factori educaționali, cunoștințe de etică și politică astfel încât fiecare cetățean să își cunoască nu numai drepturile dar și îndatoririle, în termeni de libertate de întrunire.

În Atena antică, cetățenii nu se întâlneau doar pentru a-și formula opinia politică publică, ci și pentru a se educa reciproc pentru a fi capabili să acționeze corect. Și bibliotecile publice pot deveni mici „agore” unde să fie încurajate participarea la dialogul civic prin oferirea oportunității de a se întâlni față în față. În acest fel una din funcțiile esențiale ale bibliotecii se transformă de la „furnizor de informații” la „arenă pentru deliberarea publică”, jucând rolul unui centru comunitar în care cetățeanul își exprimă apartenența la un grup. Din ce în ce mai mult, biblioteca încearcă să servească individul prin intermediul grupurilor din care face parte. Grupurile existente folosesc spațiile puse la dispoziție de bibliotecă pentru prelegeri, forumuri, întâlniri de club etc. dar și pentru discuții asupra unor lecturi, analizarea unor probleme sociale importante, reunirea unor grupuri de copii pentru ore de poveste sau de tineri pentru discuții referitoare la filme sau poate pentru seri de poezie sau seri de audiții.

În prezent, toți factorii de decizie trebuie să fie conștienți că biblioteca publică este o instituție de importanță strategică, fiind cel mai important serviciu civil de stocare și difuzare a informației dintr-o comunitate. Investiția în biblioteca publică înseamnă menținerea unei instituții civilizatoare cu un mare impact în cultivarea și informarea unui popor. Ca în orice domeniu de activitate, deținerea și obținerea informațiilor relevante și de ultimă oră influențează în mod pozitiv deciziile adoptate la orice nivel instituțional, informația fiind considerată o resursă foarte importantă alături de cele clasice: munca, natura, capitalul. În acest sens, autoritățile locale și naționale trebuie să-și elaboreze o strategie în domeniul bibliotecilor și a informării în acord cu normele internaționale referitoare la acest aspect. Un loc care „găzduiește reciprocitatea „tu și a mea” ne consolidează moralitatea socială și, în final, democrația. Acela este biblioteca publică!

REFERINȚE:

- [1] Legea bibliotecilor, nr 334 din 31 mai 2002.
- [2] Farkas Meredith G. Social software in libraries. Medford; New Jersey: Information Today, 2007.
- [3] Servicii pentru comunitate în bibliotecile publice din România. Braïla: Proilavia, 2013, p. 46.
- [4] Open to all? The Public Library and social exclusion. [Accesat 07.03.2020]. Available at: <http://eprints.rclis.org/6283/1/lic084.pdf>

Prof. univ. dr. Agnes Erich

Proiectul INNO3D: Implementarea serviciilor de imprimare 3D în biblioteci

Începând cu luna septembrie 2019, Universitatea Transilvania din Brașov implementează, împreună cu alte șapte universități europene, proiectul INNO3D – Servicii – suport pentru imprimare 3D, pentru cetățeni inovatori.

Proiectul INNO3D este finanțat în cadrul programului Erasmus Plus, apelul Parteneriate Strategice, fiind coordonat de Limerick Institute of Technology. Partenerii își propun să dezvolte instrumente pentru instruirea bibliotecarilor în utilizarea imprimării 3D, astfel încât să aibă abilitățile de a îndruma utilizatorii bibliotecii să folosească această tehnologie.

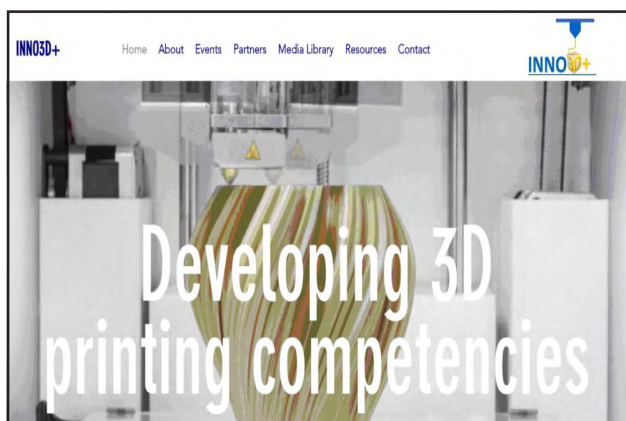

Fig. 1 WEBSITE-ul proiectului,
<https://www.inno3d.eu/>

Partenerii proiectului sunt:

Fig. 2 Partenerii proiectului

Proiectul este conceput pentru a îmbunătăți și diversifica serviciile oferite utilizatorilor bibliotecilor publice, precum și cele universitare, urmărind transferul de abilități – cheie și oportunitatea de a dezvolta competențe de imprimare 3D. Acest obiectiv va fi atins prin formarea bibliotecarilor, care apoi vor instrui utilizatorii bibliotecii, studenții, personalul și utilizatorii în general să folosească serviciile de tipărire 3D.

Bibliotecile au fost întotdeauna spații utilitare care au fost create pentru a împărtăși și a oferi acces la resurse de învățare și îmbogățire. Introducerea de noi tehnologii, precum imprimarea 3D, face parte din misiunea de a preda abilități de actualitate pentru societatea multimedia.

Imprimarea 3D este un exemplu al tipului de resursă care va transforma bibliotecile de astăzi în hub – uri de învățare și va oferi comunităților acces la tehnologii care vor avea un impact semnificativ în domenii precum cercetarea științifică, arhitectură, producție, inginerie, asistență medicală și altele. Este important de menționat că scopul imprimării 3D în biblioteci nu este de a crea, spre exemplu, o dantură artificială. Un utilizator al bibliotecii se poate familiariza, însă, cu tehnologia și potențialul creației digitale și poate consolida această învățare cu proiecte hands-on mai simple. Prin urmare, se urmărește introducerea eficientă a tehnologiei imprimării 3D în societate și punerea ei la dispoziția cetățenilor obișnuiți.

În urma instruirii în domeniul utilizării imprimării 3D, bibliotecarii din cele 8 universități din proiect (1 în Irlanda, 2 în România, 2 în Grecia, 1 în Slovacia, 1 în Spania, 1 în Portugalia) vor pilota apoi un nou curriculum de imprimare 3D în rândul utilizatorilor bibliotecilor universitare. Astfel, în medie, peste 500 de utilizatori pentru fiecare dintre universitățile partenere se vor familiariza cu această tehnologie inovativă.

Derularea acestui proiect în bibliotecile universitare și publice va duce la o creștere a numărului de utilizatori de bibliotecă din aceste instituții, dar și la o creștere a promovării acestor tehnologii inovatoare în rândul cetățenilor (utilizatorii bibliotecii). Asimilarea cunoștințelor legate de aceste tehnologii inovatoare, de către bibliotecari, va duce la dezvoltarea personală și la învățarea pe tot parcursul vieții, dar și la diversificarea serviciilor oferite utilizatorilor

bibliotecilor, sporind atractivitatea lor pentru generațiile tinere. În mod implicit, acest aspect va crește vizibilitatea acestor instituții, nu numai la nivel local, ci și la nivel internațional.

Acest proiect reprezintă o oportunitate nu numai pentru studenții facultăților cu profil tehnic, ci pentru oricine dorește să realizeze diverse proiecte specifice, folosind imprimarea 3D. Se preconizează că proiectul va avea un impact imediat, precum și efect pe termen lung asupra proceselor educaționale îmbunătățite și modernizate în zona imprimării 3D, în universități, biblioteci și societate.

Proiectul INNO3D își propune să dezvolte instrumente pentru instruirea bibliotecarilor în utilizarea tipăririi 3D, astfel încât să dobândească abilitățile de a instrui utilizatorii bibliotecii în acest domeniu.

Prima instruire privind predarea acestui subiect folosind metoda bazată pe dovezi s-a desfășurat la Limerick, Irlanda. (Fig.3)

Fig. 3: Instruire în Limerick, Irlanda

Imprimarea 3D, cunoscută și sub denumirea de fabricație aditivă sau prototipaj rapid, permite utilizatorilor să creeze dintr-un fișier digital un obiect tridimensional, fizic, de orice formă. Procesul de imprimare folosește straturi subțiri succesive de material care ar putea fi din plastic, cauciuc sau metal. Un design virtual este realizat într-un fișier CAD, utilizând un program de modelare 3D sau un scanner 3D. Scannerul face o copie digitală, tridimensională, a unui obiect și îl introduce într-un program de modelare 3D. Apoi, o imprimantă 3D este utilizată pentru a crea obiectul respectiv. Utilizată pe scară largă pentru proiecte de prototipare și proiectare, imprimarea 3D permite ca o idee să se transforme într-un produs finit, cu costuri reduse.

Imprimarea 3D este utilă oricui are nevoie de prototipuri personalizate, într-un volum redus, ca de exemplu: realizarea de modele pentru proiecte de studiu, testarea ideilor de proiectare, crearea de ajutoare vizuale și crearea de componente

pentru încorporarea în modele la scară mai mare. Posibilitățile sunt limitate doar de dimensiunea imprimantei și imaginația utilizatorului.

Imprimarea 3D are multe aplicații în domeniul educațional, inclusiv:

- crearea de prototipuri 3D, pentru a înțelege pe deplin principiile proiectării inginerești și pentru a experimenta provocările întâmpinate pe parcurs
- de prototipuri de proiecte de produse și ambalaje
- crearea de replici 3D ale anatomiei
- de replici 3D de dovezi, cum ar fi amprentele, sau resturile scheletice și reconstrucția facială

Pentru toate bibliotecile - indiferent dacă funcționează în cadrul unor școli publice, colegii sau universități - avantajele accesului la imprimarea 3D sunt mari. Fiecare tip de bibliotecă are propriile sale nevoi unice, astfel încât aplicațiile și cazurile de utilizare sunt destul de diverse. Familiarizarea utilizatorilor, indiferent de vârstă, cu tehnologii emergente reprezintă o pregătire excelentă pentru locul de muncă digital, încurajând totodată munca în echipă și aducând emoție și distracție în învățare.

Serviciile de imprimare 3D reprezintă un pas important în modernizarea serviciilor oferite de bibliotecă, susține interacțiunea utilizatorilor cu conținutul și antreprenoriatul individual.

Imprimarea 3D este o componentă importantă a mișcării *Makerspace*. Un *Makerspace* este un spațiu de lucru colaborativ, într-o bibliotecă sau separat, pentru realizare, învățare, explorare și partajare, care folosește instrumente de înaltă tehnologie. Aceste spații sunt deschise tuturor cursanților, antreprenorilor și au o varietate de echipamente pentru producători, inclusiv imprimante 3D, aparate cu laser, mașini CNC și chiar mașini de cusut. Astfel, un *Makerspace* este o încăpere care conține instrumente și componente, care le permite oamenilor să intre cu o idee și să plece cu un proiect complet. Scopul este de a lucra împreună pentru a învăța, colabora și împărtăși idei și cunoaștere.

Rezultatele proiectului INNO3D vor fi utile nu doar pentru cercetători și educatori, ci și pentru cursanți și utilizatori de tot felul, contribuind la stimularea curiozității, inovației, creării, antreprenoriatului pentru învățarea pe tot parcursul vieții și economiei cunoașterii. Astfel, implementarea tehnologiei de imprimare 3D în biblioteci aduce beneficii într-un spectru larg - de la educație, la antreprenoriat și dezvoltare economică.

REFERINȚE:

Inno3d.eu. (2020). [online] Available at: <https://www.inno3d.eu/> [Accessed 16 Mar. 2020].

*prof. univ. dr. Angela Repanovici,
dr. Mihai Bârsan*

Universitatea Transilvania din Brașov

Bibliotecarul modern. Bibliotecarul 2.0

În literatura de specialitate s-a conturat, de-a lungul timpului, ideea că bibliotecarul este gardianul graniței dintre ordine și haos¹, este expertul sau profesionistul în informare, iar utilizatorul este persoana care are nevoie de expertiza bibliotecarului². În perioada actuală, navigarea în spațiul Web, descoperirea informației prin intermediul cunoscutelor motoare de căutare, comunicarea mediată de calculator și partajarea cunoștințelor pe platformele de socializare sunt acțiuni obișnuite, cotidiene, derulate de toate categoriile de internauți, indiferent de generația din care fac parte. În acest context, bibliotecarul contemporan sau Bibliotecarul 2.0 trebuie să se adapteze și să se reinventeze, astfel încât să fie prezent în mediul online, să ghideze, să îndrume în mod discret utilizatorul, să îi stea alături și să ajute atunci când este nevoie...

Termenul Bibliotecar 2.0

Identitatea profesională a bibliotecarului a fost legată, de cele mai multe ori, de colecții pentru că biblioteca însăși a fost confundată cu colecțiile sale³, dar, pe măsură ce noile tehnologii au fost integrate în activitatea de zi cu zi, competențele s-au schimbat în mod inevitabil⁴: bibliotecarul custode s-a transformat într-un bibliotecar hibrid numit inginer de informație⁵, bibliotecar de sistem, manager al informației, mediator informațional, consilier informațional, analist al informației, specialist Web, specialist social media, marketer online de servicii de bibliotecă.

Termenul Bibliotecar 2.0⁶ a fost propus, în anul 2005, de către Stephen Abram, vicepreședintele companiei Innovation SirsiDynix, ca o provocare pentru specialiștii din spațiul infodocumentar, în societatea contemporană, dominată de noile tehnologii ale informației și comunicațiilor. „Bibliotecarul 2.0 este un guru al erei informaționale”⁷ crede Abram, „în primul rând și înainte de toate, el înțelege utilizatorii la un nivel profund, nu doar ca pointeri și clickuri, ci în termeni care se referă la țintele și aspirațiile lor, la nevoile sociale și informaționale”⁸.

Bibliotecarul 2.0 - Definiție și caracteristici în literatura de specialitate

Chiar dacă a fost formulată în anul 1972, definiția bibliotecarului, dată de Shera, își păstrează nu doar frumusețea ci și actualitatea la început de secol XXI: „bibliotecarul este un misionar al minții umane”⁹. Într-adevăr, prin obiective și prin activitățile pe care le desfășoară, bibliotecarul are o profesie umană pentru că, pe de-o parte, lucrează cu pepite de cunoștințe, rezultate ale gândirii umane, iar, pe de altă parte, se află într-o permanentă interacțiune cu consumatorul de cunoștințe și informații.

În spațiul virtual, gradul de interacțiune între bibliotecar și internauți se accentuează sau ar trebui să se

accentueze, comunicarea fiind premisa unei colaborări trainice între cei doi jucători din sfera publică a Bibliotecii 2.0, adică a bibliotecii contemporane care lucrează în mediul online, pe baza resurselor electronice de care dispune, a instrumentelor de nouă generație de descoperire a informației, a serviciilor de apomediere pe care le oferă. În acest context, bibliotecarul devine Bibliotecarul 2.0, iar utilizatorul se transformă în Utilizatorul 2.0. „Bibliotecarul este interfața informațională umană într-o lume dominată de tehnologie”¹⁰ susține Coravu, care vorbește despre Bibliotecarul 2.0 în calitatea sa de intermediar difuz în rețeaua Web. În opinia noastră, rolul acestuia este unul foarte dificil și delicat. Delocalizarea și globalizarea serviciilor de bibliotecă conduc la o situație absolut paradoxală: nevoia firească de asistență de specialitate în procesul de descoperire a informației este înlocuită, din ce în ce mai evident, de refuzul utilizatorilor de a fi îndrumați în mod direct. Încrederea în forțele proprii, autosuficiența, nevoia de autonomie în mediul online determină un comportament specific al internautului, interesat, în special, de serviciile de tip autoservire („self-service”). Astfel, Bibliotecarul 2.0 are misiunea să rezolve dilema procesului de dezintermediere, care tinde să devină pregnant. El se vede nevoit să se transforme într-un apomediator al cunoașterii, care veghează discret la acțiunile utilizatorului și intervine atunci când este cazul. Practic, este un intermediar nevăzut, dar prezent în rețea.

În viziunea lui Heinrichs și Limm¹¹, Bibliotecarul 2.0 este profesionistul capabil să ofere servicii extinse, să creeze și să disemineze cunoștințe în spațiul Web 2.0. Aceeași opinie este exprimată și de Alexander Feng în sensul că Bibliotecarul 2.0 este, pe de-o parte, furnizor și difuzor/activator de informații („information enabler”) cu competențe tehnologice în transferul acțiunii de descoperire a resurselor către utilizatori, iar, pe de altă parte, cre-

ator de cunoștințe, cu priceperea de a aplica tehnologiile de partajare a cunoștințelor¹².

John Cullen crede că Bibliotecarul 2.0 este un catalizator al inovației și al partajării cunoștințelor¹³. Mai mult decât atât, el se constituie ca o resursă organizațională critică, capabilă să creeze valoare adăugată la nivel instituțional.

Pentru Watson și Harper, Bibliotecarul 2.0 reprezintă forța motrice a Bibliotecii 2.0¹⁴, având abilitatea de a înțelege puterea oportunităților oferite de instrumentele Web 2.0 în comunicarea cu utilizatorii și în managementul social al informației.

Spre deosebire de bibliotecarul tradițional care manifestă, în general, o rezistență puternică la schimbare, Bibliotecarul 2.0 actual trebuie să fie, potrivit opiniei lui Knight¹⁵, un „campion al schimbării”, conștient de plusurile, minusurile, amenințările și oportunitățile bibliotecii, în relație cu politicile și strategiile adoptate pe termen lung și cu dezvoltările societății, pe multiple planuri, la nivel global.

Foarte interesantă și actuală este imaginea conturată de David Lee King: „Bibliotecarul 2.0 are iscusința să spună povestea bibliotecii prin intermediul diferitelor media (text, audio, video, fotografii)”¹⁶.

Vargas¹⁷ arată că Bibliotecarul 2.0 poate fi numit bibliotecarul mixat („the blended librarian”) pentru că acesta reprezintă profesionistul în biblioteconomie și știința informării cu abilități tehnologice care îi permit să lucreze în spațiul WWW cu resursele electronice și noile tehnologii.

Într-o viziune mai largă, Vesna Crnogorac și Jasmina Ninkov sunt convinși că ceea ce se așteaptă de la bibliotecarii secolului al XXI-lea este ca aceștia să treacă de la statutul de experți care lucrează pentru un angajator la statutul de reprezentanți activi ai unei game largi de cetățeni¹⁸. Pentru a rămâne în același registru, preluând câteva din ideile lui Philip Kotler despre conceptul Marketing 4.0¹⁹, putem afirma că Bibliotecarul 2.0 și Biblioteca 2.0 sunt exponenți ai transferului de la structura verticală de putere la structura orizontală prin procesul de globalizare și cu ajutorul instrumentelor de comunicare 2.0, de la individual la social prin platformele sociale, de la exclusivitatea elitei la incluziune, din perspective multiple: socială, economică, culturală, tehnologică, politică.

Bibliotecarul 2.0 - competențe

În contextul noilor tehnologii, caracteristicile principale ale bibliotecarului contemporan sunt evidențiate de Huvila²⁰ prin intermediul unor cuvinte-cheie, identificate în cadrul studiului de caz realizat, în 2013, cu 100 de bibliotecari finlandezi: competență în Internet, interactivitate, sociabilitate, comunicativitate, orientare către utilizator, deschidere spre Internet, persoană activă, la curent cu noutățile, deschisă, energică, multitalentată, adaptabilă, cu abilități IT. Este vorba, cu precădere, despre așa numitele abilități soft („soft skills”) de comunicare și interactivitate interpersonală la care se adaugă competențele hardware și software. Tot acest mănunchi

de abilități întărește ideea, expusă de Feng²¹, că Biblioteca 2.0 are nevoie de profesioniști mult mai bine echipați și cu o educație mult mai largă și acoperitoare față de cei din urmă cu 10 ani.

În opinia lui Patil, Bibliotecarul 2.0 reprezintă un profesionist cu o personalitate deosebită: pasionat, inspirat, creativ, flexibil, dispus să iasă din zona de confort și să își asume riscuri, inovator, gata să încerce lucruri noi, deschis către comunicare și către interacțiunea cu publicul, conștient că poarta către cunoaștere, păzită cu strășnicie de către bibliotecar, este acum deschisă în ambele sensuri, atât pentru utilizatori cât și pentru bibliotecari²². În acest context, Bibliotecarul 2.0 trebuie să reunească abilități care să îl transforme într-un specialist în ceea ce se numește astăzi fluentă informațională, concept definit de Harris și Millet²³ ca fiind „rezultatul optim obținut atunci când abilitățile de gândire critică se combină cu competențele digitale relevante și cultura informației”.

Bibliotecarul 2.0 este bibliotecarul în mișcare („the shifted librarian”²⁴) sau bibliotecarul mobil („the floating librarian”), echivalentul, în mediul virtual, al bibliotecarului hoinar („the rover librarian”), care face în așa fel încât biblioteca și serviciile sale de referințe să se deplaseze, să meargă către utilizatori, în acord cu așteptările lor (mai ales ale celor din generațiile numite Millenials, Y sau Z și chiar ale celor din generația Baby Boomers) prin intermediul paginilor Web, al mesajelor de poștă electronică, chat-ului online, webex-urilor, al platformelor social media, în general al serviciilor de tip „just-in-time”. Este vorba, mai mult decât orice și dincolo de competențele tehnologice, despre o schimbare de atitudine și adoptarea unui nou mod de gândire și comportament, adecvat mișcării Web 2.0. și expectanțelor internaților la început de secol XXI. Pe scurt, este vorba despre „bibliotecarul neliniștit” („the unquiet librarian”), după cum îl vede Buffy Hamilton²⁵, și „bibliotecarul ubicuu” („the ubiquitous librarian”) așa cum este descris de către Brian Mathews²⁶.

Bibliotecarul 1.0 versus Bibliotecarul 2.0

Bibliotecarul 1.0 sau bibliotecarul hibrid este bibliotecarul cărțurar, preocupat de construirea și dezvoltarea colecțiilor pe suport hârtie în timp ce Bibliotecarul 2.0 poate fi numit Information Resource Manager, focalizat pe creșterea capacității bibliotecii de a oferi acces online la un număr cât mai mare de baze de date științifice de publicații seriale și cărți electronice. Bibliotecarul 1.0 este, în același timp, bibliotecarul specialist în catalogare, clasificare și indexare, precum și bibliotecarul de sistem, specializat să lucreze în sistemele integrate de bibliotecă și să actualizeze cu informații pagina Web a bibliotecii. Bibliotecarul 2.0 este, în plus, un metadata manager, cu abilități de configurare și actualizare a depozitelor instituționale și platformelor digitale, cu cunoștințe de exploatare a platformelor de servicii de bibliotecă de nouă generație, a sistemelor de descoperire a informației la nivel Web, a platformelor de tip Linked Data, cu

preocupări în transferul de obiecte digitale către platformele agregatoare de conținut la nivel european și/sau internațional. Bibliotecarul 1.0 este bibliotecarul expert, specializat în serviciile de referințe care intermediază procesul de livrare a conținutului către utilizatori, este bibliotecarul cercetător, metodist și profesor care asigură derularea serviciilor de informare și documentare prin elaborarea de bibliografii, biobibliografii, ghiduri, prin susținerea cursurilor de cultură a informației, în regim Face-to-Face și prin publicarea materialelor pe pagina Web. Bibliotecarul 2.0 translatează aceste activități în spațiul virtual, unde acționează ca un facilitator de e-learning difuz, ca un promotor al accesului deschis, ca un consilier în licențele Creative Commons, în Text and Data Mining, Big Data, RIM (Research Information Management), RDM (Research Data Management) și RDS (Research Data Services). Bibliotecarul 2.0 acționează ca un partener al comunității, are încredere radicală în așa-numitul fenomen de inteligență colectivă, este un coechipier, în jocul de partajare a cunoștințelor, al Utilizatorului 2.0, pe care îl acceptă în calitate de creator de conținut și de prosumer, asigurând o permanentă relație de comunicare și cooperare cu acesta.

Concluzii

În cadrul bibliotecii, există doi actori principali: bibliotecarul și utilizatorul. Fiecare dintre aceștia a străbătut aceleași etape parcurse de instituția bibliotecii de-a lungul timpului, având un status-quo corespunzător fiecărei etape. De exemplu, bibliotecarul a fost, pe rând, gardian al tăblițelor de lut, maestru al cărților, om de știință, filosof, scriitor, poet, scrib, preot, călugăr, profesor, cercetător, specialist în informare, specialist în comunicare, consultant în informație, steward informațional, manager al informației, cibernetician, antisavant, lord al cunoașterii, Bibliotecar 2.0.

Avantajul bibliotecarului din ultimele decenii este acela că se sprijină pe experiența acumulată de înaintași atât în domeniul științei informării și documentării, cât și în domeniul tehnologiei informației și comunicării. În acest caz, se poate aplica aceeași sugestivă metaforă, folosită adeseori pentru a descrie importanța parcurgerii literaturii de specialitate în procesul de cercetare, metaforă bazată pe spusele lui Isaac Newton: „Dacă am văzut mai departe decât alții, este pentru că am stat pe umerii unor giganți”. De altfel, această extraordinară observație a devenit deviza Google Scholar, care afișează în ecranul de căutare sintagma „Stand on the shoulders of giants”

În ceea ce privește utilizatorul, acesta a avut un parcurs mai puțin diversificat: timp de secole a fost cititor, iar în ultimele decenii a devenit utilizator, internaut, surfer de informații, Utilizator 2.0, pentru că i s-au pus la îndemână instrumente de acces la resurse, de la distanță.

În perioada actuală, între Bibliotecarul 2.0 și Utilizatorul 2.0 trebuie să existe, în acord cu

binecunoscuta alegorie „dilema prizonierului”, o relație de cooperare, bazată pe luarea unor decizii optime de colaborare, astfel încât încrederea reciprocă să crească, iar comportamentul fiecăruia dintre participanții la jocul derulat în spațiul infodocumentar online să se îmbunătățească spre beneficiul tuturor. Este timpul, acum mai mult ca oricând, ca bibliotecarul contemporan – Bibliotecarul 2.0 să iasă din anonim, să își facă simțită prezența în spațiul online, oferind, tuturor celor care au nevoie, suport în descoperirea informației în format integral, răspunsuri relevante la întrebări, știri pertinente și utile, ghiduri de cultură și fluentă a informației, instrucțiuni pentru accesul mobil la resurse și exploatarea eficientă a bazelor de date științifice online, tutoriale privind redactarea corectă a lucrărilor, instrumente de analiză, cercetare și management al informației. După cum spune Emil Cioran în lucrarea *Tratat de descompunere*: „Omul o ia din nou de la început în fiecare zi, în ciuda a tot ce știe, împotriva a tot ce știe....”, tot așa, Bibliotecarul 2.0 și Utilizatorul 2.0 se află într-o permanentă stare de învățare, de metamorfozare într-un mai bine în tot ceea ce înseamnă informare, tehnologie, comunicare și profesie.

NOTE:

1. RADFORD, Gary P. Libraries, Librarians, and the Discourse of Fear. În: *The Library Quarterly*, 2001, vol. 71, nr. 3, p. 299-329.
2. TUOMINEN, Kimmen. User-Centered Discourse: An Analysis of the Subject Positions of the User and the Librarian. În: *The Library Quarterly: Information, Community, Polic* [online], 1997, vol. 67, nr. 4, p. 350-371 [accesat la: 12 octombrie 2019]. Disponibil la: https://www.jstor.org/stable/40039589?seq=1#page_scan_tab_contents
3. PEDERSEN, Karsten Nissen. Librarianship: from collections control to tools understanding. În: *New Library World* [online], 2006, vol. 107, nr. 11/12, p. 538-551 [accesat la: 15 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1108/03074800610713343>
4. FOURIE, Ina. *Librarians and the claiming of new roles: how can we try to make the difference?* [online], [accesat la: 16 martie 2020]. Disponibil la: https://www.academia.edu/28519292-Librarians_and_the_claiming_of_new_roles_how_can_we_try_to_make_a_difference
5. HARDY, Georgina. Being a science/ engineering librarian. În: *SCONUL Focus* [online], 2012, vol 55 [accesat la: 12 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/14.pdf>
6. PATIL, Yojana. *Web 2.0, Library 2.0 & Librarian 2.0* [online], 2014 [accesat la: 18 octombrie 2019]. Disponibil la: https://www.researchgate.net/publication/286932840_Web_20_Library_20_Librarian_20
7. PARTRIGE, Helen. Becoming „Librarian 2.0”: The Skills, Knowledge, and Attributes Required by Library and Information Science Professionals in a Web 2.0 World (and Beyond). În: *Library trends* [online], 2010, p. 316 [accesat

- la: 18 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/18735/59.1-2.partridge.pdf>
8. ABRAM, Stephen. Social Libraries: The Librarian 2.0 Phenomenon. În: *ALCTS* [online], 2008, vol. 52, nr. 2 [accesat la: 20 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.journals.ala.org/index.php/lrts/article/view/5001/6047>
 9. SHERA, JH. *The foundations of education for librarianship*. New York: Becker and Hayes, 1972 Apud WINGATE GRAY, Sara. Locating librarianship's identity in its historical roots of professional philosophies: towards a radical new identity for librarians of today (and tomorrow). În: *International Federation of Library Associations and Institutions* [online], 2013, vol. 39, nr. 1, p. 37–44 [accesat la: 20 octombrie 2019]. Disponibil la: DOI: 10.1177/0340035212472946
 10. CORAVU, Robert. *Intermediarul difuz. Biblioteca universitară între cultura tiparului și cultura digitală* [online]. Constanța: ExPonto, 2012, p. 61 [accesat la: 2 aprilie 2020]. Disponibil la: <https://www.academia.edu/2523636/>
 11. HEINRICH, John H.; LIM, Jeon-Su. Emerging requirements of computer related competencies for librarians. În: *Library and Information Science Research* [online], 2009, vol 31, nr. 2, p. 101 [accesat la: 23 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2008.11.001>
 12. FENG, Alexander. Corporate Librarian 2.0: New Competencies. În: *Library and Information Science Education 2.0* [online], p. 7 [accesat la: 28 martie 2020]. Disponibil la: https://liseducation.files.wordpress.com/2009/03/librarian_20_comments_from_literature.pdf
 13. CULLEN, John. Catalyzing innovation and knowledge sharing Librarian 2.0. În: *Business Information Review* [online], 2008, vol. 25, nr. 4, p. 253-25 [accesat la: 28 martie 2020]. Disponibil la: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0266382108098059>
 14. WATSON, Kate; HARPER, Chelsea. Using Blogs and Wikis to Communicate with Library Clients. În: *Incite* [online], 2006, vol. 27, nr. 12, p. 5-6 [accesat la: 28 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://search.informit.com.au/documentSummary;dn=312213473615564;res=IELHSS>
 15. KNIGHT, Jennine. Academic librarians as change champions: a framework for managing change. În: *Library Management* [online], 2017, vol. 38, no. 6/7, p. 295 [accesat la: 29 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1108/LM-03-2017-0031>
 16. LEE KING, David. *Basic Competencies of a 2.0 librarian* [online], Postare pe blogul Social media, emerging trends, libraries, 2007 [accesat la: 29 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.davidleeking.com/basic-competencies-of-a-20-librarian-take-2/>
 17. VARGAS, Georgina; VANDERKAST, Egbert; GARCÍA, Ariel; GONZÁLEZ, Jenny. The Blended Librarian and the Disruptive Technological Innovation in the Digital World. În: *Open Access Library Journal* [online], 2015, vol. 2, p. 1-9 [accesat la: 30 octombrie 2019]. Disponibil la: doi: 10.4236/oalib.1101764.
 18. CRNOGORAC, Vesna; NINKOV, Jasmina. What is 'public' and what is 'private' in libraries? the role of code of ethics for librarians in searching for the relevant answer. În: PREISIG, Amelie. *Ethical Dilemmas in the Information Society: How Codes of Ethics Help to Find*
 19. KOTLER, Philip; KARTAJAYA, Hermawan; SETIAWAN, Iwan. *Marketing 4.0: moving from traditional to digital*. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2017, p. 7.
 20. HUVILA, Isto; HOLMBERG, Kim; KRONKVIST-BERG, Maria; NIVAKOSKI, Outi; WIDEN, Gunilla. What is Librarian 2.0 – New competencies or interactive relations? A library professional viewpoint. În: *Journal of Librarianship and Information Science* [online], 2003, vol. 45, nr. 3, p. 203 [accesat la: 2 octombrie 2017]. Disponibil la: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0961000613477122>
 21. FENG, Alexander. *Op. cit.*
 22. PATIL, Yojana. *Web 2.0, Library 2.0, & Librarian 2.0*: conference paper [online], 2014 [accesat la: 12 noiembrie 2017]. Disponibil la: https://www.academia.edu/16858506/Web_2.0_Library_2.0_and_Librarian_2.0
 23. HARRIS, Benjamin; MILLET, Michelle S. Nothing to lose: „fluency” in information literacy theory and practice. În: *Reference Services Review*, 2006, vol. 34, nr. 4, p. 520-535 Apud LOMBARD, Emmet. Information Fluency: Not Information Literacy 2.0. În: *The Journal of Academic Librarianship* [online], 2016, vol 42, p. 281 [accesat la: 12 noiembrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2016.04.006>
 24. LEVINE, Jenny. *What is a shifted librarian?* Blog [online], 2002 [accesat la: 13 noiembrie 2019]. Disponibil la: <http://theshiftedlibrarian.com/stories/2002/01/19/whatsAShiftedLibrarian.html>
 25. HAMILTON, Buffy. *The Unquiet Librarian* blog [online], [accesat la: 2 aprilie 2020]. Disponibil la: <https://theunquietlibrarian.wordpress.com/>
 26. MATHEWS, Brian. *My final Blog post* [online], 2015 [accesat la: 2 noiembrie 2019]. Disponibil la: <http://www.chronicle.com/blognetwork/theubiquitouslibrarian/2015/07/15/my-final-blog-post/>

BIBLIOGRAFIE:

- ABRAM, Stephen. Social Libraries: The Librarian 2.0 Phenomenon. În: *ALCTS* [online], 2008, vol. 52, nr. 2 [accesat la: 20 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.journals.ala.org/index.php/lrts/article/view/5001/6047>
- CORAVU, Robert. *Intermediarul difuz. Biblioteca universitară între cultura tiparului și cultura digitală* [online]. Constanța: ExPonto, 2012, 234 p. [accesat la: 2 aprilie 2020]. Disponibil la: <https://www.academia.edu/2523636/Int>
- CRNOGORAC, Vesna; NINKOV, Jasmina. What is 'public' and what is 'private' in libraries? the role of code of ethics for librarians in searching for the relevant answer. În: PREISIG, Amelie. *Ethical Dilemmas in the Information Society: How Codes of Ethics Help to Find*

- Ethical Solutions: Papers from the IFLA/FAIFE Satellite Meeting 2014* [online], 2014, 227 p. [accesat la: 30 martie 2020]. Disponibil la: <https://www.ifla.org/files/assets/faife/publications/misc/ethical-dilemmas-in-the-information-society.pdf>
- CULLEN, John.** Catalyzing innovation and knowledge sharing Librarian 2.0. În: *Business Information Review* [online], 2008, vol. 25, nr. 4, p. 253-25 [accesat la: 28 martie 2020]. Disponibil la: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0266382108098059>
- FENG, Alexander. Corporate Librarian 2.0: New Competencies. În: *Library and Information Science Education 2.0* [online], 7 p. [accesat la: 28 martie 2020]. Disponibil la: https://liseducation.files.wordpress.com/2009/03/librarian_20_comments_from_literature.pdf
- FOURIE, Ina. *Librarians and the claiming of new roles: how can we try to make the difference?* [online], [accesat la: 16 martie 2020]. Disponibil la: https://www.academia.edu/28519292-Librarians_and_the_claiming_of_new_roles_how_can_we_try_to_make_a_difference
- HAMILTON, Buffy. *The Unquiet Librarian* blog [online], [accesat la: 2 aprilie 2020]. Disponibil la: <https://theunquietlibrarian.wordpress.com/>
- HARDY, Georgina. Being a science / engineering librarian. În: *SCONUL Focus* [online], 2012, vol 55 [accesat la: 12 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/14.pdf>
- HARRIS, Benjamin; MILLET, Michelle S.** Nothing to lose: „fluency” in information literacy theory and practice. În: *Reference Services Review*, 2006, vol. 34, nr. 4, p. 520-535 Apud LOMBARD, Emmet. **Information Fluency: Not Information Literacy 2.0.** În: *The Journal of Academic Librarianship* [online], 2016, vol 42, p. 281 [accesat la: 12 noiembrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2016.04.006>
- HEINRICH, John H.; LIM, Jeon-Su. Emerging requirements of computer related competencies for librarians. În: *Library and Information Science Research* [online], 2009, vol 31, nr. 2, p. 101-106 [accesat la: 23 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2008.11.001>
- HUVILA, Isto; HOLMBERG, Kim; KRONKVIST-BERG, Maria; NIVAKOSKI, Outi; WIDEN, Gunilla. What is Librarian 2.0 – New competencies or interactive relations? A library professional viewpoint. În: *Journal of Librarianship and Information Science* [online], 2003, vol. 45, nr. 3, p. 203 [accesat la: 2 octombrie 2017]. Disponibil la: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0961000613477122>
- KOTLER, Philip; KARTAJAYA, Hermawan; SETIAWAN, Iwan. *Marketing 4.0: moving from traditional to digital*. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2017, 184 p.
- KNIGHT, Jennine. Academic librarians as change champions: a framework for managing change. În: *Library Management* [online], 2017, vol. 38, no. 6/7, p. 294-301 [accesat la: 29 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1108/LM-03-2017-0031>
- LEE KING, David. *Basic Competencies of a 2.0 librarian* [online], Postare pe blogul Social media, emerging trends, libraries, 2007 [accesat la: 29 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.davidleeking.com/basic-competencies-of-a-20-librarian-take-2/>
- LEVINE, Jenny. *What is a shifted librarian?* Blog [online], 2002 [accesat la: 13 noiembrie 2019]. Disponibil la: <http://theshiftedlibrarian.com/stories/2002/01/19/whatIsAShiftedLibrarian.html>
- MATHEWS, Brian. *My final Blog post* [online], 2015 [accesat la: 2 noiembrie 2019]. Disponibil la: <http://www.chronicle.com/blognetwork/theubiquitouslibrarian/2015/07/15/my-final-blog-post/>
- PARTRIGE, Helen. Becoming „Librarian 2.0”: The Skills, Knowledge, and Attributes Required by Library and Information Science Professionals in a Web 2.0 World (and Beyond). În: *Library trends* [online], 2010, p. 315-335 [accesat la: 18 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/18735/59.1-2.partridge.pdf>
- PATIL, Yojana. *Web 2.0, Library 2.0, & Librarian 2.0: conference paper* [online], 2014 [accesat la: 12 noiembrie 2019]. Disponibil la: https://www.academia.edu/16858506/Web_2_0_Library_2_0_and_Librarian_2_0
- PEDERSEN, Karsten Nissen. Librarianship: from collections control to tools understanding. În: *New Library World* [online], 2006, vol. 107, nr. 11/12, p. 538-551 [accesat la: 15 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://doi.org/10.1108/03074800610713343>
- RADFORD, Gary P. Libraries, Librarians, and the Discourse of Fear. În: *The Library Quarterly*, 2001, vol. 71, nr. 3, p. 299-329.
- SHERA, JH. *The foundations of education for librarianship*. New York: Becker and Hayes, 1972 Apud WINGATE GRAY, Sara. Locating librarianship’s identity in its historical roots of professional philosophies: towards a radical new identity for librarians of today (and tomorrow). În: *International Federation of Library Associations and Institutions* [online], 2013, vol. 39, nr. 1, p. 37-44 [accesat la: 20 octombrie 2019]. Disponibil la: DOI: 10.1177/0340035212472946
- TUOMINEN, Kimmen. User-Centered Discourse: An Analysis of the Subject Positions of the User and the Librarian. În: *The Library Quarterly: Information, Community, Polic* [online], 1997, vol. 67, nr. 4, p. 350-371 [accesat la: 12 octombrie 2017]. Disponibil la: https://www.jstor.org/stable/40039589?seq=1#page_scan_tab_contents
- VARGAS, Georgina; VANDERKAST, Egbert; GARCÍA, Ariel; GONZÁLEZ, Jenny. The Blended Librarian and the Disruptive Technological Innovation in the Digital World. În: *Open Access Library Journal* [online], 2015, vol. 2, p. 1-9 [accesat la: 30 octombrie 2019]. Disponibil la: doi: [10.4236/oalib.1101764](https://doi.org/10.4236/oalib.1101764)
- WATSON, Kate; HARPER, Chelsea. Using Blogs and Wikis to Communicate with Library Clients. În: *Incite* [online], 2006, vol. 27, nr. 12, p. 5-6 [accesat la: 28 octombrie 2019]. Disponibil la: <https://search.informit.com.au/documentSummary;dn=312213473615564;res=IELHSS>

Voichita Dragomir,
director Biblioteca SNSPA

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Formarea profesională continuă a personalului – proces sistematic de schimbare a comportamentului, cunoștințelor și motivației angajaților

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița realizează anual *Programul de pregătire profesională*, elaborat în funcție de interesele instituției și de necesitățile de instruire ale bibliotecarilor din întreg județul. Programul constă în întâlniri profesionale pe ateliere de lucru sau expuneri în plen (temele sunt susținute de bibliotecari cu experiență și specialiști în domeniu) și în diferite cursuri de perfecționare profesională, de specializare sau calificare livrate de furnizori acreditați în domeniul culturii la nivel național.

În acest sens, instituția noastră a organizat în perioada 25-28 noiembrie 2019 cursul de formare profesională „*Marketing de bibliotecă. Marketing-ul echipei.*” Formatorul invitat a fost Victor Blănaru, expert în cadrul Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală/Centrul de Pregătire Profesională în Cultură București.

Bibliotecari, fie ei din cadrul entității organizatoare sau din biblioteci din județul Dâmbovița, s-au bucurat de sesiuni de instruire inedite și interesante, în cadrul cărora au aflat noutăți profesionale atât în domeniul comunicării și relațiilor cu publicul, cât și în ceea ce privește lucrul în echipă, comunicarea instituțională, construcția de brand, comunicarea în echipă și imaginea instituțională, reflecția instituțională în publicul țintă și în comunitatea locală, branding profesional și/sau personal ori bibliotecă-brand în

lume.

Oamenii învață în diferite perioade ale vieții și a activității lor profesionale, fiind capabili să aplice în mod diferit ceea ce învață. Abilitatea de a învăța trebuie să fie însoțită de motivația sau intenția de a învăța. Motivația de a învăța este în legătură cu: importanța funcției pentru individ; importanța cunoștințelor și a deprinderilor care trebuie învățate; cum va ajuta pe individ cunoștințele și deprinderile ce trebuie învățate; ce reprezintă învățarea pentru individ și altele. Disponibilitatea individului pentru învățare este în legătură cu importanța informațiilor profesionale pentru el, precum și îndeplinirea unor astfel de obiective cum sunt: împlinire profesională, avansare, autoritate, influența colegilor de muncă, creativitate, curiozitate, frica de eșec, recunoaștere și statut profesional, responsabilitate și altele.

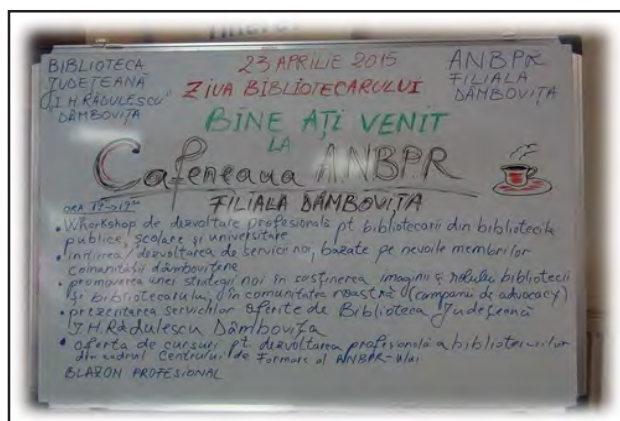
Întregul curs de formare a dat posibilitatea bibliotecarilor pe de o parte, de a asimila noi competențe, care să le permită să-și exercite cu succes profesia, și pe de altă parte, să le trezească dorința de a se autoperfecționa, de a se dezvolta profesional armonios, de a se adapta continuu unei societăți în permanentă schimbare.

Ulăduț Andreescu

vicepreședinte Filiala ANBPR Dâmbovița

Activitatea Filialei ANBPR Dâmbovița 2015-2019

La începutul anului 2020, Filiala ANBPR Dâmbovița a prezentat în fața Adunării generale raportul de activitate aferent perioadei 2015-2019, activitățile, proiectele și campaniile promovate de aceasta în tot acest timp.

La finalul raportului Adunarea generală a Filialei ANBPR Dâmbovița să aleagă prin vot conducerea filialei pentru următorii 4 ani.

În anul 2015, urmând tradiția anilor anteriori Filiala ANBPR Dâmbovița a organizat două întâlniri profesionale (aprilie și noiembrie) în cadrul Cafenelei ANBPR. Cea din aprilie defășurată cu ocazia Zilei Bibliotecarului a cuprins două secțiuni:

I. WORKSHOP de dezvoltare profesională pentru bibliotecarii din bibliotecile publice, școlare și universitare • inițierea / dezvoltarea de servicii noi, bazate pe nevoile membrilor comunității dâmbovițene; (pagina adolescentului) • promovarea unei strategii noi în susținerea imaginii și rolului bibliotecii și bibliotecarului, în comunitatea noastră; (campanii de advocacy) • prezentarea serviciilor oferite de Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița; • oferta de cursuri pentru dezvoltarea profesională a bibliotecarilor din cadrul Centrului de Formare al al ANBPR-ului (Asociația Națională a Bibliotecilor și Bibliotecarilor Publici din România) (site-ul ANBPR- oferta cursuri 2015)

Atelierul de lucru a avut ca temă:

1. Analiza comunității;
2. Publicul țintă al celor trei tipuri de biblioteci;
3. Servicii noi de bibliotecă versus tradiționale;
4. Parteneriate și resurse necesare în inițierea de noi servicii de bibliotecă;

II. BLAZONUL PROFESIONAL

Într-un blazon cu formă de carte au fost scrise 4 întrebări al căror răspuns a trebuit să fie reprezentat printr-un desen.

Întrebările au fost:

1. Ce bibliotecar/ă sunt?
2. Ce-mi place cel mai mult la profesia de bibliotecar?
3. Ce nu-mi place la profesia de bibliotecar?
4. Spre ce vreau să mă îndrept în profesia mea?

Cafeneaua ANBPR din noiembrie a avut ca temă "Biblioteca de ieri nu este biblioteca de azi, iar biblioteca de azi nu va fi cea de mâine"

În anul 2016 Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" prin Filiala ANBPR Dâmbovița organizează "Marșul lecturii", activitate care a avut ca scop promovarea lecturii în rândul comunității.

În 2017 Ziua Bibliotecarului din România și Ziua Forțelor Terestre a fost realizată de Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița în parteneriat cu Garnizoana Târgoviște și a inclus: ceremonial militar și religios; expoziție de tehnică și echipamente militare; comunicări („Ziua Forțelor Terestre”, „Ziua Forțelor Terestre”); lansarea volumului „Victor Petrescu: 75 de trepte: Biobibliografie” (autori: Agnes Erich, Monica Mocanu); moment muzical susținut de artiști ai Centrului Județean de Cultură Dâmbovița; recital poetic.

În anul 2018, tot cu ocazia Zilei Bibliotecarului din România la sediul Bibliotecii Județene Dâmbovița s-au desfășurat o serie de activități dintre care amintim: "Biblioteca la prezent – activități nonformale derulate de bibliotecă", "Biblioteca publică – servicii

inovatoare pentru comunitate” dar și lansări de carte. În perioada 22-23 noiembrie 2018, Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița a organizat Zilele Bibliotecii.

Programul a inclus: dezbateri științifice în An Centenar (în parteneriat cu Universitatea „Valahia” din Târgoviște), lansări de carte, premiile Bibliotecii, vizionări de filme istorice, lectură publică, expoziții, program artistic, vizite ghidate și activități pentru cei mai tineri utilizatori.

Partener media: *Radio România* prin posturile naționale *Radio România Actualități* și *Radio România Cultural*.

Cafeneaua ANBPR din toamna anului 2018 a prilejuit un alt fel de dialog profesional între bibliotecari, unde subiectul principal l-a constituit rolul bibliotecarului în promovarea bibliotecii în rândul comunității.

Anul 2019 continuă manifestările legate de carte marcând Ziua Bibliotecarului din România cu un program din care nu au lipsit dezbaterile legate de rolul cărții în competiția cu social-media.

Cel mai ambițios proiect derulat de Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” Dâmbovița în anul 2019 rămâne însă cel derulat în parteneriat cu televiziunea Columna și anume documentarul intitulat „Ex-libris”. Scopul documentarului a fost prezentarea cărților cu valoare bibliofilă din colecțiile bibliotecii.

Pe parcursul a 13 episoade, doi dintre specialiștii bibliotecii, prof.univ.dr. Agnes Erich – pentru cartea românească, și prof.dr. Alexandru Ștefănescu – pentru cartea străină, au prezentat câte o carte veche, îmbinând informațiile cu privire la cartea prezentată, cu povestiri sau contextul istorico-cultural din epocă.

La finalul raportului Adunarea generală a Filialei ANBPR Dâmbovița a desemnat prin vot conducerea filialei pentru următorii 4 ani.

Componența noului birou este următoarea:

Erich Agnes Terezia – președinte, manager Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița.

Andreescu Vlăduț – vicepreședinte, bibliotecar metodist - Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița.

Iordache Daniela – vicepreședinte, bibliotecar responsabil – Compartiment Evidență. Prelucrare. Dezvoltarea colecțiilor Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” Dâmbovița.

Barbu Cateluța – secretar, bibliotecar Biblioteca Comunală Raci

Bănescu George – casier, bibliotecar Secția Împrumut, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Casandrescu Nicoleta – casier, bibliotecar Biblioteca Comunală Aninoasa.

Filiala ANBPR Dâmbovița are în componența sa biblioteci municipale, orașenești și comunale. Prin acțiunile sale, Filiala Dâmbovița își propune să se implice cât mai activ în promovarea obiectivelor ANBPR, dar și să aducă în atenția comunității locale rolul și locul bibliotecii publice și al bibliotecarului, își propune să găsească noi metode de punere în valoare a potențialului propriu, astfel încât, multitudinea de cunoștințe și experiențe umane existente în colecțiile proprii să ajungă la beneficiari, reușind să ofere acestora noi mecanisme de raportare la mediul social, economic și politic în care trăiesc.

Daniela Iordache

vicepreședinte Filiala ANBPR Dâmbovița

La pas... prin cele mai frumoase biblioteci din lume

Ce ați spune dacă am porni virtual într-o călătorie în cele mai frumoase biblioteci din lume?

Vă propun să mergem în biblioteci cu valoare istorică, în biblioteci care apar în filme, să o luăm pe urmele scriitorilor și să descoperim orașele prin intermediul bibliotecilor.

Vreau să vizităm împreună locuri frumoase din orașele lumii, să descoperim cele mai frumoase biblioteci, să intrăm în muzeele literaturii și să mergem în locurile unde foarte mulți oameni de pe glob își petrec timpul prețios.

Primul popas îl vom face în **Biblioteca Colegiului Trinity (Trinity College Library)** din Dublin care este cea mai mare bibliotecă din Irlanda.

Situată în inima orașului Dublin, atrage sute de mii de vizitatori și îi poartă înapoi în timp, în secolul al XVIII-lea, când a fost construită

clădirea magnifică a Bibliotecii Vechi.

Biblioteca se mândrește cu cele mai faimoase dintre manuscrisele sale, Cartea lui Kells și Cartea lui Durrow, donate de către Henry Jones, Episcop de Meath și fost vice-cancelar al Universității, în anii 1660 și cu cele peste 6 milioane de volume tipărite, cu colecții extinse de reviste, manuscrise, hărți și muzică care reflectă peste 400 de ani de dezvoltare academică.

Sursa: <https://www.flickr.com/photos/irishwelcometours/>

Cartea lui Kells, cunoscută și sub numele de Cartea lui Columba este un manuscris al primelor patru Evanghelii ale Noului Testament, faimos în întreaga lume, scris de călugării celți în jurul anului 800 d.H., pe care îl găsiți în Camera Lungă Bibliotecii Colegiului Trinity din Dublin, o încăpere imensă de 65 m lungime, care găzduiește pe rafturile sale de stejar, 200.000 din cele mai vechi cărți ale bibliotecii. Dacă doriți să găsiți o carte

publicată în Marea Britanie și Irlanda, o puteți căuta în biblioteca din Dublin care încă din anul 1801, a primit dreptul de a solicita o copie gratuită a fiecărei cărți publicate în cele două state.

Sursa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kells_Fol292rIncipJohn.jpg

Biblioteca Regală din Copenhaga din Danemarca (Det Kongelige Bibliotek), cunoscută și sub numele de „Diamantul Negru” datorită fațadei de marmură neagră înclinată în unghi ascuțit, este cea mai mare bibliotecă din Scandinavia și reunește Biblioteca Națională, Biblioteca Universității din Copenhaga, Muzeul danez al cărții și tiparului, Muzeul fotografiei și Arhiva Națională.

Sursa: <https://optimisticmusings.files.wordpress.com/2013/02/day152.jpg>

Biblioteca a fost fondată în 1648 de către Regele Frederik al III-lea de la care a moștenit o colecție impresionantă de lucrări europene. Exteriorul foarte modern, futurist se îmbină perfect cu clădirea veche a bibliotecii prin intermediul unui

atrium scaldat de soare.

Biblioteca Regală deține aproximativ 4.500 de incunabile, cărți tipărite înainte de 1501, gestionează patrimoniul cultural național de origine daneză și străină și documentează cultura intangibilă a vieții cotidiene.

Pe lângă serviciile clasice, Biblioteca Regală

pune la dispoziție utilizatorilor săi o cafenea, un restaurant Michelin cu un design minimalist, elegant și o vedere fantastică, o sală de concerte și trei galerii pentru expoziții. De asemenea, galeriile includ Muzeul Național de Fotografie, care conține aprox. 50.000 de lucrări, împărțite într-o colecție de fotografie daneză, fotografie străină și multe colecții speciale.

Biblioteca Publică (Vennesla Kulturhaus)

din Vennesla, o mică localitate din sudul Norvegiei, ne invită să pășim în clădirea alcătuită din 27 de „coaste” din lemn lamelar. Construcția finalizată în 2011 este un simbol al localității care impresionează prin aspectul său organic, primitiv și generos care adăpostește o serie întreagă de evenimente culturale, inclusiv proiecții de film în cinematograful cu o capacitate de 300 de spectatori.

Sursa: <https://www.archdaily.com/209340/vennesla-library-and-culture-house-helen-jpg>

Biblioteca Publica din New York (The New York Public Library – NYPL) este cea mai mare și cea mai importantă Bibliotecă din America de Nord, a patra ca mărime în lume. Aceasta este o instituție cu o colecție de cărți atât de vastă încât a

fost nevoie de nu mai puțin de 92 de filiale deschise în districturile Manhattan, Bronx și Staten Islands, ca să o găzduiască.

Biblioteca Publică din New York a luat naștere prin alăturarea a două biblioteci, Biblioteca Astor și Biblioteca Lenox. Biblioteca Astor era o instituție de referință pentru SUA, fiind înființată de către imigrantul german Jhon Jacob Astor (unul dintre primii milionari ai Statelor Unite). Deservind mai mult de 17 milioane de utilizatori pe an și milioane de persoane online, biblioteca deține mai mult de 55 de milioane de articole, de la cărți, cărți electronice și DVD-uri la colecții renumite de cercetări folosite de oamenii de știință din întreaga lume.

Sursa: <http://www.metouhey.com/project/rose-reading-room/>

Colecțiile istorice ale NYPL dețin comori precum scrisoarea lui Columbus din 1493, care anunță descoperirea despre Lumea Nouă.

Main Branch de pe Fifth Avenue este faimoasă pentru colecția sa de volume din cultura populară pentru beletristică ușoară, ce include

serii precum *Breakfast at Tiffany's*, sau episoade din celebrul serial *Seinfeld*.

Sursa: <http://www.metouhey.com/project/rose-reading-room/>

Utilizatorii se pot documenta în imensa și fastuoasă sală de lectură Rose Main, decorată în stil clasic cu candelabre uriașe cu un tavan și ferestre imese.

Vizitatorii Bibliotecii Publice din New York sunt întâmpinați de cei doi lei sculptați în piatră și amplasați la intrarea principală, care au fost numiți inițial Leo Astor și Leo Lenox, în memoria celor două biblioteci.

Biblioteca orașului din Malmö (Stadsbibliotek) din Suedia este foarte populară, primește anual aproximativ 1,5 milioane de vizite și împrumută aproape un milion de cărți. Clădirea

originală, Castelul, cel mai vechi corp, construit în stil renascentist, datează din 1901 și a fost principala bibliotecă până în 1946, în timp ce

Calendarul luminii, un imens paralelipiped din sticlă, structură ușoară, aerisită, a fost proiectată de renumitul arhitect danez Henning Larsen și adăugată în anul 1997. Cele două clădiri sunt legate prin Cilindrul care găzduiește intrarea, recepția și o cafenea.

Sursa: <https://skanepplus.se/locations/402/stadsbiblioteket-i-malmo/>

Biblioteca din Malmö deservește 300.000 de locuitori, deține aproximativ 500.000 de volume având o suprafață totală de 15.300 mp care reunește locuri pentru studiu, lectură și conversație.

Sursa: <https://www.flickr.com/photos/infomastern/15102671073/sizes/>

Sper că v-a plăcut călătoria noastră virtuală prin bibliotecile lumii, că imaginile vor fi o sursă de inspirație pentru dumneavoastră și că o să vă propuneți să vizitați fizic o bibliotecă din cele prezentate mai sus. Aș încheia scurta mea călătorie cu citatul lui Anatole France „Pentru a realiza lucruri mari trebuie să și visăm, nu numai să facem. Trebuie să și credem, nu numai să plănuim.”

Bibliografie:

<https://www.tcd.ie/>

<http://www.kb.dk/da/index.html>

<https://www.nypl.org/>

<https://evenemang2.malmo.se/en/plats/malmo-stadsbibliotek>

Barbu Georgiana Cateleta

Biblioteca Comunală Răciu

De pe la noi din bibliotecă

A fi bibliotecar înseamnă mai mult decât a da sau a nu putea da o carte atunci când îți este cerută. De fiecare dintre noi depinde ca un loc să prindă viață, să înflorească, să se dezvolte.

Despre biblioteci se vorbește puțin în lumea și în vremea noastră. Pasionați cititori și indiferenți la lectură au existat dintotdeauna. Sunt convinsă că, mai devreme sau mai târziu, problemele vor fi înțelese și rezolvate.

Să ținem deschise căile către carte și bibliotecă! pentru că „*Cine iubește cartea nu se va pierde niciodată*”.

2019 – ANUL CĂRȚII – ROMÂNIA CITEȘTE! – OCNIȚA CITEȘTE!

Privite, cărțile par nespuse de sfioase. Ele nu vin niciodată spre tine. Ca într-o medievală iubire, tu trebuie, întotdeauna, să le cauți și să te duci către ele. Ființa lor este așteptare pură. Le va deschide cineva pentru a le face, astfel, să înceapă să fie?

Tăcerea cărților și rugămintea lor e nerostită. Ele nu-și pot cere „dreptul de a fi deschise”. Cărțile nu fac grevă pentru a fi citite. Tot ce pot face este să ceară îndurare din partea cititorului care nu este încă.

Îi e totuna unei cărți în ce împrejurări va fi deschisă: într-o bibliotecă, într-o chilie, pe masa de studiu de acasă, în pat, în tramvai, sub un felinar, în tren. Important este ca ea să fie citită - și, astfel, să fie mântuită de aparența de simplu obiect rătăcit printre alte obiecte. Pentru că oricât de arătoasă ar fi, cartea nu există încă în simpla ei materialitate. Ea nu este un obiect, ci un obiect de citit și, astfel, singurul corp spiritual existent pe lume.

Splendoarea cărții este că ea nu se impune de la sine. Alături de foame, de frig și de eros, nu există nevoia irepresibilă de a citi. Cartea nu este „cea de toate zilele” - ca pâinea, ca apa, ca hainele. Nu citești așa cum resimți nevoia de a mânca atunci

când îți este foame. Întâlnirea cu cartea nu are loc în virtutea unui instinct. În fapt, „se poate” și fără ea, scria Gabriel Liiceanu în „Dans cu cartea”.

Umanismul se bazează pe ideea că spiritul poate fi depozitat. Metoda de depozitare a spiritului este cartea. „Depozitul de spirit” se numește bibliotecă.

Biblioteca din Ocnița este parteneră în patru proiecte mari:

1. **Ora să ȘTIM!** Se vor derula aproximativ 40 activități pentru copii cu vârste între 3 și 10 ani. În acest sens, am primit de la Fundația *Progress* cărți pentru copii și alte materiale.

2. Erasmus+ - Mobilitate în educația adulților

3. COLIBLITE – competențe digitale (cum să consumăm informația pe care o primim).

4. Prietenie... pe o...sfoară!

Noi orizonturi se vor deschide și prin participarea personalului din biblioteca noastră la cursul de formare „ODD/SDG – Ce-i cu aceste litere?”, din cadrul proiectului Build Solid Ground (finanțat prin programul EuropeAid).

Astfel, proiectele culturale care se vor desfășura în Biblioteca Comunală Ocnița pe parcursul anului se vor derula sub deviza: **Biblioteca unește comunitatea!**

Violeta Dumitrescu
Biblioteca Comunală Ocnița

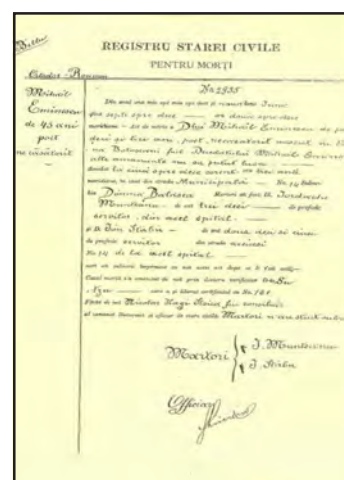
PATRIMONIU

Personalități culturale în Târgoviștea epocii moderne

Mihai Eminescu (1849-1889). Într-o psaltire veche, în care sunt scrise consecutiv de însuși tatăl poetului nașterile tuturor copiilor săi, stă scris: „Astăzi 20 Decembrie anul 1849 la patru ceasuri și cincisprezece minute europenești, s-a născut fiul nostru Miha”. Însuși Mihai Eminescu a scris într-un registru păstrat de

poeziei românești Mihai Eminescu a poposit apoi la Târgoviște într-un turneu cu trupa de teatru a lui Iorgu Caragiale și Daniil Drăghici în perioada din vara anului 1867 - aproximativ 9 martie 1868. În cadrul acestui turneu, rolul lui Mihai Eminescu era acela de poet dramatic, regizor, actor, copiator de texte și suflor.

Eminescu,
certificat de deces

Iacob Negruzzi - în care membrii societății „Junimea” își înscriu data și locul nașterii - că s-a născut „în ziua de Ignat” (20 Decembrie) în satul Ipotești de lângă Botoșani. De asemenea, sora poetului, Aglae Drogli, într-o scrisoare către Titu Maiorescu susținea ca dată a nașterii 20 decembrie 1849, iar ca loc al nașterii Ipotești. Cert este faptul că actul de botez s-a găsit în matricola de născuți a bisericii Uspenia din Botoșani, de unde ar rezulta probabilitatea nașterii la Ipotești, aproape de Botoșani; iar pentru botezul copilului care a avut loc pe 21 ianuarie 1850 au venit la Botoșani. Pentru locul unde s-a săvârșit taina sfântă a botezului, chiar și maica Fevronia Jurașcu, de la schitul Agafton, mătușa poetului, a afirmat că s-a desfășurat la biserica Uspenia, eveniment la care a luat ea însăși parte, serviciu religios săvârșit de preotul Ion Stamate, ajutat de fiul său, Dimitrie, diacon la biserica Uspenia (cu hramul Adormirea Maicii Domnului).

Marele poet național și universal a vizitat pentru prima dată județul Dâmbovița la vârsta de 16 ani, în vara anului 1866, trecând prin Găești și Titu în periplul de la Blaj spre București, după cum precizează eminescologul Augustin Z. N. Pop. Așa cum reiese din însemnările acestuia, citat ulterior de Gabriel Mihăescu și Eugen Fruchter, luceafărul

De remarcat, este faptul că publicistul Mihai Eminescu a evocat în presa vremii orașul Târgoviște printr-o serie de articole în paginile gazetei „Curierul de Iași”, unde face referire la orașul Târgoviște și județul Dâmbovița. Astfel, în nr. 125-130 din noiembrie 1876, Mihai Eminescu face referire la Târgoviște, ca reședință a Mitropoliei Ungrovlahiei, iar în articolul „Boierii de odinioară”, face o analiză pertinentă a istoricului orașului de sub Turn. Mihai Eminescu a mai scris articolul „Mihai Viteazul și Matei Basarab în ochii liberalilor”, iar în altul „Cine determină soarta României?” face aprecieri asupra etimologiei toponimelor „Târgoviște” și „Dâmbovița”. Informații prețioase aflăm și din articolul publicat în *Curierul de Iași* nr. 74 din 4 iulie 1876, intitulat sugestiv „Bătrânii noștri erau practici”, unde este citat județul Dâmbovița că (...) în anii 1837-1839 s-a deschis „drumul în Plaiul Ialomiții, spre Brașov... iar populația județului număra 94.256 locuitori în anul 1840 „.

În 1876, poetul face ample referiri despre localitățile Pucioasa, Bezdead, Mărgineni și hidronimul Ialomița, inclusiv la Băile Pucioasa, aceasta din urmă fiind ilustrată în articolul din

„Curierul de Iași”, din 1876, articol intitulat „Economia națională și d. A. Vlădescu, doctor în drept, doctor în medicină”. Articolul se încheie printr-o „scrisoare – pamflet expedită din Târgoviște” care se regăsește într-un manuscris eminescian, ce păstrează mai multe variante ale unei balade sugestiv intitulată „Maria cea bălaie, frumoasa din Besdad” (Bezdead).

Titu Maiorescu (1840 - 1917).

Întors din călătoria din 18-19 august 1875 de la palatul Sigmaringen, când s-a întreținut cu principele Anton de Hohenzollern, tatăl viitorului rege Ferdinand, marele om de cultură Titu Maiorescu a întreprins o excursie de patru zile între 24-27 august 1875 la

Târgoviște, Dealu, Viforâta și Gorgota, alături de soția Clara, fiica Livia și de Mite Kremnitz. La Târgoviște, vizitează mai întâi așa zisul Arsenal al generalului Emanoil Florescu, apoi, continuându-și periplul târgoviștean, tânărul de 35 ani, ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice în guvernul condus de Lascăr Catargiu, era uimit de starea jalnică în care se afla Mitropolia din Târgoviște în 1875, din cauza reparațiilor îngrozitoare ale lui Burelli (un arhitect italian cu a cărui fiică, Alexandrina, se va căsători Ion Luca Caragiale), unde pe lângă pereții exteriori pământul e așa de îngrădit și înălțat, încât apa de ploaie pătrunde înăuntru.

În schimb, la biserica de la ruinele Palatului Domnesc din Târgoviște, tânărul ministru al Cultelor, are cuvinte de laudă pentru pictura păstrată și coloanele originale, și mai ales pentru catepeteasma de lemn cu smalț colorat a acesteia. Un lucru mai puțin cunoscut, este faptul că, în urma vizitei de la Mănăstirea Dealu din august 1875, Titu Maiorescu (acest fapt i se atribuie în general lui Nicolae Iorga) este cel care a hotărât ca în fața craniului lui Mihai Viteazul păstrat într-o raclă de sticlă, să se adauge o candelă de argint în care să ardă o lumină veșnică!

La Mănăstirea Viforâta (unde Titu Maiorescu s-a cazat), care adăpostea 75 de călugărițe și surori, vizitatorul Maiorescu alături de suita sa, petrec ziua de luni 25 august 1875, unde aceștia rămân impresionați de foarte buna stare a clădirii arhondăriei „cu odăi mari și curate”, care mai păstrau încă urme ale donației recente a principelui

Basarab Brâncoveanu, ai cărui strămoși, nedezmățându-și erudiția, au ctitorit lăcașul de cult.

La schitul de la Gorgota, Titu Maiorescu constată că turnul de la intrare era aproape prăbușit. Astfel, ministrul Cultelor hotărăște să-i facă acoperiș nou, asemeni și schitului, ca să le salveze de la năruire. De asemenea, constatând lipsa școlii în satul Gorgota care aparținea de comuna Ocnița, Titu Maiorescu a luat decizia să trimită în sat cât se poate de repede un învățător pentru a o redeschide așa cum funcționa înainte de generalul Christian Tell.

Ion Luca Caragiale (1852 - 1912).

După un autoexil de aproape șase ani la Berlin, forțat de refuzul de a i se acorda Premiul Academiei Române în 1891 și 1901, dar mai ales după ce câștigase scandalosul proces *Caion* și intrase în posesia „fabuloasei” moșteniri lăsate de misterioasa

Momuloaia, Ion Luca Caragiale cochetează în primăvara anului 1908 cu viața politică, fiind un colaborator apropiat al lui Take Ionescu. Despre celebrul proces *Caion*, trebuie precizat care a fost mobilul acestuia. Astfel, în „Revista literară”, nr. 16 din 30 noiembrie 1901, condusă de Th. M. Stoenescu („discipol” al lui Alexandru Macedonski), era publicat sub semnătura primului redactor, *Caion* (pe numele său real Constantin Al. Ionescu), articolul „Domnul Caragiale”. Dramaturgul este învinuit că a plagiat drama „Năpasta” după o piesă scrisă de un autor ungar, Kemeny Istvan, tradusă în limba română de Alexandru Bogdan, la Brașov, în 1834, intitulată „Nenorocul”. Cert este că, prin decizia nr. 12 din 11 martie 1902, a procesului *Caion*, jurații îl condamnă pe inculpat la trei luni închisoare, 500 lei amendă și 10.000 lei despăgubiri civile; trebuie să-i plătească părții civile, Ion Luca Caragiale, în termen de 15 zile, 10 000 lei daune de interese pentru calomnie.

Judecat în lipsă, *Caion* face recurs, iar procesul se reia în iunie a aceluiași an. Prin procesul verbal al audienței Curții, Instanța, după dezbateri de două zile, a luat în considerare Ordinul prescris de art. 227 cod penal, prin care Președintele Curții a dat pronunțarea privind achitarea lui *Caion* față de condamnarea inculpatului, așa cum s-a întâmplat la primul proces. Marele dramaturg, La aflarea

veștii, fiind trist, dar totuși generos, Ion Luca Caragiale, a afirmat: *„Bine că l-a achitat! Nu vreau răzbunare, nici câștig moral. Am avut satisfacția dorită, iar fapta lui n-am condamnat-o decât ca pe o impertinență. Totul este posibil în justiția română, chiar să se facă uneori și dreptate”*.

La începutul anului 1908, causticul și cinicul Ion Luca Caragiale, după un periplu politic prin taberele celor de la liberali, conservatori, radicali și junimiști, s-a înregimentat în Partidul Conservator Democrat condus de Take Ionescu. Acest moment a coincis cu întoarcerea lui Caragiale în țară, de la Berlin, pentru a-l însoți în campanie electorală pe Take Ionescu, în baza unui „pact” între cele două părți: Take Ionescu îi promisese dramaturgului, cu care, de altfel, era bun prieten, un fotoliu de deputat, în schimbul susținerii doctrinei, asigurată în campania de racolare de membri în care se lansase cu noul partid, urmare a gravei crize politice provocată de evenimentele din 1907. Încrăzător în noile sale deziderate politice, Ion Luca Caragiale, despre care Elena Văcărescu afirma că reprezintă o *„adevărată involburare de lirism, de farse, de vorbe de duh, de expresii tăioase, de neprevăzute-nțelepciuni, acest Pulcinella isteț, acest povestitor uluitor, acest elegiac neașteptat împletind râsul cu oftatul, acest creator care-și bate joc de propriul său delir...”*, a poposit la 25 mai 1908 la Târgoviște.

Fostul deputat conservator Dimitropol, trecut acum în partidul takist, împreună cu o numeroasă asistență, îi întâmpină pe distinșii oaspeți la gară cu flori. Întrunirea electorală are loc în *„pavilionul de verdeață”* al curții lui Dimitropol. Profitând de ocazia oferită, Caragiale a luat cuvântul în fața țaranilor aduși din satele vecine, a unui mare număr de învățători și preoți, exprimându-se, conform cronicarului de la ziarul *Ordinea*, care era oficiosul partidului, astfel: *„Fraților, nu vă zic domnilor, fiindcă, pentru prima dată, mi se întâmplă să văd atâta cămașă albă (cu referire la țărani) și văd într-adevăr Partidul Conservator Democrat”*. La Târgoviște, potrivit mărturiile din presa vremii, Caragiale, despre care se știa că era republican, aduce aici elogii regelui Carol I și, pentru a capta în mod total auditoriul și a-i smulge aplauzele, se trezește povestind, precum I. C. Vissarion, anecdota cu Chimiță, dramaturgul simțind că politica era pe un drum greșit, astfel încât singura lui chemare rămânea literatura. Întrunirea politică se termină cu un banchet la vila Dimitropol și berăria lui Iorgu Lăzărescu din Centrul vechi al orașului. La berărie, se pare că s-a încins chiar și o bătaie în toată regula, lipsind foarte puțin ca dramaturgul Caragiale să fie linșat, spiritele fiind calmate ca urmare a intervenției lui Alexandru Brătescu Voinești.

Ziarul *Acțiunea*, în numărul 17 pe anul 1908, prezintă o întreagă listă a participanților la această

întâlnire memorabilă, nume sonore din protibendada târgovișteană de la începutul secolului XX, din care spicuiem: B. M. Dimitropol, George Cair, C. N. Rusu, Ion C. Boerescu, U. Bilescu, preot Ștefan I. Udrescu, Sorin Marcu, Iancu Tomescu, Florea Petrescu, doctor maior N. Ionescu, Ghiță Curelea, căpitan Varlaam Nicu Cuțarida, Tudor Sergentu, N. Tătulescu, I. Buturugă, I. N. Cuică și preot Serghie Constantinescu. De altfel, cronicarul ziarului *Acțiunea*, numea întâlnirea de la Târgoviște *„Mascarada takistă”*, și nu era departe de adevăr, iar la rubrica *Gură de Târgoviște*, cronicarul anonim al evenimentelor prezintă detaliat meniul care s-a servit în casa Dimitropol, după triumful *„takiștilor”*: *„țuică bătrână de vârstă și dăla originea partidului, Hors d’oeuvre, pastramă dă briceag, ghiudem dă Botșeni, icre cui, Consommé dă muchie, cu carne de purcel, Mi-tocană cu mămăliguță, Cosac nemeș de Săteni á la Bordelaise, D’alea dă berbec bătut (au bot d’asperges/asparagus), Purcel farci aux truffes, Fleici-curea și vrăbioare/să-și aleagă fiecare, Lăptuci, ceapă verde dă Ciocu și Vusturoi dă la Moschii Fischer, Gogoși democratice din târgul moșilor, Brânză bună...în burduf de câine, Vinațuri: Chateau Ykem, Pelin dă mai, Bere dă la Iorgu și alte vinuri înfundate cu patriotism internațional, Cafea gingirlică cu drojdia d’asupra, Sare amară”*.

Principesa Maria (1875 - 1938). În scopul cunoașterii realităților militare, politice, turistice, economice și culturale de la începutul secolului al XX-lea, Casa Regală a României a întreprins o serie de vizite în orașul Târgoviște care au fost surprinse și semnalate de documentele și scrierile epocii. Astfel, la 21 mai 1909, principesa Maria (viitoarea Regină a României), însoțită de o suită consistentă, din care făcea parte și Nicolae Iorga, a efectuat o vizită la Târgoviște și Mănăstirea Viforăta. Oaspeții vizitează ruinele Curții Domnești, Biserica Sfinții Împărați și Mănăstirea Viforăta,

Principesa Maria la Curtea Domnească

Principesa Maria la Școala de Cavalerie

după care urmează Școala de Ofițeri de Cavalerie, și mai ales Hipodromul din cadrul acesteia, unde Principesa Maria a asistat la cursele de cai în calitate de spectator. Însă, pentru cunoașterea în ansamblu a întrecerilor hipice la care a asistat Principesa Maria și doamna Greceanu, merită prezentate cursele și premiile care au fost acordate în ziua respectivă:

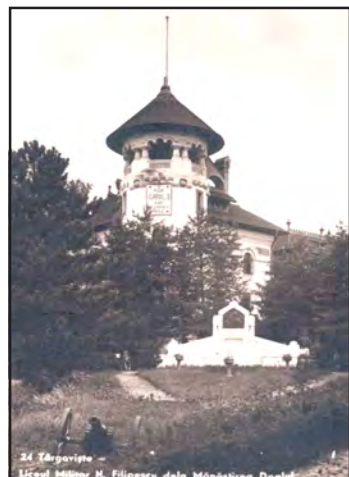
- Premiul Mihai Bravul - cursă de garduri pentru caii de serviciu și încălecați de ofițeri elevi ai Școlii de Cavalerie. Distanța 2000 m. Premiile acordate au constat în obiecte de artă oferite de Ministerul de Război;

- Premiul Subscriptorilor - gentleman riders și ofițeri pentru caii de peste 3 ani. Distanța 1600m. Premiul a fost de 1500 lei;

- Premiul Târgoviște - gentleman riders și ofițeri, cross country pentru cai pur sânge de 5 ani. Distanța 6000 m. Premii în valoare de 1200 lei oferite de comuna Târgoviște;

- Premiul Dâmbovița - gentleman riders și ofițeri pentru cai de peste 3 ani. Distanța 2200 m. Premii oferite în valoare de 1000 lei de către Ministerul Domeniilor;

- Marele Steple militar pentru cai de 4 ani aparținând ofițerilor armatei active. Distanța 4000 m. Premii acordate în valoare de 2300 lei oferite de Ministerul de Război și Județul Dâmbovița;

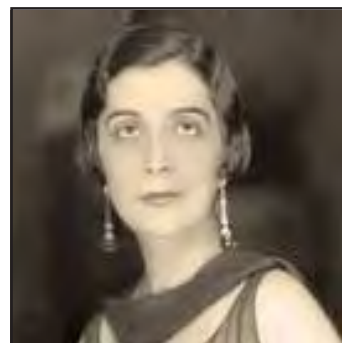
- Premiul Drucer - cursă pentru caii Românești în vârstă de 4 ani născuți în județul Dâmbovița. Distanța 1000 m. Premiile acordate sunt de 300 lei, oferite de ofițeri din județul Dâmbovița.

Veridicitatea și frumusețea vizitei întreprinsă de

Principesa Maria la Târgoviște și Viforâta în ziua de 21 mai 1909, este dată și surprinsă elocvent de către artistul fotograf Ion Voinescu, care a realizat un album ce cuprinde 16 fotografii și intitulat sugestiv „*Călătoria reginei Maria prin țară*”. Albumul se află în custodia Cabinetului de stampe al Bibliotecii Academiei Române și cuprinde explicațiile necesare fiecărei fotografii.

Martha Lucia

Bibescu (1889 - 1973). A fost o scriitoare, om politic, diplomat și memorialistă franceză de origine română, fiica lui Ion Lahovary și a Smarandei Emma Mavrocordat, fiind una din cele mai distinse personalități ale aristocrației europene a secolului al XX-lea. Mama sa, descinde din ramura moldoveană a domnitorului Constantin Mavrocordat, iar tatăl scriitoarei, Ion N. Lahovary avea să fie de-a lungul timpului ministru al României la Paris, ministru de externe și președinte al Senatului.

Prin căsătoria în 1905, cu prințul George Valentin Bibescu, nepot de frate al lui Gheorghe Bibescu, domnitorul abdicat la 1848, scriitoarea devine prințesa Martha Bibescu, intrând într-o familie princiară, din care mai fac parte Ana-Elisabeta Brâncoveanu, contesa Ana de Noailles (1876-1933) și Elena Văcărescu (1864-1947), dar și cu rude franceze în genealogie directă cu familia împăratului Napoleon Bonaparte. Martha Bibescu a realizat un jurnal mamut ce cuprinde 65 de volume, începând cu anul 1908 și până la sfârșitul vieții, din care aflăm despre vizita pe care a întreprins-o în anul 1915 la Târgoviște, vechea capitală a Țării Românești „*devenită orășel de provincie*”. Astfel, în ziua de 16 mai 1915 prințesa Martha Bibescu a plecat cu automobilul din București, fiind însoțită de profesorul Virgil Drăghiceanu și colonelul Christopher Birdwood Thompson, atașatul britanic al Legației de la București, trimis de Marea Britanie cu misiunea specială de a convinge România să intre în război de partea Antantei.

Ajunsă la Târgoviște, deliberat sau nu, Martha Bibescu reface întocmai cele două itinerarii ale domnitorului Gheorghe Bibescu din 1844 și 1846 la Mănăstirea Dealu. În fața craniului lui Mihai Viteazul „*ucis de nemți*” (cum consemna inscripția

de atunci de la Dealu), prințesa Martha Bibescu constata faptul că relicva sfântă a neamului românesc era ocrotită doar de o nișă de sticlă, care semăna „cu o cutie de distribuire automată a ciocolatelor din gări”. Observând indignarea prețiosului vizitator, paznicul Mănăstirii Dealu încearcă să se disculpe afirmând că „am făcut asta ca să-l apărăm de vizitatori și pentru că își scriau numele pe craniu cu creioane chimice care nu se mai șterge”.

Plecând de la Mănăstirea Dealu, prințesa Martha Bibescu a vizitat în Târgoviște Mănăstirea Stelea, unde a admirat „mormântul ogival, semănând cu totul cu mormintele ducilor de Lorena de la Nancy, ce le aparțin astăzi Habsburgilor”, al domniței Ruxandra, soția lui Alexandru al II-lea Coconul, ultimul Basarab. De aici, s-a îndreptat către Mitropolia din Târgoviște, unde, în fața inscripției de pe mormântul distrus al prințesei născută Cantacuzino - Bălașa Brâncoveanu, soția lui Ștefan Brâncoveanu, o altă „înaintașă” a celei care a fost premiată în 1954 de către Academia Franceză pentru întreaga operă cu Premiul de excelență. Așa cum se desprinde din jurnalul său, Martha Bibescu este foarte vehementă în ceea ce privește activitatea „restauratorului” Mitropoliei din Târgoviște, cunoscutul Émile André Lecomte du Noüy, arhitectul angajat în 1874 de Titu Maiorescu însărcinat și cu restaurarea Bisericii episcopale din Curtea de Argeș, acuzându-l de barbarie și că și-a permis atât la Curtea de Argeș, cât și la Târgoviște, nu să restaureze, ci să „demoleze”, suprimând sau adăugând diferite elemente de arhitectură asupra acestor monumente. Astfel, în opinia Marthei Bibescu, Mitropolia a fost „restaurată” de către Lecomte du Noüy în așa manieră, încât i-a lăsat doar o turlă din șapte, câte avea inițial în 1521, permițându-și chiar să arunce „clăie peste grămadă sub un șopron frumoasele pietre de pe vremea lui Brâncoveanu”. În plus, susținută și de Virgil Drăghiceanu, fiica lui Ion Lahovary îl acuză pe arhitectul Lecomte du Noüy de distrugerea mormântului și împrăștierea rămășițelor pământești ale prințesei Bălașa Brâncoveanu: „Drăghiceanu, îmi povestește că țișăncile salahoare care au lucrat pentru Lecomte du Noüy s-au împodobit cu bucăți de cercei și de broderii de aur găsite în mormânt”.

Noaptea dintre 16 și 17 mai 1915 a găsit-o pe Martha Bibescu la Mănăstirea Viforâta, vechea

ctitorie a basarabilor, unde s-a bucurat de o primire călduroasă și a fost îndeaproape întreținută și îngrijită de către maica stareță a mănăstirii. În dimineața zilei de luni 17 mai 1915, prințesa Martha Bibescu a vizitat și ctitoria lui Constantin Brâncoveanu de la Doicești, locul unde se cunoaște, potrivit legendei, că au crescut coconii marelui domnitor, și unde, prințesa nu a mai găst decât zidurile prăbușite.

Elena Văcărescu

(1864 - 1947), a fost fiica diplomatului Ioan Văcărescu și a Eufrosinei Fălcoianu, nepoată pe linie directă a lui Iancu Văcărescu, despre originile ei afirmând cu mândrie: „Familia din care scobor eu a fost familia de intelectuali cu deosebire a României de odinioară...mama

mea aparținea și ea unei vechi familii de boieri - Fălcoianii - prezenți în toate cronicile de altădată ale Valahiei”. Își petrece copilăria și adolescența la vatra Văcăreștilor de lângă Târgoviște: „Dintre toate locurile unde au viețuit poeții, Văcăreștii din Dâmbovița duc mai mult cu ei semnul unei ursite și vraja unei amintiri”.

O primă vizită pe care Elena Văcărescu a întreprins-o la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu, a avut loc la 2 octombrie 1935, alături de Constantin Angelescu, Ministrul Instrucțiunii Publice. Cu această ocazie, ca un stimulent pentru elevii acestui liceu și ca înaltă prețuire a valorilor, Constantin Angelescu a hotărât un premiu anual de 5000 de lei, pentru cea mai bună lucrare de istorie națională. Doamna Elena Văcărescu a instituit un premiu anual de 5000 lei, pentru cea mai bună lucrare de literatură, iar domnul profesor C. Dumitriu, un premiu anual de 3000 lei, pentru cea mai bună lucrare despre Mănăstirea Dealu. Astfel, pentru anul școlar 1935-1936, au fost stabilite următoarele subiecte: premiul Elena Văcărescu - *Familia Văcărescu în literatura universală*, premiul Constantin Angelescu - *Înfăptuitorii României Mari* și premiul C. Dumitriu - *Mănăstirea Dealu*.

Ce-a de-a doua vizită a Elenei Văcărescu la Dealu, a avut loc pe 6 decembrie 1935, cu ocazia

serbării patronului spiritual al liceului Nicolae Filipescu, printre invitați mai aflându-se și Maria Filipescu - văduva lui Nicolae Filipescu, generalul în rezervă Marcel Olteanu - primul comandant al liceului, prefectul județului Dâmbovița, primarul orașului Târgoviște, comandantul garnizoanei Târgoviște, șeful poliției, șeful siguranței statului. În programul din ziua respectivă, urmau să fie predate două ore model, una la clasa a III-a de limbă și literatură franceză cu profesorul Nicolas Catargi, iar alta la clasa a V-a, de chimie, în laboratorul liceului cu profesorul Groze Patriciu. Momentul apariției Elenei Văcărescu în clasă, este descris în presa vremii, astfel: „când s-a deschis ușa a apărut, pentru o clipă, figura comandantului liceului, colonelul Barbu Bălăcescu, fost aghotant regal, care a invitat oaspeții, el rămânând afară pe culoar. Prima persoană intrată a fost o doamnă scundă, durdulie, cu mersul legănat, cu o figură blândă, care s-a adresat copiilor simplu... Bună ziua, copii, adică șoimi!... fiind puși în încurcătură cum să răspundă la un astfel de salut, unii elevi au pronunțat formula <Să trăiți!>, iar alții au răspuns <Sărut mâna!> Amuzată de încurcătura provocată, doamna Elena Văcărescu a zâmbit înțelegătoare, dovedind și pe această cale, gradul ei de cultură „. De asemenea, directorul de studii al liceului, profesorul Ion Pavelescu, însoțit de comandantul liceului, colonelul Barbu Bălăcescu, s-au adresat elevilor: „ avem cinstea și onoarea de a primi în mijlocul nostru, la această sărbătoare, pe excelența sa Elena Văcărescu, din familia făuritorilor literaturii române, nepoată a lui Ienăchiță Văcărescu, poetă în limba franceză, iar în prezent membră a delegației permanente a României la Liga Națiunilor, cu sediul la Geneva”. La ora de franceză, profesorul Nicolas Catargi, știind despre amiciția Elenei Văcărescu cu Julien Viaud (1850-1923), cunoscut și sub pseudonimul de Pierre Loti, a desfășurat lecția pe baza unui text aparținând scriitorului francez, autorul romanelor *Aziyade*, *Romanul unui spahiu*, *Pescar de Islanda*, *Fratele meu*, Yves. Asistând la ora de chimie, Elena Văcărescu și-a exprimat admirația pentru modul cum se preda cursul, felicitându-l atât pe profesor, cât și pe elevi, care au răspuns la întrebările puse de profesor, cu o rigoare științifică, descriind reacțiile chimice și legăturile care se stabileau între elementele componente, potrivit valențelor respective. După terminarea orei de chimie, comandantul liceului a rugat-o pe Elena Văcărescu să nu părăsească laboratorul, deoarece atât profesorul de limba română, cât și cel de istorie doreau să-i adreseze câteva cuvinte omagiale.

Surse:

- Arhivele Naționale Istorice Centrale București, fond personal *Mihai Eminescu*, pachet 1-22;
- Arhivele Militare Române, fond *Registrul istoric al Liceului Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu. De la înființarea sa și până în 1940*, dosar nr. 2572;
- Arhivele Militare Române, fond *Registrul istoric al Școlii de Ofițeri de Cavalerie de la Târgoviște. De la înființarea sa și până în 1925*, dosar nr. 4513;
- N. D. Giurescu, *Când s-a născut Eminescu?*, Convorbiri literare, 1892;
- Mihail Eminescu, *Poezii cu o notiță biografică de Căpitanul Eminescu, fratele poetului M. E.*, București, „Librăria Alcalay”, Biblioteca Academiei Române, I. 101830;
- Corneliu Botez, *Unde s-a născut poetul Mihai Eminescu?*, În: *Mihai Eminescu - Literatură*, Iași, 1904;
- Mihail N. Popescu Colibaș, *Data nașterii lui Eminescu*, Convorbiri literare, 1904;
- *Biblioteca marilor procese*, Procesul Caragiale Caion, an I, mai – iulie, nr. 4-5, Editura Curierul Judiciar, București, 1924.
- C. Iordăchescu, *Locul și data nașterii lui Eminescu*, Adevărul literar și artistic, IV, nr. 217, 1 februarie 1925;
- I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, vol. IV, Junimea, Institutul de Arte Grafice Bucovina, București, 1933;
- Titu Maiorescu, *Însemnări zilnice*, publicate cu o introducere, note, facsimile și portrete de I. Rădulescu Pogoneanu, vol. I, 1855 - 1880, Editura Librăriei Socec & Co., București, 1937;
- George Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*, Editura Minerva, București, 1986;
- Liviu Papadima, *Caragiale, firește*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1993.
- Martha Bibescu, *Jurnal 1915*, traducere, note și index de Vasile Zincenco, Cuvânt înainte de Ion Bulei, Editura Compania, București, 2001;
- Ion Benone Petrescu, *Târgoviștea în vitralii*, Editura Domino, Târgoviște, 2003.
- Ștefan Cazimir, *Amintiri despre Caragiale*, Editura Humanitas, București, 2013.
- Cornel Mărculescu, *Liceul Militar Nicolae Filipescu de la Mănăstirea Dealu (1912-1940) - loc de pelerinaj pentru personalitățile vremii*, în *Analele Universității Hyperion. Studii și comunicări. Istorie*, Editura Victor, București, 2016.

Prof. dr. Cornel Mărculescu

Școala Gimnazială „Dora Dalles”
Bucșani, județul Dâmbovița

ION HELIADE RĂDULESCU ȘI BIBLIOTECA SA

„Părintele literaturii române”, cum îl numea George Călinescu, este o complexă personalitate a vieții noastre culturale din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Trăind în epoca începuturilor de ascensiune a *burgheziei*, a contactului economic și cultural din ce în ce mai strâns cu apusul Europei, care va impulsiunea dezvoltarea societății românești Heliade este unul din reprezentanții de seamă ai „mișcării de europenizare a țării, prin introducerea instituțiilor constituționale occidentale și a unor reforme înfăptuite cu prudență”¹.

Cine era de fapt viitorul enciclopedist român?

Născut la 6 ianuarie 1802, în Târgoviște, tatăl său Ilie Rădulescu era neguțător, pentru ca mai târziu să îmbrățișeze cariera armelor, fiind între 1806-1812, colonel de dorobanți, iar prin 1810, căpitan de poteră. Mama, Eufrosina, născută Danielopol, grecoaică cu posibilități materiale apreciabile. Studiază mai întâi cu un dascăl grec, apoi descifrează slova chirilică, prin 1811 citind în fața bisericii târgoviștene „Crețulescu”, din „Alexandria”.

În 1812, datorită epidemiei de ciumă, se afla la moșia familiei de la Grindu, unde pe lângă jocurile specifice copilăriei, va citi mult, după propria-i mărturisire „în timpul acela dar învăța multă carte românească”. Îl atrăgea cu deosebire cărțile populare: *Epistolia*, *Avestița*, *Istoria lui Anghir*. Familia se mută la București, unde, din 1815, intră la Școala de la Măgureanu. Studiile sale sistematice iau sfârșit în anul 1820. Își va construi în continuare temeinice cunoștințe, în varii domenii, ca autodidact, citind enorm. De acum începe să-și constituie o bibliotecă care să răspundă multiplelor sale preocupări.

Cu idei filantropice, adept încă din anii tinereții ai unui luminism moderat, este conștient de faptul că doar prin trezirea conștiinței naționale societatea românească poate progresa, se poate alinia la marile valori europene. Pentru aceasta era necesar un perseverent și îndelungat proces de educare și instruire.

Ca discipol al lui Gheorghe Lazăr se implică hotărâtor în punerea bazelor învățământului românesc de la Sf. Sava. Între 1822-1827 tânărul profesor începe lecțiile „de la gramatică până când am sfârșit cu dâșii, un curs de matematică și de filozofie în limba națională” cum afirma într-o scrisoare către Negruzzi (1836). Va preda singur:

gramatica, geografie politică și economică, aritmetică, algebră, geometrie, trigonometrie, istorie, botanică, logică, stilistică.

Se pune întrebarea: cum putea să facă acest efort trecând de la științe exacte, la gramatică, logică sau stilistică? Aceasta a fost posibil prin lecturarea unor lucrări în domeniu, apărute în străinătate, pe care mai mult ca sigur și le-a procurat mai târziu, fiind semnalate ca făcând parte din biblioteca sa. Istoricul N.I. Simache, în articolul „Biblioteca lui Ion Heliade Rădulescu”, semnalează câteva dintre ele²: lucrări de gramatică, de metodică, istorie, economie politică, filozofie, geografie ș.a.

Conștient de rolul său, sintetiza greutățile întâmpinate: „...la formarea școalelor românești, când împrejurările nu ierta nici vorba a fi despre scoale, am fost eu începătorul ce puse cele dentăi pietre de temelie și opt ani (pana a nu se erige edificiul din Sf. Sava) am suferit cu primii elevi gerurile iernilor și crivețele ce spulberă zăpada pe o fereastră și o scoate pe alta, într-o singură sală ce fusese făurărie; cu acei elevi făcui primele lecțiuni de gramatică română, începui a forma termenii tehnici ai științelor, făcui un curs

de aritmetică și raționată (Francoeur), de algebră, de geometrie și trigonometrie, de geografie matematică sau astronomică și preparai din acești elevi o parte din profesorii publici. Această limbă cum se scrie astăzi de cei ce știu românește este a mea”³.

Alcătuiește și traduce numeroase manuale școlare, îl aflăm mai târziu profesor și director al Școlii Filarmonice, unde va preda literatura și mitologia. De altfel, în cursul despre literatură trebuie să vorbească „despre frumos, despre gust, despre proză și poezie” făcând totodată „o prescurta istorie a literaturii, națiunilor celor mai însemnate”.

În lista pieselor traduse, „Gazeta Teatrului Național” din 1836, includea și pe cele ale lui Heliade: „Fanatismul” lui Voltair, „Amfitrion” de Molier, alături de alte nume precum Iancu Văcărescu, D.I. Ruset, D.I. Ghica, Ion Voinescu II.

De altfel, în octombrie 1830 va cumpăra, în asociere cu unchiul său N. Rădulescu, tipografia doctorului C. Caracaș, pe care o instalează la Târgul din Afară. Pe lângă traduceri, apar și opere originale: *Meditații poetice, dintr-ale lui A de la*

Martin” (1830); „Regulile sau gramatica poeziei”, după Boileau și Marmontel; „Fanatismul” de Voltaire (1831); „Bărbatul bun și femeia bună”, de Marmontel (1832); „Din scrierile lui Lord Byron”, vol. I (1834), vol. II (1839); „Amfitrionul” lui Moliere (1835); „Noua Eloiză” a lui Jean Jacques Rousseau.

Mai târziu, având ca model pe Ayme Martin, proiectează o „Bibliotecă universală” în care dorea să traducă și să editeze opere filozofice, literare și istorice din Antichitate și până în epoca modernă, în „Curierul românesc” din 1846 apare „Chemarea”, precum și lista autorilor propuși.

În acest an va călători pe Dunăre, la Viena, apoi la Praga și Lipsea pentru „a aduce cele trebuincioase, teascuri, litere și hârtie” pentru acest îndrăzneț proiect.

În contextul respectiv trebuie înscris îndemnul scriitorului pe care-l adresează tuturor pentru a scrie cât mai mult. Lucrările pe care le publică în „Curierul românesc”, au contribuit la educarea cititorilor. „Aceste lucrări însă au de cuget să îmblânzească obiceiurile, să derapene prejudețele, să învețe pe om a trăi în pace cu ceilalți, și în liniște cu sine, să arate fiecăruia datoriile sale și prin drumul lor să-l aducă în treapta cea înaltă a vredniciei omului, pentru care este și făcut”⁴.

Heliade este cel care a contribuit substanțial la tipărirea repertoriului național. El cerea printre altele editarea tragediilor: „în scopul de a trezi și în români sentimentul de jertfire pentru patrie”. Se urmărea astfel ca „prin ținuta literară a traducerilor să ajute la dezvoltarea limbii naționale, a limbii literar-artistice, și prin conținut să contribuie la trezirea conștiinței naționale, la progresul social”⁵.

Totodată, Heliade este unul din pionierii publicisticii românești. În 1829 apare „Curierul românesc”, ce avea rol informativ, ajutând pe cititori să afle „un șir de întâmplările lumii”, apelând la reproduceri din ziare străine privind viața politică a Europei; își continuă eforturile apărând „Adaosul literar” (1830), „Gazeta Teatrului Național” (1835) cu doar 13 numere, „Curierul de ambe sexe” (1837) cu o apariție până în 1847. În acesta vor publica printre alții: C. Negruzzi, Dimitrie Bolintineanu. „Acest jurnal (Curierul românesc, n.n.), primul ce apără în România, s-a susținut atâția ani fără nici un ajutor, numai cu veghierile și spezele mele, susținând onoarea compatrioților mei, acest jurnal este al meu, în timp ce douăzeci de ani (pe atunci), ușa mea a fost deschisă la toți junii ce avea a mă consulta din spre ocupațiunile lor studioase, tipografia mea a fost a lor”⁶.

Acest efort uriaș a fost susținut prin numeroasele sale lecturi, multe prin cărțile consultate aparținându-i. De altfel, în articolul sus menționat „N.I. Simache, ca și alți cercetători, presupune că biblioteca sa era „una din cele mai complete”, aflându-se alături de tipografie în

„Câmpul Moșilor” (distrusă în 1848). După deceniul de exil (1849 - 1859), depune noi eforturi pentru reînființarea tipografiei și a bibliotecii. Aceasta „însuma circa 4000 volume, în cea mai mare parte legate în carton și în piele neagră sau roșie purtând pe cotor, în partea inferioară, literele I.H.R. Frumoase decorațiuni geometrice acoperă restul spațiului, în care artistul legător imprimă, în chenare aurite, numele autorilor și titlurile lucrărilor”⁷. Din această descriere ne dăm seama de calitatea bibliofilului Heliade.

Destinul bibliotecii după moartea sa (1872) se încheie în timpul celui de-al doilea război mondial, când este risipită.

Mai este de remarcat faptul că dragostea față de carte a tatălui este îmbrățișată de Ioan, fiul său, care între 1889 și 1893 este bibliotecar la Biblioteca Centrală a Statului, unde revine din 9 octombrie 1899 și până la 26 iulie 1901.

În articolul amintit, N.I. Simache depistează un număr de 283 volume ce s-ar afla la Muzeul Scriitorilor din Târgoviște inaugurat în mai 1967 [azi Complexul Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște, n.n.], pe care le analizează după criteriul conținutului: gramatici, scrieri de literatură, beletristică străină, în original și traduceri, istorice, lucrări de educație și morală, economie politică, științele naturii, filozofie, geografie, artă ș.a.

Investigațiile făcute de noi la Complexul Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, Biblioteca „Nicolae Iorga” Ploiești, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, au reliefat existența a numeroase volume din opera lui Heliade sau apărute în tipografia sa, dar niciuna nu are caracteristicile semnalate în articolul lui N.I. Simache. Credem că o analiză profundă în marile biblioteci și muzee din țară se impune, pentru reconstituirea a ceea ce a mai rămas din biblioteca celui pe care George Călinescu îl numea, pe bună dreptate, „după Dimitrie Cantemir, a doua mare personalitate a literaturii române”⁸.

Note:

1. Paul Cornea, Studii de literatură română modernă, București, Editura pentru Literatură, 1967, p. 159.
2. Revista bibliotecilor, an XXI, nr. 6, 1968, p. 361.
3. Curierul românesc, 1840.
4. Curierul de ambe sexe, 1837, p. 238 – articolul „Critica literară”.
5. Istoria teatrului în România, vol. I, București, Editura Academiei Române, 1965, p. 158.
6. Curierul românesc, 1840.
7. N.I. Simache, „Biblioteca lui Ion Heliade Rădulescu”, în Revista bibliotecilor, an XXI, nr. 6, 1968, p. 359.
8. Călinescu George. Istoria literaturii române de la origini până în prezent, București, Editura Fundațiilor Regale, 1941.

Conf. univ. dr. Victor Petrescu

REMEMBER – LA CENTENAR

ȘTEFANIA STÂNCĂ

O lebadă bolnavă de tristeți

Pseudonim literar al Ștefaniei Nicolaescu. Se naște într-o familie de intelectuali (10 octombrie 1920, la Târgoviște). Tatăl său, Ștefan I. Nicolaescu, era autor de versuri (semnate cu pseudonimul Ștefan Seimeanu), corespondent al ziarului „Universul” (București), ocupând funcții administrative în cadrul Prefecturii Dâmbovița și a Primăriei Târgoviște. Școala primară, urmată de Liceul „Carabella”, în orașul natal. Studii universitare la Facultatea de Drept apoi Facultatea de Filosofie și Istorie a Universității din București. Divorțul de soț, profesorul Dumitru Săvoiu, apoi pierderea singurului copil, o fetiță, în urma unei operații nereușite, i-a marcat pregnant existența. Îmbrățișează cariera didactică, funcționând până la pensionare în diferite școli din județ și Târgoviște (ultima parte la Colegiul Economic „Ion Ghica”). Pentru o scurtă perioadă a fost redactor al Editurii „Boema” din București (1946-1947) și bibliotecar-șef al Bibliotecii orașului Târgoviște (1951).

Debut cu poeziile „*În noapte*” și „*Chemare târzie*”, la ziarul târgoviștean „Ancheta” (1940) unde semnează și cu pseudonimul Alba-Maria Seimeanu; apoi „*Madrigal*” în „Dobrogea nouă” (1942). Tot în „Ancheta” îi vor apărea și cronici literare. Participă în 1942-1943 la unele ședințe ale Cenaclului „Sburătorul”, condus de Eugen Lovinescu. Colaborează la: „Dobrogea nouă”, „Gândirea”, „Convorbiri literare”, „Universul literar”, „Pământul”, „Revista scriitoarelor și scriitorilor români”, „Vremea”, „Viața”, „Claviaturi”, precum și la publicațiile târgoviștene: „Ancheta”, „Vlăstarul”, „Dâmbovița”, „Valachica”. Prezentă, de asemenea, în antologiile „Omagiu” și „Creneluri”, apărute la Târgoviște. Se stinge din viață la 15 noiembrie 1984.

Debut editorial la „Boema” din București, în 1947 (unde lucrează ca redactor), cu volumul de poezii „*Întâia carte*”. Cu un an înainte, prefăcuse și îngrijise volumul de poezii al lui Artur Enășescu „*Revolta zeului*”. Apreciind volumul, Tudor Arghezi remarcă, în tableta sa din ziarul „Adevărul” (feb. 1947): „Am răsfoit cu tragere de inimă și cu o lacrimă de miloasă omenie, volumul „*Revolta Zeului*”, apărut în Editura „Boema” și prezentat pe un plan pieziș, care-mi place mult, de doamna sau domnișoara Ștefania Stâncă, un nume indicator, de talent. Îi mulțumesc că mi l-a trimis”.

A tradus romanul „*Malaise*” al scriitorului francez Henri Fauconnier, ce urma să apară în 1948 la aceeași editură. Desființarea ei a dus la pierderea atât a volumului de poezii cât și a traducerii. E remarcată de scriitorii importanți ai timpului: Al. Philippide, Liviu Rebreanu, Victor Efitmiu, Ion Minulescu, Ionel Teodoreanu, Virgil Cărianopol.

Poezia sa, de factură neoclasică, are limpezime și sentiment, fiind o reflexie a existenței autoarei, supusă uneori la încercări potrivnice, pe care le-a înfruntat cu demnitate și seninătate: „*Cu soarta scrisă în zodii și sub frunte/ Am fost purcesc în lume, amândoi/ Tu leac pentru durerile din noi/ Eu vrajă rânduită să te cânte*”. Dorește ca în versurile sale să încapă „*Tot sufletul amar pe care „Să-l propovăduiesc în altă viață*”. În poezia sa filosofează asupra existenței umane, deseori invocând divinitatea, considerând că „*Vămile de fum s-au așezat/ Între vecinicie și păcat*”. Principala arteră a Târgoviștei natale „*Calea Domnească*”, „*spintecă veacul/ Se duce leneșă către miază zi*”. În urbe „*Doar la cazarmă sună deșteptarea/ Ca-n anii când elevă de liceu/ Îl căutam în somn pe Dumnezeu/ Așa cum cată tot izvorul marea*”. Evocă cu nostalgie „*castanii sfătoși*”, „*ulițele mici*”, „*covrigarul din colț*”, „*bătrânul flașnetar din mahala*”, care alături de

vestigiile istoriei, prezente la orice pas, dădea un farmec aparte „dealurilor mute”, peste care „Armii de fum se năpusteau pe cai”.

Considerându-și destinul „*Condamnat de poezie/ Într-un târg voievodal*”, adormind cu „*versul trudit*”, „*pe buze*”, dorește „*De dragoste să cânt, de libertate/ De unduirea celeilalte vieți*”. A fost de fapt, după propria-i mărturisire „*O lebădă bolnavă de tristeți/ Pe mările de sunet revărsate*”.

Scrieri:

Întâia carte. București: Editura Boema, 1947; **Infelix Dido.** Târgoviște: Editura Macarie, 2005; **O lebădă bolnavă de tristeți. Poezii.** Volum prefăcut și îngrijit de Victor Petrescu și József Pildner. Târgoviște, Editura Pildner&Pildner, 2007.

Referințe:

Murărașu, D. **Istoria literaturii române.** București, Editura Cartea Românească, 1943, p. 407; Perpessicius. **Mențiuni de istoriografie literară și folclor, 1948-1956.** București,

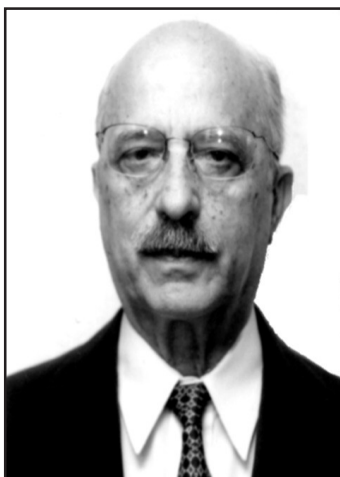
Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1957, p. 17-27; Vianu, Tudor. **Scriitori români.** București, Editura Minerva, 1971, p. 321; Manu, Emil. **Reviste românești de poezie.** București, Editura Academiei, 1972, p. 206; Carianopol, Virgil. **Scriitori care au devenit amintiri.** București, Editura Minerva, 1973, p. 198-240; **Târgoviște. File de monografie.** Târgoviște, Comitetul de Cultură, 1977, p. 90; Petrescu, Victor; Paraschiva, Serghie. **Dicționar de literatură al județului Dâmbovița. 1508-1998.** Târgoviște, Editura Bibliotheca, 1999, p. 211-212; Nicolin, Theodor. **Târgoviștea mea.** Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2000, p. 33-37; Petrescu, Victor. **Scriitori și publiciști dâmbovițeni. 1900-2004.** Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005, p. 223-224; **Enciclopedia orașului Târgoviște.** Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011, p. 418; Coandă, George. **Istoria Târgoviștei. Cronologie enciclopedică,** ediția a III-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2014, p. 412.

CORNELIU POPESCU Străbătând lumea

Cetățean al lumii, aparținând exilului românesc, dar în primul rând spațiului de spiritualitate românească al vechii Cetăți de Scaun, Târgoviștea, unde a văzut lumina zilei (11 februarie 1920) și care i-a rămas pentru totdeauna în suflet, prozatorul și ziaristul Corneliu Popescu se autocaracteriza astfel: „*Eu aparțin unei generații sau unor generații de români care au încercat să cucerească lumea pentru a o convinge să-i ajute pe cei de acasă să-și redobândească libertatea. O generație de emigrație pentru care obsesia României pierdute s-a transformat în voința de a da românescului o valoare de funcție universală.*”

Pentru a-i înțelege confesiunile din cele două cărți publicate târziu, în țară, sunt necesare câteva date biografice.

Cursuri primare, gimnaziale, ca și liceul („Ienăchiță Văcărescu”) în Târgoviște (1938). Licențiat în drept al Universității din București (1942). Director de cabinet în Ministerul Cooperăției până în 1947, când pleacă

clandestin din țară la Paris. Doctor în drept al Universității Sorbona (Franța) din 1949. În același an urmează cursul de drept internațional de la Haga. Diverse profesii înainte și după stabilirea definitivă în Venezuela (1950): chelner, crescător de pui, vânzător de înghețată, „patronul” unei case de modă, proprietarul unei agenții imobiliare, președinte al Companiei Cencobar (Caracas), director al ziarului „El Rumano”. De-a lungul timpului a fost secretar și președinte al Casei Române din Caracas (Venezuela), ctitor al Bisericii Ortodoxe „Sf. Constantin și Elena”. Apoi prefect, consilier și primar al municipiului Chacao din Caracas (1990-2000).

Debut publicistic ca redactor la ziarul târgoviștean „Acțiunea” (1941), editat de Tipografia „Dacia”, proprietate a tatălui său. În perioada 1947-1950 a fost ziarist, colaborator la „France Soire” (cu o serie de articole politice, despre „România fără regele Mihai”, semnate Nicolae Deleanu), „Tages Spiegel”, „Corriere Ligure (Genova)”, „La Roumanie Independent”. În

Venezuela editează ziarul „El Rumano” (1957-1961) sau colaborează la ziarul „El Universal” și „Republica” (1956-1958). Membru al Asociației Ziariștilor Români din străinătate cu sediul la Paris (din 1949). Cetățean de onoare al orașului natal (2001), doctor honoris causa al Universității „Valahia” din Târgoviște (2004).

Editorial debutează târziu, poate cel mai târziu din literatura noastră (la 83 de ani), cu proza memorialistică „**Un român – primar în Venezuela**”, în care își povestește, folosind deseori tehnica clișeului cinematografic, principalele momente ale zbuciumatei sale vieți, incertitudinile, nostalgiile, dar și realizările ca om, departe de plaiurile natale unde a ajuns „la capătul drumului, într-o țară liberă, democrată, dincolo de dictatură și obscurantism”. Având câte ceva din tehnica jurnalului sau a narațiunii memorialistice, în carte predomină spovedania, dorința autorului de a nara faptele, întâmplările așa cum au fost, privite însă cu o oarecare detașare, obiectivitate, matur și responsabil. Străbătând o Europă ruinată de război ia drumul exilului, convins că noua putere instaurată forțat în București nu-i va fi favorabilă. Tânărul avocat, fecior de medic și nepot de preot va străbate în clandestinitate mii de kilometri, ajungând la Paris, unde întâlnește alți emigranți târgovișteni (Cap. „Paris 1948”). Cu talentul și concizia ziaristului face o introspecție a exilului românesc din interior văzut într-o „*mistică legătură cu Țara*”, dorind „*scoaterea României din greutățile din care se zbate*”, greutăți de ordin economic, social, dar mai ales cultural. Criticul și editorul Dan Zamfirescu sublinia că valoarea cărții „*stă evident, în primul rând în materia ei [...] în concizia și vivacitatea narațiunii*”.

Al doilea volum „**Bulevardul Castanilor**” este de fapt o depănare a amintirilor tinereții din perioada interbelică trăită în Târgoviștea natală, a omului care a străbătut lumea dar care „*Cele mai frumoase zile ale vieții mele, le-am petrecut la Târgoviște, pe care n-o pot uita nici un moment*”. După propria-i mărturisire „*Cartea aceasta este rezultatul pasiunii mele pentru acest oraș cu locurile și oamenii săi [...] Am simțit nevoia să înfățișez tinerilor un crâmpei din Târgoviștea de altădată. Nu este o «conservă de istorie», cu termenul de garanție mai mult sau mai puțin expirat, ci povestea unei vieți, cu toate ale ei, mai bune, mai rele.*” Vede în orașul tinereții sale „*orașul ideal, unde puteai trăi liniștit și fericit*”. Dedică pasaje întregi ale cărții familiei, prietenilor („*Portret de familie la 1920*”, „*Frații mei*”, „*Vărul meu, magistratul*”, „*Prietenii și vecinii mei*”, „*Profesorii și colegii mei de liceu*”). Descrie viața politică („*Figuri politice și figuranți*”, „*Legionari la Târgoviște*”, „*Alegerile din noiembrie 1946*”)

sau componența etnică a orașului („*Evreii noștri*”, „*Greci, italieni și aromâni*”). Despre alegeri își amintea că: „*Singurul eveniment într-adevăr important, care anima viața publică a orașului erau alegerile. Cele parlamentare sau cele comunale. Cu această ocazie pasiunile se dezlănțuiau, la fel micile intrigi care făceau deliciul combatanților și care până în acel moment erau doar în fază de proiect abia așteptau să dea proba inteligenței autorilor lor. Odată ce trecea ziua alegerilor, idoli de până atunci făceau loc noilor veniți după ce deputații, consilierii sau primarii se instalau în scaunele lor, viața își urma cursul normal și totul reintra în rutina obișnuită, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat*”. Legate organic sunt capitolele care descriu viața în București a autorului, trăirea „*începutului sfârșitului*”, pregătirea și evadarea către „*lumea liberă*”, periplu „*în jurul lumii*”. Se face legătura cu primul volum, compunându-se astfel viața unui om care a dorit să „*nu judece pe nimeni*” ci doar „*să descrie realitatea*” unei existențe dure, plină de neprevăzut, frumoasă și trăită demn.

Într-un interviu acordat scriitorului Mihai Stan își afirmă satisfacția că românii circulă liberi în lume: „*Atenție, bunul renume pentru care noi am trudit este un capital ce poate fi repede pierdut dacă nu vom arăta lumii, Europei, că suntem egali în cultură și civilizație.*”

Târgovișteanul Corneliu Popescu (a încetat din viață în aprilie 2019 la Caracas, Venezuela), purtător al destinului său, dar și al românilor pe meridianele lumii, merită toată stima și considerația celor care cred în valorile culturii naționale.

Scrieri:

„**Un român-primar în Venezuela**. București, Editura Roza Vânturilor, 2003; **Bulevardul Castanilor**. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005.

Referințe:

Petrescu, Victor. **Scriitori și publiciști dâmbovițeni. 1900-2004**. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005, p. 190; Stan, Mihai. **Lecturi empactice**. București, Editura AIME, 2006, p. 68-73; Stan, Mihai. **Corneliu Popescu. Un târgoviștean primar în Venezuela [Interviu]**. În vol.: **Confreria. Convorbiri și confesiuni**. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2009, p. 269-275; **Enciclopedia orașului Târgoviște**. Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011, p. 347; Coandă, George. **Istoria Târgoviștei. Cronologie enciclopedică**, ediția a III-a, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2014, p. 397.

Din volumul **Victor Petrescu „Crochiuri literare: scriitori și publiciști dâmbovițeni”**, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2014, p. 76-79.

TABLETA DE SCRITOR

Petre Cristea (1930-2008)

Istoric al culturii, publicist. Se naște pe 22 noiembrie 1930 în comuna Sarichioi, județul Tulcea. Clase primare și gimnaziale în comuna natală. Absolvent al Școlii Pedagogice Tulcea. Lucrează ca învățător apoi, între 1961-1963, director de cămin cultural în comuna Bezdead, județul Dâmbovița. Metodist la Casa de Cultură a raionului Târgoviște (1963-1966). Între 1971-1975 conservator la Muzeul Județean Dâmbovița, apoi revine în învățământ la Școala Generală Viișoara din comuna Ulmi, până la pensionare. Autodidact, va studia aspecte ale istoriei și culturii târgoviștene, colaborând la „Valachica”, revista Muzeului Județean Dâmbovița, cu articole și studii. Dintre acestea: „Pisaniile Bisericii Domnești din Târgoviște”, „Comentarii cu privire la genealogia Văcăreștilor. Pe marginea unei inscripții funerare” (1969), „Indentitatea unor personaje voievodale într-o scenă din istoriografia Bisericii Domnești din Târgoviște” (1972), „A existat școala domnească de grămătică din secolul al XV-lea la Târgoviște?” (1973).

Ștefan cel Mare și Târgoviștea

Evocând trecutul istoric al Târgoviștei, scriitorul dâmbovițean Ion Ghica arăta între altele că această străveche Cetate de Scaun a Țării Românești „a văzut între zidurile ei de două ori pe Ștefan cel Mare – odată pribeag, cerând ajutor în contra lui Aron și altădată încercând a uni Principatele sub un singur sceptru”.

Este binecunoscut faptul că după crima de la Reuseni, când tatăl său Bogdan Vodă a fost ucis de Petru Aron (16 octombrie 1451), Ștefan cel Mare s-a refugiat în Transilvania. Iar după ce pribeagise aici aproape cinci ani, el s-a adăpostit în Țara Românească. În această împrejurare, indiscutabil, tânărul mușatin s-a aflat la Târgoviște începând din vara anului 1456 până în primăvara celui următor alături de protectorul său, noul voievod al Țării Românești, Vlad Țepeș (1448, 1456 - 1462, 1476).

De fapt „în zilele de schimbări răpezi și primejdioase” din Moldova cum a numit Nicolae

Iorga perioada scursă după moartea lui Alexandru cel Bun (1432) până la înscăunarea lui Ștefan cel Mare (1457) – Târgoviștea oferise adăpost sigur și altor vlăstare mușatine care aspirau la ocuparea scaunului domnesc de la Suceava, însuși tatăl lui Ștefan cel Mare, Bogdan al II-lea, mai înainte de a fi domnul Moldovei (1449-1451), a locuit un timp în acest oraș al Țării Românești, unde avea atunci reședință domnească voievodul Vlad Dracul (1436-1442, 1443-1447).

Aici Bogdan s-a căsătorit cu Oltea Maria despre care Nicolae Iorga, Dimitrie Onciul, Vasile Pârvan și alți istorici cu autoritate au susținut că era „descendentă a Basarabilor din Oltenia”¹. Ea a devenit mama lui Ștefan cel Mare.

La rândul său voievodul Țării Românești, Vlad Dracul, tatăl lui

Vlad Țepeș, a fost căsătorit cu o mușatină – Vasilica (Vasilisa), fiica lui Alexandru cel Bun și, deci, sora lui Bogdan al II-lea. Ea a fost mama lui Vlad Țepeș, Mircea și Radu cel Frumos². Pe

temeiul acestei mezialianțe distingem înrudirea celor două vlăstare domnești – întrunite în acel timp la Târgoviște – Ștefan și Vlad care erau, așadar, veri primari.

Poate această înrudire și vârsta lor apropiată (22-25 de ani) poate și dispariția ocrotitorului său din Transilvania, Iancu de Hunedoara, mort la Belgrad (11 august 1456) dar cu siguranță și preocuparea celor doi viteji pentru soarta Țărilor Române, amenințate atunci de pericolul otoman, l-au motivat pe Ștefan cel Mare spre acest popas târgoviștean.

Orașul – prin poziția sa strategică (fiind așezat „la gura munților”), dar și prin faptele temerare ale voievodului Vlad Țepeș – era recunoscut, încă din vremea aceea, ca un veritabil obstacol în calea ofensivei otomane. La numai câțiva ani după căderea Constantinopolului (1453). Mohamed al II-lea „Cuceritorul” ajunge cu o imensă oaste turcească până aproape de capitala Țării Românești, unde neînfricatul voievod Vlad Țepeș, prin opera sa ingenioasă și curajoasă, impune trufașului sultan să se întoarcă îndată, rușinat și fără izbândă, recunoscând – potrivit cronicarului expediției – faptul că „nu poate să ia țara unui bărbat care face lucruri așa de mari (și că) acest bărbat (Vlad Țepeș) ar fi vrednic de mai mult...”³

Fără îndoială că șederea tânărului mușatin aproape un an la Târgoviște a prilejuit acestuia cunoașterea realităților de aici, acțiunile hotărâte ale lui Vlad Țepeș pentru ocuparea celei de a doua domnii (1456-1462), pentru întărirea autorității domnești și organizarea rezistenței antiotomane. Cu sprijinul voievodului târgoviștean, Ștefan a pregătit meticulos apropiata sa intervenție în Moldova pentru înlăturarea lui Petru Aron, omul turcilor și ucigașul tatălui său, Bogdan.

Acel „domn sângheros (...) și hoț de domnie” (Petru Aron – n.n.) s-a dovedit incapabil să opună rezistență otomanilor, ba mai mult – așa cum consemnează cronicarul Grigore Ureche – în zilele domniei lui „au început să plătească moldovenii bir turcilor”.

La începutul primăverii anului 1457 „Ștefan Vodă (notează același cronicar), ridicatu-s-au de la Țara Muntenească cu multă oaste muntenească și din țară adunați și au intrat în țară (...) silind spre Scaunul Sucevei”. Oastea viitorului voievod moldovean însuma aproape 6000 viteji – între ei aflându-se „1000 de călăreți

pe care-i dăduse Vlad Țepeș”. Împreună cu aceștia era și „unchiul Vlaicu”, fratele mamei lui Ștefan, care a fost apoi pârcălab de Hotin. Și cu toate că el avea obârșia muntenească, precum și sora sa, doamna Oltea, „unchiul Vlaicu” a fost în acel timp primul mare dregător în Sfatul domnesc de la Suceava și unul dintre cei mai apropiați sfetnici ai lui Ștefan cel Mare⁴. Tot atunci, în Țara Românească se afla între apropiații lui Vlad Țepeș un moldovean, „Spătarul Moldovean”, a cărui origine moldovenească – susține istoricul Ștefan Andreescu – este relevantă de numele său⁵. Prezența unchiului Vlaicu în Moldova și a „spătarului Moldovean” în Țara Românească, confirmă relațiile bune existente atunci între cele două pământuri românești, între voievozii lor, Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare.

Apropiindu-se de Suceava, Ștefan cu oastea sa de viteji se luptă bărbătește și îl învinge pe Petru Aron la Doljești (12 aprilie) și Orbie (14 aprilie). În urma acestor biruințe, Ștefan Vodă este înscăunat domn al Moldovei pentru o lungă, rodnică și strălucită domnie (14 aprilie 1457 - 2 iulie 1504). Sunt apreciate rapiditatea intervenției sale în Moldova, curajul și priceperea cu care el a condus cele două bătălii memorabile pentru înlăturarea lui Petru Aron, dar este recunoscut totodată și sprijinul important pe care vlăstarul mușatin 1-a primit atunci de la voievodul Țării Românești, Vlad Țepeș. Se apreciază că acest ajutor a fost „cel dintâi gest de independență al lui Vlad Țepeș (față de turci), cu consecințe neașteptate, de o însemnătate capitală pentru întreaga istorie a românilor”⁶.

În anii care au urmat Ștefan cel Mare s-a preocupat stăruitor pentru păstrarea alianței cu Țara Românească acționând dinamic pentru a asigura aici un domn „credincios lui și creștinătății”. În acest sens, amintim campania împotriva lui Radu cel Frumos (plecat turcilor), concretizată în atacul fulgerător asupra Brăilei (februarie 1470), luptele de la Soci (martie 1471), Pârâul Vadna și Cetatea Dâmboviței (noiembrie 1473). Iar după bătălia de la Valea Albă-Războieni (26 iulie 1476) și retragerea precipitată a sultanului Mahomed al II-lea din Moldova, Ștefan cel Mare a intervenit energic, din nou, în Țara Românească de această dată, pentru reînscăunarea lui Vlad Țepeș, aliatul său împotriva ofensivei otomane „Eu m-am grăbit să izgonesc pe Basarab (Laiotă – n.n.) voievod al

Țării Românești (care se închinase turcilor) – spune Ștefan Dogelui Veneției, prin glasul trimisului său, Ioan Țambac – și să pun (acolo) alt domn creștin, adevă pe Drăculea (Vlad Țepeș - n.n.), ca să ne înțelegem împreună”⁷. La 8 noiembrie 1476, Vlad și Ștefan intrau în Târgoviște într-o atmosferă de sărbătoare, și, după cum remarcă o sursă italiană „a voit poporul ca, amândoi voievozii (Ștefan și Țepeș) să-și jure între ei dragoste și alianță, astfel că întreaga-acea țară s-a încredințat că turcul nu-i va mai da de grijă”⁸. Din păcate, această domnie a lui Vlad Țepeș – a treia – a fost prea scurtă (numai o lună – noiembrie 1476), așa încât nu a putut contribui la realizarea năzuințelor comune ale celor doi mari voievozi români. Totodată, observăm că această nouă prezență a lui Ștefan cel Mare la Târgoviște nu a avut ca pretext „încercarea (sa) de a uni Principatele sub un singur sceptru”, ea s-a datorat readucerii lui Vlad Țepeș în fruntea Țării Românești. Prin repetatele sale intervenții în Țara Românească „Ștefan n-a încercat niciodată să unească Muntenia cu stăpânirea lui, deși a cucerit-o în mai multe rânduri (afirma reputatul istoric P.P. Panaitescu). Pentru Ștefan, Muntenia trebuia să fie un zid de apărare, o barieră care să-l despartă de turci, cu un domn al său și al creștinilor. La aceasta s-au mărginit toate strădaniile sale în Țara Românească”.

Prezența voievodului Ștefan cel Mare la Târgoviște, în mai multe rânduri, și, desigur, în relație cu acest fapt, existența unei colonii de negustori și diplomați moldoveni în acest oraș, au fost evidențiate cu câțiva ani în urmă prin descoperirea unor monumente de tip moldovenesc din epoca marelui voievod. Cercetătorii târgovișteni Corneliu Ionescu – arhitect, și Petrică Diaconescu – arheolog, au pus în valoare vestigiile unei biserici și a unei case domnești în acest străvechi oraș, cu „arhitectură tipic domniei lui Ștefan cel Mare”. Aceste monumente, aflate deloc întâmplător în vecinătatea unei alte ctitorii moldovenești – biserica mănăstirii „Stelea”, fondată de Voievodul Vasile Lupu în 7 septembrie 1645 (parcă ar întregi „o insula moldovenească”) – sugerează existența „unei reprezentanțe moldovenești permanente și stabile” în capitala Țării Românești, și totodată sunt „o confirmare materială a întregii opere politice a lui Ștefan cel Mare” în vederea luptei comune a celor două țări

românești împotriva ofensivei otomani⁹.

Ecolul luptelor conduse de slăvitul voievod Ștefan cel Mare de-a lungul celor 47 ani de glorioasă domnie, a fost înregistrat în Țara Românească de către polonezul Maciej Strykowski în 1574. El susține că a auzit cum „și muntenii cântă mereu, la toate adunările lor, pe scripci sârbești, rostind pe limba lor: „Ștefan, Ștefan voievod, Ștefan, Ștefan voievod a bătut pe turci, a bătut pe tătari, a bătut pe unguri, pe ruși și pe poloni”, precizând totodată că a văzut „la curtea domnului Țării Românești din București, Alexandru Mircea, cum atârna pe peretele iatacului său un chip zugrăvit pe lemn, după obiceiul vechi, arătându-l pe acest Ștefan”¹⁰.

Firește, popularitatea slăvitului voievod moldovean se explică prin virtuțile sale alese, prin faptele minunate pe care le-a săvârșit cu înțelepciune și curaj, prin briliantele strălucitoare cu care și-a îmbogățit aura sa. Ștefan cel Mare, cel Bun și Sfânt a fost, așadar, precum afirma Nicolae Iorga „un om minunat, un sfânt cum nu mai poate răsări altul; căci el era izvorul a toată vitejia, el era fântâna tuturor dreptăților, el era marea bunătăților. Nici un colț de țară n-a rămas nesfințit de biruințele lui sau de suferințele cu care le plătea...”.

Note:

1. Cf. Manole Neagoe. *Ștefan cel Mare*. București, Editura Albatros, 1970, p. 14.
2. Ștefan Andreescu. *Vlad Țepeș (Dracula). Între legendă și adevăr istoric*. București, Editura Minerva, 1976, p. 49-50.
3. Laonic Chalcocondil. *Expuneri istorice*. București, Editura Academiei, 1958, p. 289.
4. Nicolae Stoicescu. *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova. Secolele XIV-XVII*. București, Editura Enciclopedică Română, 1971, p. 289.
5. *Magazin istoric*, nr.6/1972, p. 84.
6. Ștefan Andreescu, *op. cit.*, p. 63.
7. Nicolae Iorga. „*Scrisori de Domni...*”, p. 174.
8. Manole Neagoe. *op. cit.*, p. 166.
9. Corneliu Ionescu. „*Un aspect necunoscut al relațiilor moldo-muntene. Ctitorii din timpul lui Ștefan cel Mare la Târgoviște*”. În: „*Valachica*”, vol. 9, p. 345-351.
10. *Călători străini despre Țările Române*. Vol. II. București, Editura Științifică, 1970, p. 454.

Din volumul „*Târgoviște: ore astrale ale cetății: (analecte)*”, Victor Petrescu, Mihai Stan, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2017, pag. 276-279.

Mihail Cruceanu

(1887-1988)

Poet, prozator, eseist, publicist. Se naște la Iași pe 13 decembrie 1887. Studii gimnaziale și liceale în Ploiești, Pitești și București (la Sf. Sava). Absolvent de drept și litere la București. Este pentru o scurtă perioadă avocat, apoi profesor de română la Târgoviște, Craiova și București. În 1911-1912 profesor la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu” și la Școala de ofițeri de cavalerie din Târgoviște. În această perioadă debutează cu plachete de versuri: „Spre cetatea zorilor”, apărută la Târgoviște, în 1912. Dedică orașului poeziile „Seara în cetate” și „Balada mănăstirii”. În manieră simbolistă „moare seara pe palate și fântâni”, fiecare „învață cum se moare”, „toți simțim în noi tăcerea agoniei viitoare”. Se stinge din viață pe 7 iulie 1988, la București.

Seara în cetate

Seara-aceasta ce-și înalță aripile-i de prin văi
Și coboară ca o undă pe cetatea zgomotoasă
Poartă-n ea – această seară dintre seri cea mai frumoasă
Mângâierea cea din urmă și sărutul cel dintâi.

Și se pare că în seara-aceasta, care-și desfășoară
Peste liniștea cetății, un decor de tragedii,
Cheiurile-nsângerate de-ale soarelui orgii
Mor încet, precum odată și cetatea o să moară.

Iar cupolele semețe par în zare, uriașe
Coifuri ce strivesc sub ele turnurile aplecate,
Profilându-și ca o dungă vârful lor trufașe
Peste frunțile de piatră ale albelor palate.

Astă-seară în cetate minunatele grădini,
Ca și-n serile trecute, se întind ca niște pete
Picurate din apusul steagurilor violete
Și trecute prin tăcerea înnegritelor ruini.

Și așa cum moare seara pe clopotnițe-n apus,
Adunând pe la ferestre mii de ochi deschiși și orbi
Pare, negura cetății, un ocean, din care sorbi
Tot ce-a fost gândit odată, tot ce încă n-a fost spus.

Și așa cum moare seara pe palate și fântâni,
Fiecare simte tainic și învață cum se moare,
Și așa cum tace seara pe alei de plopi bătrâni,
Toți simțim în noi tăcerea agoniei viitoare.

Dar așa cum doarme seara peste turnurile-n ceață,
Peste formele desprinse, pe culorile pătate,
E un suflet mai puternic ce trăiește în cetate
Și ce-așteaptă să sosească mâine-o albă dimineață.

Balada mănăstirii

Pe mănăstirea prinsă sub pânza de zăpadă,
Amurgul greu răstoarnă feerica-i cascadă.
E albă mănăstirea; monahii sunt albiți.
Și ochii lor se-ndreaptă spre zare obosiți.

O umbră liniștită pătrunde prin chilii:
Monahi-ngână corul prea sfintei liturghii.
Și umbra rătăcește prin alba mănăstire:
Monahii grav îngână o rugă în neștire.

Prin gangurile-nchise s-aude vântul iernii:
Monahi-ngenunchează ca-n ore de vecernii.
Și zile trec în urmă, dar umbra nu mai trece.
Monahii își simt fruntea ca lespede de rece.

În ochi n-au nici o rază, pe buze n-au cuvinte.
Stau pietrele tăcute ca pietre de morminte.
Peste chilii cad stele și luna iar apune,
Și nu e nici un clopot vecernia să sune.

Din volumul „Târgoviște: ore astrale ale cetății: (analecte)”, Victor Petrescu, Mihai Stan, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2017, pag. 490-49.

TINERE CONDEIE

Planeta își ia revanșa...

Poate va fi un moment în care ne vom întreba unii pe alții pur și simplu dacă mai trăim sau dacă familiile noastre mai trăiesc. Vom fi înjumătățiți sau chiar mai rău... ne vom plânde durerile și vom fi obligați să trăim într-o lume mult mai dură, mult mai singuri, mult mai neajutorați.

Acum ne temem de oameni, apoi ne vom plânde oamenii, iar în final va trebui să învățăm să redevenim oameni. Greu de înțeles...Fiecare avem ceva de lăsat în urmă... Sentimente, resentimente, împliniri de moment, bucurii, tristeți, prietenii pierdute, iubiri împlinite sau nu, jurnale, poze, cărți însemnate... Avem multe de lăsat în urmă, dar poate nici nu mai e important.

Drama colectivă a războiului pune în umbră drama individuală a iubirii... Se potrivește atât de bine

această sintagmă referitoare la romanul lui Camil Petrescu cu prezentul nostru! Oare după acest război, această boală, vom renunța la tot ce exista până în ea? Nu va mai exista împlinirea personală, aceasta fiind insignifiantă în fața problemelor mari?

Poate că înainte de boală ni se vor îmbolnăvi mintea și sufletul, pentru că toți vor trage de viață, de viață și iar de viață... Lumea lupta cu disperare să trăiască, dar... a ține ochii deschiși nu este totul, este doar încununarea

celorlalte moduri de a trăi.

Nu am apucat să trăim prea multe și poate o parte dintre noi nici nu vom mai avea ocazia. Am înghețat și trebuie să ne transformăm nevoile și energia în altceva, poate mai util pentru o perioadă de singurătate.

Zilele astea de sfârșit de martie au fost amestecate. A apărut și s-a răspândit virusul, a fost soare, au înflorit pomii, apoi a nins, acum vântul pur și simplu zguduie tot ce mișcă. Oare planeta își ia revanșa? Nu ne mai lasă nimic? De fapt ea ne lasă, doar că noi nu mai putem vedea. Și o vom căuta cu disperare, vom căuta aer proaspăt, flori, ne vom apropia de ea mai mult decât de semenii noștri. Poate nu e întâmplător.

Ar fi minunat dacă am privi totul ca pe un restart, dacă ne-am opri puțin în loc doar ca să prindem mai multă încredere, să ne organizăm și să ne reorganizăm pentru a vedea ce importante sunt lucrurile atât de puțin importante!

Toată lumea stă în loc. La propriu.

Cu toate astea, te rog, Doamne, mai acordă-ne o șansă! Dacă mai avem acest drept...

Julia Predescu

Gânduri despre carantină

În urmă cu două luni, îmi urmam programul obișnuit: mă trezeam la ora șase, mergeam la facultate, apoi, în zilele în care nu aveam ore până la opt seara mergeam la o terasă sau vizitam un muzeu. Ieșeam des cu prietenii mei, făceam teme până târziu și nu ratam nicio petrecere.

Dar într-o zi, nimic nu a mai fost așa. Auzeam de „corona virus” cum făcea ravagii în alte țări, dar noi eram, pentru un moment, departe de acesta. Când au apărut primele cazuri în România am știut că nu o să mai dureze mult până ce situația o să ajungă ca în afară. La început de martie s-au închis școlile, facultățile, apoi încet-încet tot mai multe locuri.

Simt teamă, dar și multă speranță. Situația se agravează, deoarece nu toată lumea ia în serios starea de urgență. E pentru prima dată când se întâmplă așa ceva, de aceea oamenii nu știu cum să reacționeze. Un fapt este sigur: distanțarea socială este soluția. Doar așa cazurile vor fi în scădere și nu în creștere ca până acum. Trebuie doar să înțelegem cât de gravă este problema de fapt. Și eu mă tem, dar sunt sigură că o să se termine curând.

Am încetat să mai deschid televizorul, căci peste tot văd numai știri despre virus. Acest lucru creează panică, și totuși, în fiecare weekend văd mulți bătrâni strângându-se în piața de lângă casa mea, pe motiv că „doar nu o-i sta atât în casă”. Cel mai tare mă mâhnește să văd așa ceva; noi stăm în case să îi protejăm pe ei, dar mulți nu iau în serios.

În schimb, facultățile țin pasul. A fost mai greu la început, nimeni nu știa ce să facă, dar acum totul are un mers normal. Cursurile se țin video, iar temele nu sunt deloc puține. Dar

au și ele rostul lor. Lucrurile se mișcă mai bine ca la facultate în sine, așa spune. La cursul face-to-face era numit un singur student să răspundă, pe când ceilalți poate că nici nu știau despre ce este vorba. Acum, toți trebuie să lucrăm, toți suntem ascultați și verificați.

„Mă plictisesc atât de tare în carantină!!” Aud asta foarte des și nu pot înțelege cum. Sunt atât de multe lucruri de făcut, multe care încă așteaptă să fie descoperite. Sunt atâtea cărți de citit și atâtea filme de văzut, ca să nu menționez lucrul manual: pictat, cusut, croșetat, gătit și multe altele. Eu profit de timpul acesta, pe lângă cursuri online și teme pentru facultate, citesc foarte mult, pictez, m-am apucat de cusut. Nici nu-mi dau seama când trece timpul.

Curând, nu o să mai fim în carantină, și o să putem să facem din nou tot ce ne dorim. Îmi place să cred că aceste restricții ne-au ajutat în mai multe feluri, nu doar protejându-ne. Cât de profund o să fie sentimentul când o să-ți vezi prietenii după această perioadă lungă? Cât de mult o să ne bucure o simplă plimbare pe jos, prin parc? Ce gust o să aibă mâncarea de la localul preferat când o să o poți mânca din nou? Toate acestea se vor întâmpla mult mai bine în mintea noastră, vom aprecia fiecare moment de libertate, fiecare moment petrecut cu oameni dragi. În urma carantinei vom învăța să ne bucurăm de lucrurile simple din fiecare zi, lucruri pe care înainte nu le sesizăm, dar acum ne lipsesc atât de mult.

O să treacă.

Teodora Anghel

Ziua Culturii Naționale (15 ianuarie 2020)

CONSILIUL JUDEȚEAN DĂMBOVIȚA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "Ion Heliade Rădulescu" DĂMBOVIȚA ARHIEPISCOPIA TÂRGOVIȘTEI

ZIUA CULTURII NAȚIONALE

15 ianuarie 2020

- 11.00 Alocuțiuni din partea oficialităților
- 11.15 **Târgoviște: istoric, personalități și evenimente**
- Conferință susținută de Alexandru Ștefănescu și Cornel Mărculescu
- 12.00 Lansarea volumului:
- **Colecțiile speciale ale Bibliotecii Județene "Ion Heliade Rădulescu" Dâmbovița**
Autori: Agnes Erich, Victor Petrescu, Alexandru Ștefănescu
Prezintă: pr. consilier Marian Puiescu, Agnes Erich și Victor Petrescu
- 12.30 "Vreme trece, vreme vine..."
Vernisajul expoziției de grafică realizată de Alexandru Coman

Filiala pentru Copii
„Ioan Alexandru Brătescu-Voinesti”
(Str. Calea Domnească, nr. 208)

- 10.00 "La mijloc de codru des"
- Lectură și recital din creațiile eminesciene
Participă: preșcolarii de la Grădinița "Sfântul Francisc" din Târgoviște

Sediul Bibliotecii Județene Dâmbovița
Str. Stelea, Nr. 2 - Sala de Conferințe

„24 ianuarie 1859 în conștiința românilor” - 24 ianuarie 2020

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "ION HELIADE RĂDULESCU" DĂMBOVIȚA
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN DĂMBOVIȚA COLEGIUL NAȚIONAL "IENĂCHITĂ VĂCĂRESCU" TÂRGOVIȘTE

24 ianuarie 1859
în conștiința românilor
- Concurs județean -

23 ianuarie 2020, Ora 13.00

Sediul Bibliotecii Județene Dâmbovița
Str. Stelea, Nr. 2 - Sala de Conferințe

